

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi biopolttoaineista ja bionesteistä annettua lakia. Ehdotetulla lakimuutoksella pantaisiin kestävyyskriteerisääntelyn osalta täytäntöön uudelleenlaadittu uusiutuvan energian direktiivi.

Ehdotetulla lailla säädettäisiin kansallisen kestävyysjärjestelmän soveltamisalan laajentamisesta ja saatettaisiin kansallisesti voimaan uusiutuvan energian direktiivin mukaiset kiinteitä ja kaasumaisia biomassapolttoaineita koskevat kestävyyskriteerit ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteerit. Samalla muutettaisiin lain nimike kuvaamaan laajennettua soveltamisalaa.

Lisäksi laissa säädettäisiin sääntelyn soveltamisalan rajauksesta pienen kokoluokan sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavien laitosten osalta. Kansallisia lisäkriteereitä ei asetettaisi biomassapolttoaineille. Maatalousbiomassaa koskevat kestävyyskriteerit päivitettäisiin ja metsäbiomassaa koskevat kestävyyskriteerit sisällytettäisiin sellaisenaan lakiin. Biopolttoaineiden, liikennealalla kulutetun biokaasun ja bionesteiden sekä biomassapolttoaineiden kasvihuonekaasupäästövähennämisen vähimmäisarvoista säädettäisiin uusiutuvan energian direktiivin mukaisesti.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentti kumottaisiin.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2021.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta ja direktiivin valmistelu	4
1.2 Hallituksen esityksen valmistelu	5
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	6
2.1 RED II ja kestävyyskriteerisääntely	6
3 Nykytila ja sen arviointi.....	8
3.1 EU:n lainsäädäntö ja kansainväliset velvoitteet	8
3.1.1 RES-direktiivi	8
3.1.2 Polttoaineiden laatudirektiivi	9
3.1.3 Päästökauppaa koskeva EU:n lainsäädäntö.....	9
3.1.4 Jätedirektiivi	10
3.2 Kansallinen lainsäädäntö.....	10
3.2.1 Laki biopolttoaineista ja bionesteistä	10
3.2.2 Laki biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä	12
3.2.3 Laki biopolttoöljyn käytön edistämisestä.....	13
3.2.4 Laki eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä	14
3.2.5 Laki nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta	15
3.2.6 Päästökauppaa koskeva lainsäädäntö	15
3.2.7 Jätelaki	16
3.3 Nykytilan arviointi	16
3.3.1 Toimijoiden määrä kansallisessa kestävyysjärjestelmässä.....	16
3.3.2 Biomassapolttoaineet	17
3.3.3 Biopolttoaineet	17
3.3.4 Bionesteet.....	18
3.3.5 Biokaasu.....	18
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	18
4.1 Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	18
4.2 Ahvenanmaa.....	19
4.3 Pääasialliset vaikutukset.....	19
4.3.1 Taloudelliset ja muut vaikutukset toiminnanharjoittajiin.....	19
4.3.1.1 Biopolttoaineet ja bionesteet	19
4.3.1.2 Kaasumaiset biomassapolttoaineet.....	20
4.3.1.3 Kiinteät biomassapolttoaineet	21
4.3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan ja henkilöresursseihin	22
4.3.2.1 Energiavirasto	22
4.3.2.2 Todentajat.....	23
4.3.3 Ympäristövaikutukset	23
4.3.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset	24
4.3.4.1 Aluevaikutukset	24
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	24
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	24

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.....	25
5.2.1 Ruotsi	25
5.2.2 Tanska	26
5.2.3 Saksa	26
5.2.4 Alankomaat	27
5.2.5 Belgia	28
5.2.6 Itävalta.....	28
6 Lausuntopalaute.....	29
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	30
7.1 Laki biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta	30
7.2 Laki biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentin kumoamisesta	45
8 Lakia alemman asteinen sääntely	45
9 Voimaantulo	45
10 Toimeenpano ja seuranta	47
10.1 Toimeenpano.....	47
10.2 Seuranta.....	47
11 Suhde muihin esityksiin.....	47
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	48
12.1 Muutoksenhaku	48
12.2 Tiedonsaantioikeudet	49
12.3 Säätämisyjärjestyksen arviointi.....	50
LAKIEHDOTUKSET	51
1. Laki biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta	51
2. Laki biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentin kumoamisesta	60
LIITE	62
RINNAKKAISTEKSTI.....	62
1. Laki biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta	62

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta ja direktiivin valmistelu

Euroopan komissio antoi puhtaan energian paketin (Clean Energy for All Europeans) 30 päivänä marraskuuta 2016, jonka yhtenä päätavoitteena oli nostaa Euroopan unioni maailmanlaajuiseen johtoasemaan uusiutuvan energian alalla. Paketti sisälsi kahdeksan säädösehdotusta.

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu toisinto, COM(2016) 767 final) annettiin osana puhtaan energian pakettia. Ehdotuksen tavoitteena oli luoda kehikko uusiutuvan energian edistämiseksi vuoteen 2030. Ehdotuksella oli tarkoitus panna toimeen Eurooppa-neuvoston lokakuussa 2014 sopima ilmasto- ja energiapuitteiden mukainen tavoite nostaa uusiutuvan energian osuus vähintään 27 %:iin energian loppukulutuksesta vuonna 2030.

Ehdotuksessa asetettiin Euroopan unionin yhteinen sitova tavoite uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan energian osuudeksi energian loppukulutuksesta vuonna 2030. Liikenteen biopolttoaineiden ja liikenteessä käytettävän biokaasun ja bionesteiden lisäksi kestävyyskriteerien soveltamisalan ehdotettiin laajentuvan kiinteiden ja kaasumaisten biomassojen käytölle sähkön- ja lämmöntuotannossa sekä jäähdytyksessä. Ehdotuksen mukaan kestävyyskriteerien tavoitteena on varmistaa, että bioenergian lisääntyvä käyttö vuoden 2020 jälkeen tuottaa merkittäviä kasvihuonekaasupäästövähennyksiä verrattuna fossiilisten polttoaineiden käyttöön. Lisäksi tavoitteena oli minimoida metsäbiomassan lisääntyvästä käytöstä aiheutuvat haitalliset ympäristövaikutukset. Ehdotus sisälsi myös säännöksiä, jotka koskevat uusiutuvan sähkön tukijärjestelmiä ja itse tuotettua uusiutuvaa energiaa ja energiayhteisöjä, uusiutuvan energian lisäämistä lämmityksessä, jäähdytyksessä ja liikenteessä, jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, alkuperätakuuta, hallinnollisia menettelyjä sekä tiedottamista ja koulutusta.

Komissio teetti nelisosaisen unionin laajuisen vaikutusten arvioinnin direktiiviehdotuksen valmisteluvaiheessa. Vaikutusarvion yhdessä osassa arvioinnin kohteena oli nimenomaan biomassasta tuotetun energian kestävyys. Sääntelyn soveltamisalan laajentumisen tunnistettiin lisäävän hallinnollista taakkaa ja siitä johtuvia kustannuksia. Komissio arvioi, että hallinnollisesta taakasta johtuvia kustannuksia aiheutuu biomassan tuotantoketjun toimijoille ja biomassaa energiantuotannossa käyttäville laitoksille sekä viranomaisille. Hallinnollista taakkaa ja siitä aiheutuvia kustannuksia pyrittiin minimoimaan ehdotukseen sisältyvillä kestävyyskriteerien soveltamisalaa koskevilla rajauksilla sekä mahdollisuudella tarkastella metsäbiomassan kestävyyttä riskiperusteiseen arviointiin perustuen maatasolla. Keskeiset EU:n toimielinten valmisteluasiakirjat löytyvät valtioneuvoston hankeikkunan julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksesta TEM039:00/2019.

Direktiiviehdotuksesta annettiin U kirje (U 5/2017 vp) 2 päivänä helmikuuta 2017 ja jatkokirjelmä (UJ 14/2018 vp) 23 päivänä toukokuuta 2018. Valtioneuvosto hyväksyi bioenergian kestävyyskriteerien laajentamisen myös kiinteisiin ja kaasumaisiin sähkön- ja lämmöntuotantoon käytettäviin biomassoihin, mutta piti samalla tärkeänä, ettei kestävä bioenergian lisäämistä rajoiteta. Valtioneuvosto painotti kannassaan jo olemassa olevien biomassan kestävyyskriteerien soveltamisessa käytettävien menetelmien hyödyntämistä. Valtioneuvosto piti ehdotukseen sisältyviä kestävyyskriteerien soveltamista koskevia rajoituksia kannatettavina ja hyvänä sitä, että ehdotukseen sisältyi mahdollisuus tarkastella metsäbiomassan tuotannon kestävyyttä maatasolla. Val-

tioneuvosto piti tärkeänä, että kestävyyskriteerien täyttymisen osoittaminen on mahdollista toteuttaa uskottavasti ja luotettavasti sekä ilman tarpeetonta hallinnollista taakkaa ja siitä aiheutuvia kustannuksia.

Talousvaliokunta antoi asiasta lausunnot (TaVL 10/2017 vp ja TaVL 27/2018 vp), joissa valiokunta yhtyi valtioneuvoston kantoihin korostaen muutamia seikkoja, jotka liittyivät muun muassa EU:n uusiutuvan energian sitovaan tavoitteeseen, vakaan investointiympäristön turvaamiseen bioenergian tuotannolle sekä sääntelyn johdonmukaisuuteen ja mahdollistavaan luonteen. Ympäristövaliokunta yhtyi lausunnoissaan (YmVL 5/2017 vp ja YmVL 17/2018 vp) valtioneuvoston kantoihin nostaen esille muun muassa metsäluonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja muun biodiversiteetin turvaamiseen liittyviä seikkoja. Lausunnoissaan (MmVL 5/2017 vp ja MmVL 10/2018 vp) maa- ja metsätalousvaliokunta yhtyi valtioneuvoston kantoihin korostaen muun muassa pitkäjänteistä ja kestävää metsäpolitiikkaa. Myös suuri valiokunta antoi asiasta lausunnot (SuVL 3/2017 vp ja SuVL 5/2018 vp), joissa se yhtyi valtioneuvoston kantoihin yhtyen samalla erikoisvaliokuntien lausunnoissaan esittämiin huomautuksiin. Keskeiset kansalliset valmisteluasiakirjat löytyvät valtioneuvoston hankeikkunan julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankeet tunnuksella TEM039:00/2019.

Komission, Euroopan parlamentin ja neuvoston trilogi-neuvotteluissa saavutettiin epävirallinen sopu uusiutuvan energian direktiiviehdotuksesta 13.6.2018, jonka Coreper-komitea hyväksyi 27.6.2018. EU:n yhteinen uusiutuvan energian tavoite vuodelle 2030 nostettiin neuvottelutuloksen myötä komission ehdotuksen 27 prosentista 32 prosenttiin.

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät yhdessä komission ehdotuksesta tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, yhteispäätösmenettelyssä (SEUT 289(1) artikla) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001 uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu), jäljempänä RED II. Euroopan parlamentti ja neuvosto allekirjoittivat direktiivin 11 joulukuuta 2018. Direktiivi annettiin tiedoksi jäsenvaltioille ja julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 21 joulukuuta 2018 ja se tuli voimaan 24 joulukuuta 2018. Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2021.

1.2 Hallituksen esityksen valmistelu

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti huhtikuussa 2019 kaksivaiheisen kestävyyskriteerit -työryhmän selvittämään RED II:ssä säädettyjen kestävyyskriteerien edellyttämiä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Työryhmän jäseniä ovat työ- ja elinkeinoministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö sekä Energiavirasto ja pysyviä asiantuntijoita Bioenergia ry, Energiateollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry sekä Suomen Biokierto ja Biokaasu ry.

Työryhmä kuuli kokouksissaan asiantuntijoita sekä järjesti sidosryhmille kuulemistilaisuuden kestävyyskriteereiden kansallisesta toimeenpanosta. Työryhmän väliraportti valmistui marraskuussa ja julkaistiin 4 päivänä joulukuuta 2019.

Työryhmä esitti väliraportissaan ehdotuksinaan muun muassa, että biopolttoaineille, bionesteille ja biomassapolttoaineille asetettavista vaatimuksista säädettäisiin kansallisessa lainsäädännössä siten, että toimijoiden hallinnollinen taakka jää mahdollisimman vähäiseksi ja ole-massa olevia järjestelmiä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi työryhmän mukaan kestävyyskriteerisääntelyn soveltamisalan raja-
aus olisi tarpeen asettaa koskemaan sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotannossa laitoksiin, joiden kokonaislämpöteho on vähintään 20

MW kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa ja vähintään 2 MW kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa. Työryhmän näkemyksen mukaan RED II:n metsäbiomassaa koskevien kestävyyskriteerien vaatimukset voidaan osoittaa kansallisen lainsäädännön sekä seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmien kautta. Biomassapolttoaineille ei olisi tarkoituksenmukaista asettaa kansallisia lisäkriteereitä.

Hallituksen esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä ottaen huomioon työryhmän ehdotukset. Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat mukaan lukien kestävyyskriteerit -työryhmän väliraportti ovat valtioneuvoston hankeikkunan julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksesta TEM039:00/2019.

RED II:n kestävyyskriteerisääntelyn täytäntöönpanon osalta on tehty myös yhteistyötä komission ja toisten jäsenvaltioiden kanssa erityisesti uusiutuvan energian direktiivin täytäntöönpanoa varten perustetun CA-RES:n (the Concerted Action on the Renewable Energy Directive) sekä REFUREC:n (The Renewable Fuels Regulators Club) eli biopolttoaineiden sääntelyn toimeenpanon parissa työskentelevien viranomaisten yhteistyöelimen kautta. Lisäksi pohjoismaista yhteistyötä on tehty sääntelyn implementointiin liittyvien tulkintakysymysten osalta pohjoismaiden ministerineuvoston työryhmän AGFE:n (Nordiska ministerrådets arbetsgrupp för förnybar energi) kautta.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 RED II ja kestävyyskriteerisääntely

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001 uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) eli ns. RED II annettiin 11 päivänä joulukuuta 2018 ja se on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2021. RED II:lla korvataan vielä toistaiseksi voimassa oleva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/28/EY uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta (jäljempänä RES-direktiivi).

RED II:ssa säädetään sitovasta unionin yleistavoitteesta, jonka mukaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus on vähintään 32 prosenttia unionin energian kokonaisloppukulutuksesta vuonna 2030. Jäsenvaltioiden on asetettava kansalliset panoksensa unionin yleistavoitteen saavuttamiseksi osana jäsenvaltioiden yhdenmukaisesti kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia hallintomalliasetuksessa (EU) 2018/1999 vahvistetun hallintoprosessin mukaisesti. Kunkin jäsenvaltion on lisäksi asetettava polttoaineiden toimittajille velvoite varmistaa, että uusiutuvan energian osuus energian loppukulutuksesta liikennealalla on vähintään 14 prosenttia viimeistään vuonna 2030.

Unionin uusiutuvan energian tavoitteiden saavuttamiseksi ja velvoitteiden täyttämiseksi käytettyjen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden ja tukijärjestelmien piiriin kuuluvien biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden on täytettävä kestävyyskriteerit ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteerit. Kriteerien yhdenmukaistamisella on tarkoitus osaltaan varmistaa energian sisämarkkinoiden toiminta ja helpottaa vaatimukset täyttävien biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden kauppaa jäsenvaltioiden välillä, ottaen erityisesti huomioon jäsenvaltioiden velvollisuuden olla hylkäämättä muilla kestävyysliittyvillä perusteilla RED II:n mukaisia biopolttoaineita ja bionesteitä. Biomassapolttoaineiden kestävyyskriteerien ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteerien osalta jäsenvaltioille on kuitenkin jätetty kansallista liikkumavaraa direktiivin täytäntöönpanossa mahdollistamalla kestävyyttä koskevien lisäkriteerien asettaminen. Jäsenvaltioiden on lisäksi varmistettava, että

niiden kansallisen politiikan ja tukijärjestelmien suunnittelussa otetaan asianmukaisesti huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta (jäljempänä jätedirektiivi) 4 artiklassa vahvistettu jätehierarkia, jotta voidaan välttää kohtuuttomat vääristymät raaka-ainemarkkinoilla. Kestävyysskriteerejä ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteerejä sovelletaan niin EU:n alueella kuin sen ulkopuolellakin tuotettuihin biopolttoaineisiin, bionesteisiin ja biomassapolttoaineisiin sekä niiden raaka-aineisiin. Kestävyysskriteerien täyttyminen voidaan osoittaa myös jatkossa kansallisen tai komission hyväksymän vapaaehtoisen järjestelmän kautta.

RED II:ssa kestävyyskriteerisääntelyn keskeisiin määritelmiin tehtiin joitakin muutoksia ja lisäyksiä suhteessa RES-direktiiviin johtuen erityisesti kriteerien soveltamisalan laajentamisesta. RED II:ssa kestävyyskriteerit on jaoteltu sen mukaan, onko ne tuotettu maatalousbiomassasta vai metsäbiomassasta.

Maatalousbiomassaa koskevista kriteereistä säädetään RED II:n 29 artiklan 2-5 kohdissa ja sääntely vastaa hyvin pitkälti RES-direktiivissä ja siten myös voimassa olevassa laissa biopolttoaineista ja bionesteistä (393/2013) säädettyä. Muutoksena aiempaan sääntelyyn RED II:n 29 artiklan 2 kohdassa asetetaan lisäkriteeri maatalousmaasta peräisin oleville jätteille ja tähteille, jonka mukaan haltijoilta tai kansallisilta viranomaisilta vaaditaan seuranta- tai hallintasuunnitelman ylläpitoa maan laatuun ja maaperän hiileen kohdistuviin vaikutuksiin puuttumiseksi.

Metsäbiomassaa koskevista kriteereistä säädetään RED II:n 29 artiklan 6 ja 7 kohdissa. Metsäbiomassan osalta sovelletaan ns. riskiperusteista lähestymistapaa, eli kriteerien perusteella arvioidaan joko maa- tai hankinta-alueella toteutettavien toimien asianmukaisuutta sen riskin minimoimiseksi, että bioenergian tuotantoon käytettäisiin kestäväntöntä metsäbiomassaa.

Kasvihuonekaasupäästövähennyskriteerien soveltaminen ja kasvihuonekaasupäästövähennysvaatimuksen suuruus riippuvat laitosten toiminnan aloittamisajankohdasta siten, että päästövähennyskriteeri tiukkenee uudemmilla laitoksilla. Uusiutuvan sähkön, lämmitysenergian sekä jäähdytysenergian tuotannossa käytettäviä biomassapolttoaineita koskee päästövähennyskriteerit ainoastaan silloin, jos laitos otetaan käyttöön aikaisintaan 1.1.2021. Lisäksi RED II:ssa säädetään energiatehokkuusvaatimuksista sähkön tuotannolle biomassapolttoaineista.

RED II:ssa on asetettu tehoraja sähkөөn, lämmitykseen ja jäähdytykseen biomassapolttoaineita käyttävien laitosten osalta: kestävyyskriteerejä ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteerejä sovelletaan ainoastaan laitoksissa, joiden kokonaislämpöteho on vähintään 20 MW kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa ja kokonaislämpöteho vähintään 2 MW kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa.

RED II:n 29 artiklan 8 kohdan mukaan komissio hyväksyy viimeistään 31 päivänä tammikuuta 2021 täytäntöönpanosäädöksiä, joilla vahvistetaan toimintaohjeet näytön antamisesta sen osoittamiseksi, että 29 artiklan 6 ja 7 kohdassa vahvistettuja kriteereitä noudatetaan. Komissio voi hyväksyä lisäksi täytäntöönpanosäädöksiä, joilla tarkennetaan kriteerejä sen määrittämiseksi, mikä ruohoalue katsotaan yli hehtaarin suuruiseksi biologisesti erittäin monimuotoiseksi ruohoalueeksi.

RED II:ssa annetaan myös tarkempaa sääntelyä uusiutuvan energian edistämisestä liikennealalla. RED II:ssa säädetään muun muassa rajoitteista eri raaka-aineista valmistetuille biopolttoaineille sekä uusien polttoaineiden, kuten muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien nestemäisten ja kaasumaisten liikenteen polttoaineiden, huomioimisesta liikenteen uusiutuvan energian osuudessa. RED II:n 28 artiklan 2 kohdassa säädetään vaatimuksista liittyen unionin tietokantaan koskien nestemäisiä ja kaasumaisia liikenteen polttoaineita. Lisäksi RED

II:n 30 artiklan 3 kohdassa säädetään vaatimuksesta, jonka mukaan kunkin polttoaineen toimittajan tulee julkaista kuluttajia varten tietoja biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden maantieteellisestä alkuperästä ja raaka-ainetyypistä talouden toimijoiden, toimittajien tai asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten verkkosivuilla. Edellä mainitut liikennealaa koskevat säännökset on tarkoitus toimeenpanna kansallisesti erillisessä säädöshankkeessa.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 EU:n lainsäädäntö ja kansainväliset velvoitteet

3.1.1 RES-direktiivi

RES-direktiivi hyväksyttiin 23 päivänä huhtikuuta 2009.

RES-direktiivissä asetetaan sitova tavoite, jonka mukaan vuonna 2020 uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tulee kattaa 20 prosenttia energian kokonaisloppukulutuksesta. Tavoite on jyvitetty kaikille jäsenvaltioille siten, että kullekin jäsenvaltiolle on asetettu oma sitova uusiutuvan energian tavoitteensa. Suomelle asetettiin sitovaksi tavoitteeksi nostaa uusiutuvan energian osuus energian kokonaisloppukulutuksesta 38 prosenttiin vuonna 2020.

RES-direktiivissä säädetään kaikille jäsenmaille yhteinen sitova tavoite nostaa uusiutuvan energian osuus liikenteen energian loppukulutuksesta 10 prosenttiin vuonna 2020. Liikenteessä käytettävä uusiutuva energia koostuu nestemäisistä ja kaasumaisista biopolttoaineista sekä sähkökäyttöisissä ajoneuvoissa ja raideliikenteessä käytetystä uusiutuvista energialähteistä tuotetusta sähköstä.

Jotta biopolttoaineet ja bionesteet voidaan ottaa huomioon RES-direktiivissä asetetuissa kansallisissa tavoitteissa, niiden on täytettävä RES-direktiivissä vahvistetut kestävyyskriteerit. Kestävyyskriteerit soveltuvat niin EU:n alueella kuin sen ulkopuolellakin tuotettuihin biopolttoaineisiin ja bionesteisiin sekä niiden raaka-aineisiin. Kriteerit koskevat biopolttoaineiden ja bionesteiden tuotannossa käytettyjen raaka-aineiden alkuperää sekä biopolttoaineiden ja bionesteiden elinkaaren aikana aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä.

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät 9 päivänä syyskuuta 2015 direktiivin (EU)2015/1513 uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä annetun direktiivin 2009/28/EY muuttamisesta (jäljempänä ILUC-direktiivi). ILUC-direktiivin säännökset on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä 3 päivänä heinäkuuta 2017 voimaan tulleilla lakimuutoksilla. ILUC-direktiivin keskeinen tavoite on rajoittaa biopolttoaineiden käytöstä aiheutuvia epäsuoria maankäytön muutoksia. ILUC-direktiivillä muutettiin myös biopolttoaineiden tuplalaskentaa koskevaa sääntelyä siten, että jatkossa ainoastaan ILUC-direktiivin liitteen IX mukaisista raaka-aineista valmistetut biopolttoaineet voidaan katsoa tuplalaskettaviksi. Liite IX on sisällytetty sellaisenaan myös RED II:een.

ILUC-direktiivillä muutettiin myös kasvihuonekaasupäästövähennystä koskevaa kestävyyskriteeriä. Kasvihuonekaasupäästövähennysvaatimus nousi 60 prosenttiin, jos biopolttoaineen tuotanto tai valmistus tapahtuu uudessa laitoksessa, joka oli otettu käyttöön 5 päivänä lokakuuta 2015 jälkeen. Vanhemmissa laitoksissa vaatimus nousi 35 prosentista 50 prosenttiin vuoden 2018 alussa.

3.1.2 Polttoaineiden laatudirektiivi

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/70/EY bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta ja neuvoston direktiivin 93/12/ETY muuttamisesta annettiin 13 päivänä lokakuuta 1998 (jäljempänä polttoaineiden laatudirektiivi). Polttoaineiden laatudirektiivillä vahvistetaan bensiini- ja dieselmoottoreilla varustetuissa moottorikäyttöisissä ajoneuvoissa, liikkuvissa työkooneissa, maa- ja metsätaloustraktoreissa, sekä sisävesillä kulkevissa sisävesialuksissa ja huviveneissä käytettäviä polttoaineita koskevat terveyteen ja ympäristönäkökohtiin perustuvat laatuvaatimukset.

Polttoaineiden laatudirektiiviä muutettiin direktiivin 98/70/EY muuttamisesta bensiinin, dieselin ja kaasuöljyn laatuvaatimusten osalta sekä kasvihuonekaasupäästöjen seurantaan ja vähentämiseen tarkoitetun mekanismin käyttöönottamisen osalta, neuvoston direktiivin 1999/32/EY muuttamisesta sisävesialusten käyttämien polttoaineiden laatuvaatimusten osalta ja direktiivin 93/12/ETY kumoamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/30/EY. Direktiivissä säädetään, että polttoaineen toimittajien on vähennettävä vuoteen 2020 mennessä moottorikäyttöisissä ajoneuvoissa, liikkuvissa työkoneissa, maa- ja metsätaloustraktoreissa, sekä sisävesillä kulkevissa sisävesialuksissa ja huviveneissä käytettävien polttoaineiden ja energian energiayksikköä kohti laskettuja kasvihuonekaasupäästöjä mahdollisimman tasaisesti ja vähintään kuudella prosentilla vuoden 2020 loppuun mennessä verrattuna fossiilisten polttoaineiden käytöstä aiheutuviin elinkaarenaikaisiin keskimääräisiin kasvihuonekaasupäästöihin Euroopan unionissa vuonna 2010.

Velvoite kohdistuu polttoaineiden ja energian toimittajiin. Biopolttoaineiden on täytettävä direktiivissä säädetyt kestävyyskriteerit, jotka vastaavat RES-direktiivin kestävyyskriteereitä. Polttoaineiden toimittajat voivat halutessaan täyttää kuuden prosentin vähennysvelvoitteen yhdessä. Myös sähköä tieliikenteeseen toimittaville on tarjottava mahdollisuus osallistua vähennysvelvoitteen täyttämiseen, edellyttäen että kyseisiin ajoneuvoihin toimitettua sähköä voidaan riittäväällä tavalla mitata tai seurata.

Neuvoston direktiivi bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY mukaisista laskentamenetelmistä ja raportointivaatimuksista ((EU) 2015/652) täsmentää polttoaineiden laatudirektiivin laskentasääntöjä ja raportointivaatimuksia.

3.1.3 Päästökauppaa koskeva EU:n lainsäädäntö

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät heinäkuussa 2003 direktiivin Euroopan yhteisöjen laajuisesta kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmästä (2003/87/EY; jäljempänä päästökauppadirektiivi). Päästökauppadirektiivi tuli voimaan 25 päivänä lokakuuta 2003. Päästökauppadirektiivillä perustettiin EU:n päästökauppajärjestelmä, joka loi Euroopan unionin laajuiset markkinat päästöoikeuksille. EU:n päästökauppajärjestelmä kattaa suurten teollisuus- ja energiantuotantolaitosten hiilidioksidipäästöt. Sen jälkeen päästökauppadirektiiviä on muutettu uusia päästökauppakausia varten sekä muiden muutostarpeiden vuoksi. Direktiivi on pantu kansallisesti täytäntöön päästökauppalailla (311/2011).

Direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta ilmailutoiminnan sisällyttämiseksi yhteisön kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2008/101/EY EU:n päästökauppajärjestelmään lisättiin ilmailutoiminta. Lentoliikenteen päästökaupan tarkoituksena on edistää lentoliikenteestä aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä kustannustehokkaasti ja taloudellisesti. Päästökauppajärjestelmän

laajennus on kansallisesti pantu täytäntöön lentoliikenteen päästökaupasta annetulla lailla (34/2010).

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitetusta kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista annetussa komission asetuksessa (EU) 601/2012, täsmennetään EU:n päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksien palauttamisvelvoitteisiin liittyvä erityiskohtelu RES-direktiivin 2 artiklan k kohdan mukaiseksi tukijärjestelmäksi. Jotta biopolttoaine- tai bioneste-erän päästökerroin on nolla, tulisi erän kestävyyskriteerien täyttyminen olla osoitettu RES-direktiivin mukaisesti. Periaate jatkuu 2021 alkavalla päästökauppakaudella Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitetusta kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista sekä komission asetuksen (EU) N:o 601/2012 muuttamisesta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2018/2066 (jäljempänä komission päästöjen tarkkailun täytäntöönpanoasetus) nojalla. Komissio valmistelee komission päästöjen tarkkailun täytäntöönpanoasetuksen muutosta, jolla laajennettaisiin kestävyyskriteereiden täyttymisen osoittamisen vaatimus koskemaan RED II:n mukaisesti myös biomassasta tuotettuja kaasumaisia ja kiinteitä polttoaineita. Tässä hallituksen esityksessä ei ole voitu huomioida komissiolla vielä valmistelussa olevan komission päästöjen tarkkailun täytäntöönpanoasetuksen johdosta mahdollisesti vaadittavia säädös- tai säännösmuutoksia.

3.1.4 Jätedirektiivi

Jätedirektiivi annettiin 19 päivänä marraskuuta 2008. Jätedirektiivin tavoitteena on ehkäistä jätteen syntyä ja minimoida jätehuollon aiheuttamia haittavaikutuksia.

RES-direktiivissä ja RED II:ssa viitataan jätedirektiivin määritelmään jätteestä. Raaka-aineen luokittelu jätteeksi vaikuttaa velvollisuuteen osoittaa kestävyyskriteerien täyttyminen. Mikäli biopolttoaineen, bionesteen ja biomassapolttoaineen raaka-aineena on käytetty jätettä, toiminnanharjoittajan ei tarvitse osoittaa alkuperää koskevien kestävyyskriteerien täyttymistä ja kasvihuonekaasupäästövähennämisen laskenta alkaa vasta jätteen keräilystä.

Jätedirektiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan jätteellä tarkoitetaan mitä tahansa ainetta tai esinettä, jonka haltija poistaa käytöstä, aikoo poistaa käytöstä tai on velvollinen poistamaan käytöstä.

Jätedirektiivin 5 artiklassa määritellään sivutuote. Sivutuotteen määritelmä ei sisälly RES-direktiivin eikä RED II:n määritelmiin.

3.2 Kansallinen lainsäädäntö

3.2.1 Laki biopolttoaineista ja bionesteistä

Biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa (393/2013; jäljempänä kestävyyslaki) säädetään biopolttoaineiden ja bionesteiden kestävyyskriteereistä ja niiden täyttymisen osoittamisesta. Sääntely perustuu RES-direktiiviin.

Kestävyyslain 2 §:n mukaisesti velvollisuus noudattaa kestävyyslaissa säädettyjä kestävyyskriteerejä ja osoittaa niiden täyttyminen perustuu muuhun lainsäädäntöön (esimerkiksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007) 5 §:n 3 momenttiin) tai investointia varten myönnettyyn valtionavustuspäätökseen. Energiavirasto valvoo kestävyyslain noudattamista.

Kestävyysslain 2 luvussa säädetään kestävyyskriteereistä. Kestävyyskriteerit koskevat biopolttoaineen ja bionesteen elinkaaren aikaista kasvihuonekaasupäästöjen vähennystä verrattuna korvattavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöihin sekä biopolttoaineiden ja bionesteiden raaka-aineiden alkuperää. Kestävyysslain 4 §:n 5 kohdan mukaan biopolttoaineella tarkoitetaan biomassasta tuotettua nestemäistä tai kaasumaista liikenteessä käytettävää polttoainetta, joka vastaa RES-direktiivissä säädettyä määritelmää. Raaka-aineella tarkoitetaan biomassaa, joka käytetään biopolttoaineen tai bionesteen tuottamisessa tai valmistuksessa. Biomassasta valmistettuihin kiinteisiin ja muualla kuin liikenteessä käytettäviin kaasumaisiin polttoaineisiin ei voimassa olevan lainsäädännön mukaan sovelleta kestävyyskriteereitä. Biopolttoaineiden ja bionesteiden raaka-aineiden alkuperää arvioitaessa tarkastellaan biologista monimuotoisuutta, maankäytön muutosta sekä turvemaiden kuivattamisen kriteeriä. Raaka-aineen korjuualan maankäytöllistä tilannetta keruu- tai korjuuhetkellä verrataan vuoden 2008 tammikuussa vallinneeseen tilanteeseen. Mainitut kestävyyskriteerit koskevat kaikkia biopolttoaineita ja bionesteitä sekä niiden raaka-aineita alkuperästä riippumatta. Lisäksi EU:n alueella viljeltyjen maatalouden raaka-aineiden tuotannossa tulee noudattaa eräitä ympäristöä ja kasvinsuojelua koskevia hoitovaatimuksia sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia.

Kestävyysslain 3 luvussa säädetään kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamisesta. Biopolttoaine- tai bioneste-erän taikka biopolttoaineen tai bionesteen raaka-aine-erän kestävyyskriteerien täyttymisen osoittaminen kansallisen järjestelmän mukaan edellyttää toiminnanharjoittajan kestävyyskriteerien noudattamista koskevaa omaa järjestelmää (toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä). Energiavirasto voi hakemuksesta hyväksyä toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän. Hakemukseen on liitettävä Energiaviraston hyväksymän todentajan lausunto järjestelmän vaatimustenmukaisuudesta. Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksymistä koskeva päätös on voimassa viisi vuotta kerrallaan.

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän tulee sisältää menettelyt biopolttoaine- tai bioneste-erien elinkaaren aikaisen kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskemiseksi sekä alkuperää koskevien kestävyyskriteerien täyttymisen selvittämiseksi. Kestävyysjärjestelmän tulee myös sisältää ainetase, joka mahdollistaa kestävyyskriteerien soveltamiseen vaikuttavilta ominaisuuksiltaan toisistaan poikkeavien biopolttoaine- tai bioneste-erien sekoittamisen. Ainetaaseissa seoksesta poistettujen ja siihen lisättyjen erien kestävyysominaisuuksien ja määrien on vastattava toisiaan. Vastaavat menettelyt ja vaatimukset koskevat toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän kattamia biopolttoaineiden ja bionesteiden raaka-aineita. Lisäksi kestävyysjärjestelmän tulee olla tarkka, luotettava ja väärinkäytöksiltä suojattu.

Energiaviraston hyväksymän todentajan on tarkastettava säännöllisesti toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä. Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, johon tulee sisältyä todentajan varmennus ja lausunto tarvittavista korjaavista toimenpiteistä. Varmennus koskee toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän noudattamista hyväksymispäätöksen mukaisesti.

Toiminnanharjoittaja, jonka kestävyysjärjestelmä on hyväksytty, voi antaa biopolttoaine- tai bioneste-erästä taikka biopolttoaineen tai bionesteen raaka-aine-erästä kestävyystodistuksen osoituksena kestävyyskriteerien täyttymisestä.

Toiminnanharjoittaja, joka on sertifioitu tai hyväksytty Euroopan komission hyväksymän vapaaehtoisen kansallisen tai kansainvälisen järjestelmän mukaisesti, voi osoittaa biopolttoaine- tai raaka-aine-erien kestävyyskriteerien täyttymisen myös tällaisen järjestelmän mukaisesti annetuilla todistuksilla tai tiedoilla. Kestävyyskriteerien täyttymisen osoittaminen on mahdollista siltä osin kuin komissio on katsonut kyseisen järjestelmän sisältävän kasvihuonekaasupäästövähennystä koskevan kestävyyskriteerin soveltamisen kannalta tarkkaa tietoa tai osoittavan biopolttoaine- tai raaka-aine-erän täyttävän raaka-aineiden alkuperää koskevat kestävyyskriteerit.

Toiminnanharjoittaja on velvollinen säilyttämään valvontaa varten tarpeelliset tiedot, jotka koskevat muun muassa toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää ja kestävyystodistuksia tai vastaavasti komission hyväksymän vapaaehtoisen järjestelmän mukaista sertifiointia tai vastaavaa hyväksyntää ja järjestelmän mukaisesti annettuja todistuksia tai tietoja kestävyyskriteerien täyttymisestä.

Kestävyyslain 31 §:n mukaan toiminnanharjoittajan tulee laatia selvitys niiden biopolttoaine- ja bioneste-erien kestävyyskriteerien täyttymiseen liittyvistä seikoista (kestävyyskriteeriselvitys), joita se on kalenterivuoden aikana Suomessa tuottanut, valmistanut tai luovuttanut kulutukseen, sekä toimittaa selvitys Energiavirastolle.

Kestävyyslain 38 §:n mukaan Energiavirasto voi toiminnanharjoittajan hakemuksesta päättää antaa ennakkotiedon siitä, onko raaka-ainetta pidettävä jätteenä, tähteenä, syötäväksi kelpaamattomana selluloosana tai lignoselluloosana sovellettaessa nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia (1472/1994). Ennakkotieto on voimassa toistaiseksi. Energiavirasto voi peruuttaa antamansa ennakkotiedon lainkäyttöviranomaisen päätöksellä tapahtuneen säännöksen tulkinnan muuttumisen vuoksi tai muusta erityisestä syystä.

3.2.2 Laki biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä

Biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007; jäljempänä jakeluvelvoitelaki) tarkoituksena on edistää biopolttoaineiden käyttöä moottoribensiinin ja dieselöljyn korvaamiseksi liikenteessä.

Jakeluvelvoitelain 2 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan jakelijalla tarkoitetaan liikennepolttoaineen jakelijaa, joka on valmisteverotuslain (182/2010) 12 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdan mukaisesti verovelvollinen.

Jakeluvelvoitelain 5 §:n 1 momentin nojalla biopolttoaineiden energiasisällön osuus jakelijan kulutukseen toimittamien moottoribensiinin, dieselöljyn ja biopolttoaineiden energiasisällön kokonaismäärästä tulee olla vähintään 20 prosenttia vuonna 2020. Tämä 20 prosentin tavoite ylittää selkeästi EU:n jäsenvaltioille RES-direktiivissä asetetun liikenteen uusiutuvan energian osuutta koskevan 10 prosentin tavoitteen vuodelle 2020. Jakeluvelvoitteesta on täytettävä 0,5 prosenttiyksikköä jakeluvelvoitelain liitteen A osassa tarkoitetuista raaka-aineista tuotetuilla tai valmistetuilla biopolttoaineilla (ns. lisävelvoite). Jakeluvelvoite ei koske bionesteitä.

Jakeluvelvoitelain muutoslaki (419/2019, jäljempänä muutoslaki) tuli voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2019 ja sillä asetettiin tavoitteet vuoden 2020 jälkeiselle ajalle siten, että vuonna 2029 jakeluvelvoite on 30,0 prosenttia. Samassa yhteydessä asetettiin tavoitteet vuodesta 2021 alkaen kehittyneiden biopolttoaineiden lisävelvoitteelle, jonka mukaan lisävelvoite on 10 prosenttiyksikköä vuonna 2030 ja sen jälkeen.

Jakeluvelvoitelain 5 §:n 2 momentin nojalla biopolttoaineen energiasisällön lasketaan täyttävän jakeluvelvoitetta kaksinkertaisena (ns. tuplalaskenta) vuosina 2019 ja 2020, jos se on valmistettu jakeluvelvoitelain liitteessä tarkoitettusta raaka-aineesta. Tuplalaskentaa jakeluvelvoitteesta ei enää sovelleta vuodesta 2021 alkaen. Jakelija tai kestävyyslaissa tarkoitettu toiminnanharjoittaja voi hakea Energiavirastolta jakeluvelvoitelain 5 a §:n mukaista ennakkotietoa siitä, katsotaanko biopolttoaineen raaka-aine jakeluvelvoitelain liitteen mukaiseksi. Jakeluvelvoitelain 5 §:n 3 momentin mukaan jakeluvelvoitteeseen hyväksytään vain sellaisista raaka-aineista tuotetut biopolttoaineet, joiden osalta kestävyyskriteerien täytyminen on osoitettu kestävyyslain mukaisesti.

Jakeluvelvoitelain 5 b §:n mukaan jakelija saa ottaa ylimenevän osuuden huomioon seuraavan kalenterivuoden jakeluvelvoitetta laskettaessa. Siirtyvä määrä voi kuitenkin olla enintään puolet sen kalenterivuoden jakeluvelvoitettava vastaavasta energiamäärästä, jolloin ylitys tapahtui.

Vuodesta 2020 alkaen ylimenevän osuuden siirtämistä koskevat säännökset muuttuvat. Muutoslain mukaan, jos jakelija on vuonna 2020 toimittanut kulutukseen enemmän biopolttoaineita kuin jakeluvelvoitteesta säädetään, jakelija saa ottaa enintään 10 prosenttia vuoden 2020 jakeluvelvoitetta vastaavasta energiamäärästä huomioon vuoden 2021 jakeluvelvoitetta laskettaessa siltä osin kuin osuus perustuu kestävyyslaissa tarkoitetuilla jätteillä tai tähteillä tuotettujen biopolttoaineiden energiamäärään. Vuodesta 2021 alkaen jakelija saa ottaa ylimenevän osuuden huomioon seuraavan kalenterivuoden jakeluvelvoitetta laskettaessa ja biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain (418/2019) mukaista samaa kalenterivuotta koskevaa jakeluvelvoitetta laskettaessa. Siirtyvä määrä voi kuitenkin olla enintään 30 prosenttia sen kalenterivuoden jakeluvelvoitetta vastaavasta energiamäärästä, jolloin ylitys tapahtui, ja siirtyvällä määrällä voidaan täyttää enintään 30 prosenttia biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain mukaisesta jakeluvelvoitteesta. Myös jakeluvelvoitelain 5 §:n 4 momentin mukaisen lisävelvoitteen osalta säädetään vastaavalla tavalla ylimenevän osuuden huomioimisesta seuraavana kalenterivuonna. Lisäksi jakelijan on mahdollista sopia velvoitteensa siirtämisestä osittain tai kokonaan toiselle jakelijalle jakeluvelvoitteensa täyttämiseksi lain 6 §:n mukaan.

Jos jakelija ei ole jakeluvelvoitteensa mukaisesti toimittanut kulutukseen biopolttoaineita, määrää Verohallinto jakelijalle jakeluvelvoitelain 11 §:n mukaan seuraamusmaksun. Seuraamusmaksua määrätään siltä osin kuin jakelija ei ole täyttänyt jakeluvelvoitettaan, ja sen suuruus on 0,04 euroa megajoulelta. Lisäksi jakeluvelvoitelain 5 §:n 4 momentin mukaisen lisävelvoitteen laiminlyönnistä Verohallinnon on määrättävä seuraamusmaksu, jonka suuruus on 0,03 euroa megajoulelta.

Jakeluvelvoitelain 3 §:n 2 momentin mukaan jakeluvelvoite ei koske jakelijaa, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen toimittama moottoribensiinin, dieselöljyn ja biopolttoaineiden määrä on enintään miljoona litraa. Vuonna 2019 jakeluvelvoitelaisissa säädettyä jakeluvelvoitetta sovellettiin kolmeen (3) eri liikennepolttoaineen jakelijaan: Neste Oyj, North European Oil Trade Oy ja Oy Teboil Ab.

Verohallinto valvoo jakeluvelvoitelain noudattamista ja Energiavirasto hoitaa ennakkotietoon liittyvät tehtävät.

3.2.3 Laki biopolttoöljyn käytön edistämisestä

Ensimmäisenä päivänä huhtikuuta 2019 voimaan tulleen biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain (418/2019; jäljempänä biopolttoöljyn jakeluvelvoitelaki) tarkoituksena on edistää biopolttoöljyn käyttöä kevyen polttoöljyn korvaamiseksi lämmityksessä, työkoneissa ja kiinteästi asennetuissa moottoreissa.

Biopolttoöljyn jakeluvelvoitelain mukainen jakelijan määritelmä vastaa jakeluvelvoitelaisissa säädettyä jakelijan määritelmää. Biopolttoöljyn jakeluvelvoitelain 3 §:n 3 momentin mukaan jakeluvelvoite ei koske jakelijaa, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen toimittama kevyt polttoöljy on enintään miljoona litraa.

Biopolttoöljyn jakeluvelvoitelain mukaan biopolttoöljyn energiasisällön osuus jakelijan kulutukseen toimittaman kevyen polttoöljyn ja biopolttoöljyn energiasisällön kokonaismäärästä (jakeluvelvoite) tulee olla vähintään 3,0 prosenttia vuonna 2021. Sen jälkeen jakeluvelvoite nousee

vuosittain tasaisesti 10,0 prosenttiin vuonna 2028. Biopolttoöljyn jakeluvelvoitelain 5 §:n 2 momentin mukaan jakelijan on osoitettava, että jakeluvelvoitteeseen laskettavat biopolttoöljyt täyttävät kestävyyslaissa bionesteille säädetyt kestävyyskriteerit.

Biopolttoöljyn jakeluvelvoitelain 5 §:n 3 momentin mukaan jakeluvelvoitteesta saa enintään 7 prosenttiyksikköä täyttää biopolttoöljyillä, jotka on tuotettu jakeluvelvoitelain 5 §:n 5 momentissa tarkoitetuista raaka-aineista. Rajoitusta ei kuitenkaan sovelleta, jos kyse on jakeluvelvoitelain liitteessä tarkoitettuista raaka-aineista. Jos jakelijalla on jakeluvelvoite myös jakeluvelvoitelain nojalla, enimmäisosuus saa kuitenkin olla yhteensä enintään 7 prosenttiyksikköä jakeluvelvoitelain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu energiasisällön kokonaismäärästä. Jakelija tai toiminnanharjoittaja voi hakea Energiavirastolta biopolttoöljyn jakeluvelvoitelain 6 §:n mukaista ennakkotietoa siitä, onko kyseessä edellä mainitussa 5 §:n 3 momentissa tarkoitettu raaka-aine.

Biopolttoöljyn jakeluvelvoitelain 7 §:n mukaan jakelija saa ottaa ylimenevän osuuden huomioon seuraavan kalenterivuoden jakeluvelvoitetta ja jakeluvelvoitelain mukaista samaa kalenterivuotta koskevaa jakeluvelvoitetta laskettaessa. Siirtyvä määrä voi olla enintään 30 prosenttia sen kalenterivuoden jakeluvelvoitetta vastaavasta energiamäärästä, jolloin ylitys tapahtui, ja siirtyvällä määrällä voidaan täyttää myös jakeluvelvoitelain mukaista jakeluvelvoitetta (enintään 30 prosenttia). Lisäksi jakelija voi sopia velvoitteensa siirtämisestä osittain tai kokonaan toiselle jakelijalle jakeluvelvoitelain 6 §:ssä säädetyin mukaisesti.

Jos jakelija ei ole jakeluvelvoitteensa mukaisesti toimittanut kulutukseen biopolttoöljyä, on Verohallinnon määrättävä jakelijalle biopolttoöljyn jakeluvelvoitelain 11 §:n mukaan seuraamusmaksu. Seuraamusmaksua määrätään siltä osin kuin jakelija ei ole täyttänyt jakeluvelvoitettaan, ja sen suuruus on 0,04 euroa megajoulelta.

Verohallinto valvoo jakeluvelvoitelain tavoin myös biopolttoöljyn jakeluvelvoitelain noudattamista ja Energiavirasto hoitaa ennakkotietoon liittyvät tehtävät.

3.2.4 Laki eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä

Lailla eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä (170/2018) on pantu täytäntöön polttoaineiden laatudirektiivin säännökset sekä laskentamenetelmistä ja raportointivaatimuksista annetun neuvoston direktiivin ((EU) 2015/652) säännökset.

Lailla säädetään polttoaineiden toimittajille velvollisuus vähentää kulutukseen luovutettavien polttoaineiden energiayksikköä kohti laskettuja, elinkaarenaikaisia kasvihuonekaasupäästöjä mahdollisimman tasaisesti ja vähintään kuudella prosentilla vuoden 2020 loppuun mennessä verrattuna vuoden 2010 vertailutasoon.

Velvoite koskee moottorikäyttöisissä ajoneuvoissa, liikkuvissa työkoneissa, maa- ja metsätaloustraktoreissa sekä sisävesillä kulkevista sisävesialuksista ja huviveneistä käytettäviä polttoaineita. Polttoaineen toimittajat voivat keskenään tehdä sopimuksia päästövähennysvelvoitteiden täyttämiseksi yhdessä. Kulutukseen luovutettavan biopolttoaineen kestävyys on osoitettava kestävyyslaissa säädetyllä tavalla.

Polttoaineen toimittaja tekee kultakin kalenterivuodelta ilmoituksen Energiavirastolle kulutukseen luovuttamistaan polttoaineista. Ilmoitus sisältää tiedot polttoaineiden määristä, elinkaarenaikaisista kasvihuonekaasupäästöistä, biopolttoaineiden kestävyyskriteerien noudattamisesta sekä muista valvonnan kannalta tarpeellisista seikoista. Energiavirasto tarkistaa tiedot ja kokoaa

niistä tarvittavat yhteenvedot toimitettavaksi edelleen Euroopan komissiolle. Tietojen antaminen jatkuu myös vuoden 2020 jälkeen.

Laissa säädetään velvoitteen laiminlyönnistä seuraamusmaksu. Seuraamusmaksun suuruus riippuu täyttämättä jääneen vähennysvelvoitteen määrästä. Seuraamusmaksu voidaan määrätä ainoastaan vuotta 2020 koskevan kuuden prosentin vähentämisvelvoitteen laiminlyönnistä. Maksu on yksi euro yhtä puuttuvaa hiilidioksidiekvivalenttia päästökilogrammaa kohti (€/kg CO₂eq). Lisäksi lailla säädetään polttoaineiden elinkaarenaikaisia kasvihuonekaasuja koskevan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä, josta voidaan määrätä laiminlyöntimaksu, joka voi olla vähintään 5 000 euroa ja enintään 50 000 euroa.

3.2.5 Laki nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta

Liikennepolttoaineiden verotuksesta säädetään nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetussa laissa (1472/1994; jäljempänä polttoaineverolaki). Polttoaineverolakia sovelletaan sekä biopolttoaineisiin että bionesteisiin. Valmistevero perustuu polttoaineen energiasisältöön eli lämpöarvoon (energiasisältövero) sekä polttoaineen poltosta syntyvään hiilidioksidin ominaispäästöön ja polttoaineella sen elinkaaren aikana saavutettavaan hiilidioksidipäästövähennykseen (hiilidioksidivero). Polttoaineverolaissa säädetään kestävyyskriteereistä ja niiden noudattamisesta polttoaineiden hiilidioksidiverotuksessa vastaavalla tavalla kuin jakeluvelvoitelaisissa. Polttoaineverolaissa lyhenteellä R tarkoitetaan tuotetta, jonka kestävyyskriteerien mukaisuus on osoitettu, ja lyhenteellä T tuotetta, jonka kestävyyskriteerien mukaisuus on osoitettu ja joka on tuotettu jätteistä tai tähteistä taikka syötäväksi kelpaamattomasta selluloosasta tai lignoselluloosasta. R-tuoteryhmään kuuluvista tuotteista perittävä hiilidioksidivero on puolitettu ja T-tuoteryhmään kuuluvat tuotteet on vapautettu kokonaan hiilidioksidiverosta.

3.2.6 Päästökauppaa koskeva lainsäädäntö

Päästökaupasta säädetään päästökauppalailla (311/2011) ja lentoliikenteen osalta lentoliikenteen päästökaupasta annetulla lailla (34/2010).

Päästökauppalaan nojalla päästökauppajärjestelmään kuuluvilla laitoksilla tulee olla toimivaltaisen viranomaisen myöntämä kasvihuonekaasujen päästölupa ja hyväksytty päästöjen tarkkailusuunnitelma. Lupaan liittyy päästöjen seuranta- ja raportointivelvoitteita. Toiminnanharjoittaja on velvollinen tarkkailemaan laitoksensa päästöjä sekä laatimaan kunkin kalenterivuoden kasvihuonekaasupäästöistä selvityksen. Toiminnanharjoittajan on myös huolehdittava päästöselvityksen todennuttamisesta ja toimitettava päästöselvitys ja todentajan lausunto päästökauppaviranomaiselle kalenterivuotta seuraavan vuoden maaliskuun 31 päivään mennessä.

Päästökauppalaan 56 a §:n mukaan, jos toiminnanharjoittaja ilmoittaa päästöselvityksessä laitoksessaan energian tuotantoon käytettyjen bionesteiden päästökertoimeksi nollan, on toiminnanharjoittajan osoitettava, että bionesteet täyttävät kestävyyslaissa säädetyt kestävyyskriteerit. Bionesteellä tarkoitetaan kestävyyslaissa tarkoitettua bionestettä.

Lupaan liittyy myös velvoite palauttaa vuosittain toimivaltaiselle viranomaiselle päästöoikeusmäärä, joka vastaa laitoksen edellisen kalenterivuoden päästöjä. Yksi päästöoikeus vastaa yhtä hiilidioksiditonnia.

Lentoliikenteen päästökaupasta annettu laki koskee EU:n jäsenvaltion alueella sijaitsevalta lentopaikalta lähtevien tai tällaiselle lentopaikalle jäsenvaltiosta tai kolmannelta maasta saapuvien lentojen hiilidioksidipäästöjä. Ilma-aluksen käyttäjän velvollisuutena on muun muassa tark-

kailla päästöjä ja tonnikilometrejä, laatia vuosittain selvitys päästöistään ja huolehtia selvityksen todentamisesta sekä palauttaa vuosittain edellisenä kalenterivuotena aiheutettuja lentoliikenteen kokonaispäästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia.

Lentoliikenteen päästökaupasta annetun lain 11 a §:n mukaan, jos ilma-aluksen käyttäjä ilmoittaa päästöselvityksessä ilma-aluksessa käytettyjen biopolttoaineiden päästökertoimeksi nollan, on sen osoitettava, että biopolttoaineet täyttävät kestävyyslaissa säädetyt kestävyyskriteerit. Biopolttoaineella tarkoitetaan kestävyyslaissa tarkoitettua biopolttoainetta.

3.2.7 Jätelaki

Jätelailla (646/2011) on kansallisesti toimeenpantu jätedirektiivi. Kestävyyslaissa viitataan jätelain mukaiseen jätteen määritelmään. Jätteen määritelmä vastaa jätedirektiivin jätteen määritelmää.

3.3 Nykytilan arviointi

Vuoden 2018 Suomen kokonaisenergiankulutuksesta noin 27 prosenttia tuotettiin bioenergialla. Se on suurin yksittäinen energianlähde Suomessa. Muiden uusiutuvien osuus oli 10 prosenttia. Fossiilisten polttoaineiden osuus yhteensä energian kokonaiskulutuksesta vuonna 2018 oli noin 40 prosenttia. Ydin-energialla katettiin energian kokonaiskulutuksesta 17 prosenttia ja tuonnilla 5 prosenttia.

Nykyinen biopolttoaineita ja bionesteitä koskeva kansallinen sääntely on RES-direktiivin mukainen. Suomessa ei ole tällä hetkellä kestävyyskriteereitä biomassapolttoaineille.

3.3.1 Toimijoiden määrä kansallisessa kestävyysjärjestelmässä

Voimassa olevan kansallisen kestävyysjärjestelmän mukaiset toiminnanharjoittajat voidaan jakaa kolmeen kategoriaan: päästökauppalaan mukaisiin toiminnanharjoittajiin, biopolttoaineiden valmistajiin ja jakelijoihin sekä työ- ja elinkeinoministeriön energiatuen saaneisiin toiminnanharjoittajiin. Huhtikuussa 2020 toiminnanharjoittajia oli yhteensä 15.

Tällä hetkellä kestävyyslain mukaisen suurimman toiminnanharjoittajaryhmän muodostavat biopolttoaineiden valmistajat ja jakelijat, joihin kuuluvat Neste Oyj, North European Oil Trade Oy, St 1 Oy, Suomalainen Energiaosuuskunta, Oy Teboil Ab, UPM-Kymmene Oyj ja VG EcoFuel Oy. Biokaasua liikenteeseen tuottavat Ab Stormossen, Gasum Oy, Suupohjan koulutuskuntayhtymä ja Nivos Energia Oy. Bionesteitä käyttäviä päästökauppalaan mukaisia toiminnanharjoittajia ovat Savon Voima Joensuu Oy, Metsä Fibre Oy, Stora Enso Oyj, Sucros Oy ja UPM-Kymmene Oyj. Yhdellä toiminnanharjoittajalla voi olla yksi tai useampi kestävyysjärjestelmä.

Työ- ja elinkeinoministeriö edistää biopolttoaineiden ja -nesteiden käyttöä tukemalla erilaisia tuotantoinvestointeja sekä tutkimus- ja kehitystoimintaa. Työ- ja elinkeinoministeriön energiatukea on myönnetty muun muassa bioöljyn tuottamiseen metsätähteestä, hakkeesta ja sahanpurusta sekä biokaasun tuottamiseen liikenteeseen. Työ- ja elinkeinoministeriön energiatukea saaneet toiminnanharjoittajat ovat Ab Stormossen Oy, EcoEnergy SF Oy (tuen kohde nykyisin Metsä Fibre Oy:n omistuksessa ja myös kestävyysjärjestelmä on siirretty), Fortum Power and Heat Oy (tuen kohde nykyisin Savon Voima Joensuu Oy:n omistuksessa ja myös kestävyysjärjestelmä siirretty), Gasum Oy, St1 Oy ja Suupohjan koulutuskuntayhtymä.

Arvio biomassapolttoaineita käyttävien toiminnanharjoittajien määrästä on noin 130. Arvio määrästä perustuu päästökaupan sähköiseen asiointijärjestelmään (FINETS) ilmoitettuihin tietoihin. Toimijoiden määrä nousee kestävyyskriteerisääntelyn soveltamisalan laajentumisen myötä oletettavasti noin 150:een toiminnanharjoittajaan. Sääntelyn laajentuminen vaikuttaa epäsuorasti kaikkiin metsäalan toimijoihin, joilta tullaan jatkossa edellyttämään alkuperään liittyvien tietojen toimittamista.

3.3.2 Biomassapolttoaineet

Biomassapolttoaineet eivät ole tällä hetkellä kestävyyslain piirissä, mutta etenkin puupohjaisia polttoaineita käytetään Suomessa jo nykyisin laajamittaisesti energian tuotannossa. Voimalaitoksilla käytetään merkittäviä määriä erilaisia puunjalostusteollisuuden sivuvirtoja, kuten kuorta, sahanpurua sekä muita puutähteitä. Merkittävimpiä metsäperäisiä jakeita ovat metsätähdehake tai -murske sekä kokopuu- tai rankahake. Käytetyt raaka-aineet ovat pääosin kotimaisia, mutta metsäbiomassaa tuodaan myös muualta, kuten Baltian ja Venäjältä alueilta.

Luonnonvarakeskus julkaisee vuosittain tilastotietoa kiinteiden puupolttoaineiden käytöstä Suomessa. Tilasto muodostuu puun pienkäytöstä sekä lämpö- ja voimalaitosten puun käytöstä. Kiinteiden puupolttoaineiden käyttö on 1980-luvulta lähtien kasvanut lämpö- ja voimalaitoksissa.

Suomessa myös hyödynnetään energiatuotannossa tuontipuuta. Tuontipuun osalta tilastoinnissa ei eritellä energiapuuta muusta tuontipuusta, minkä vuoksi kiinteiden puupolttoaineiden käyttömäärät energiatuotannossa perustuvat Luonnonvarakeskuksen arvioon. Tuontipuun määrä on viimeisen parin vuoden aikana kasvanut, joskin tarkkaa tietoa energiapuun osuudesta ei ole.

Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetussa laissa (1396/2010; jäljempänä tuotantotukilaki) säädetään kansallisesta tuotantotukijärjestelmästä, jolla tuetaan erilaisista uusiutuvista energialähteistä peräisin olevaa sähkön tuotantoa. Metsähakkeella tuotetun sähkön tuotantotuki on edellyttänyt metsähakkeen käyttäjiltä todennettuja tietoja käytetyistä polttoaineista. Vuonna 2016 voimaan astunut tuotantotukilain muutos (261/2015) rajoittaa vuodesta 2019 alkaen tuen määrän 60 prosenttiin, mikäli metsähake on peräisin järeän puun hakkuukohteen jalostuskelpoisesta puusta. Näin ollen sähkön tuottajien tuli täysimääräisen tuen saamiseksi laatia tiedonhallintamenettelyt osoittamaan käyttämänsä kokopuu- tai rankahakkeen alkuperä, jotta tukiehtojen voidaan katsoa täyttyvän. Vaatimus koskee myös ulkomailta tuotua kokopuu- tai rankahakkeen raaka-ainetta. Huhtikuussa 2020 tukeen oikeutetusta 53 yhtiöstä 42 kappaletta on hyväksyttänyt Energiavirastolla päivitetyn seurantasuunnitelman.

3.3.3 Biopolttoaineet

Suomessa nestemäisten biopolttoaineiden markkinat ovat hyvin keskittyneet toimijoiden vähäisen määrän vuoksi. Markkinoilla vallitsevan kilpailutilanteen vuoksi toiminnanharjoittajien käyttämät raaka-aineet ovat nykykäytännössä usein määritelty viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999; jäljempänä julkisuuslaki) 24 §:n 1 momentin 20 kohdan nojalla salassa pidettäväksi liikesalaisuuksiksi. Salassa pidettäväksi tiedoksi on katsottu sekä raaka-ainemikkeet kuin myös raaka-aineiden hankinta-alueet ja määrät.

Käytetyimmät biopolttoaineet Suomessa ovat uusiutuva diesel, biodiesel ja etanoli. Uusiutuva diesel, kuten HVO, on niin sanottu toisen sukupolven biopolttoaine, joka tuotetaan pääosin erilaisista jäte- ja tähdeperäisistä raaka-aineista. Erilaiset kasviöljyt, eläinrasvat, palmuöljypuristamoiden jäteliätteet, käytetyt paistirasvat ja mäntyöljy ovat muutamia esimerkkejä käytetyistä raaka-aineista. Palmuöljyä ei ole kuitenkaan viime vuosina käytetty juurikaan HVO:n raaka-

aineena Suomessa. Raaka-aineita hankitaan ympäri maailmaa ja erityisesti RES-direktiivin liitteen IX A -osan raaka-aineista on kilpailua.

FAMEa, esteröintimenetelmällä tuotettua biodieseliä, valmistetaan muuan muassa erilaisista kasviöljyistä ja rasvoista kuten käytetyistä paistinrasvoista ja eläinrasvoista. Raaka-aineet ovat tyypillisesti RES-direktiivin liitteen IX B -osan mukaisia. Myös rypsiä ja rapsia käytetään FAME:n pääasiallisina raaka-aineina. Raaka-aineiden hankinta-alueet ovat maailmanlaajuiset.

Bioetanolia valmistetaan Suomessa teollisuuden, kaupan ja kotitalouksien biojäteistä sekä teollisuuden tähteistä. Kotimaiset raaka-aineet ovat tyypillisesti RES-direktiivin liitteen IX A -osan mukaisia, joskin ulkomailta ostettua ja Suomeen tuotua etanolia valmistetaan edelleen pääosin sokeri- ja tärkkelyspitoisista raaka-aineista. Peltoviljelyistä raaka-aineista tuotettujen biopolttoaineiden käyttö Suomessa on ollut suhteellisen vähäistä.

3.3.4 Bionesteet

Bionesteitä käytetään määritelmän mukaisesti muuhun energiakäyttöön kuin liikenteeseen. Näin ollen bionesteitä käyttävät toiminnanharjoittajat ovat lähtökohtaisesti päästökauppalain mukaisia toiminnanharjoittajia. Käytetyt bionesteet syntyvät yleensä päästökauppalaitoksen omissa prosesseissa, mutta niitä ostetaan myös muilta toimijoilta. Bionesteenä käytetään muun muassa metanolia, mäntyöljypikeä sekä tärpättiä, jotka syntyvät esimerkiksi selluntuotannon prosessitähteinä. Kansalliseen järjestelmään on myös hyväksytty metsätähdehakeesta ja metsätähdemurskeesta tuotettu pyrolyysiöljy.

3.3.5 Biokaasu

Biokaasua tuotetaan Suomessa pääsääntöisesti erilaisista kaupan ja kotitalouksien biojätevirroista sekä puhdistamolietteistä ja kaatopaikkakaasuista. Biokaasun tuottamiseen käytetään myös maataloudesta tulevia raaka-aineita, kuten nurmea ja lantaa, mutta näiden määrä on suhteessa vähäistä. Pääasiassa jäteperäisen raaka-ainevalikoiman odotetaan lähitulevaisuudessa laajenevan entistä enemmän lantaan ja maatalouden tähteisiin ja jätteisiin sekä nurmeen. Nykyiset kansalliseen kestävyysjärjestelmään hyväksytyt toiminnanharjoittajat tuottavat biokaasua liikenteen polttoaineeksi.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen pääasiallinen tavoite on RED II:n kestävyyskriteereitä koskevan sääntelyn kansallisen täytäntöönpanon edellyttämien säännösmuutosten toteuttaminen kestävyyslaissa. Esityksen tavoitteena on varmistaa, että Suomessa kulutetut biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet ovat tuotettu kestäväällä tavalla. Esityksen tavoitteena on myös varmistaa, että Suomessa kulutetut biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet voidaan ottaa huomioon uusiutuvan energian vuotta 2030 koskevassa sitovassa unionin tavoitteessa, Suomen vahvistamassa kansallisessa panoksessa sekä liikenteen uusiutuvan energian osuutta koskevassa velvoitteessa. Esityksen tavoitteena on lisäksi, ettei kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamisesta aiheudu toimijoille kohtuuttomasti hallinnollista taakkaa.

Kestävyyslainmuutoksella säädettäisiin voimassa olevan kansallisen kestävyysjärjestelmän soveltamisalan laajentamisesta ja saatettaisiin kansallisesti voimaan RED II:n mukaiset kiinteitä ja kaasumaisia biomassapolttoaineita koskevat kestävyyskriteerit ja kasvihuonekaasupäästöjen

vähennyskriteerit. Samalla lain nimike muutettaisiin kuvaamaan laajennettua soveltamisalaa: laki biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista.

Velvoite osoittaa biopolttoaine- bioneste, tai biomassapolttoaine-erän taikka biopolttoaineen, bionesteen tai biomassapolttoaineen raaka-aine-erän täyttävän kestävyyskriteerit perustuisi edelleen ensisijaisesti muuhun lainsäädäntöön tai investointia varten myönnettyyn valtionavustuspäätökseen.

Ehdotetulla lakimuutoksella säädettäisiin kuitenkin lisäksi velvoitteesta kestävyyskriteerien ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteereiden täyttymisen osoittamiseksi sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotantolaitoksille, joiden kokonaislämpöteho on vähintään 20 MW kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa ja vähintään 2 MW kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa, ja joille ei johtuisi velvollisuutta osoittaa kestävyyskriteerien täyttymistä muualta lainsäädännöstä tai valtionavustuspäätöksen perusteella. Laissa säädettäisiin siten sääntelyn soveltamisalan rajauksesta pienen kokoluokan sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavien laitojen osalta RED II:n mukaisesti.

Kansallisia lisäkriteereitä ei asetettaisi biomassapolttoaineille. RED II:n mukaiset maatalousbiomassaa koskevat kestävyyskriteerit päivitettäisiin tarvittavilta osin ja metsäbiomassaa koskevat kestävyyskriteerit sisällytettäisiin sellaisenaan kestävyyslakiin, kattaen sekä maatalon että hankinta-alueen tason vaatimukset.

Biopolttoaineiden, liikennealalla kulutetun biokaasun ja bionesteiden sekä biomassapolttoaineiden kasvihuonekaasupäästövähennämisen vähimmäisarvoista säädettäisiin RED II:n mukaisesti.

4.2 Ahvenanmaa

RED II:n mukaisten kestävyyskriteerien noudattamisen edellyttämä lainsäädäntö Ahvenanmaan maakunnassa kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 ja 22 kohdan nojalla maakunnan toimivaltaan. Näin ollen Ahvenanmaan maakunta vastaa RED II:n täytäntöönpanosta maakunnan alueella.

4.3 Pääasialliset vaikutukset

Esityksen vaikutusten arviointi perustuu kestävyyskriteerit -työryhmän väliraportissaan esittämiin arvioihin ja näkemyksiin sekä toiminnanharjoittajilta ja Energiavirastolta pyydettyjen tietojen perusteella tehtyihin arvioihin. Työryhmä tarkasteli RED II:n kestävyyskriteerisääntelyn implementoinnin mahdollisia vaikutuksia kansallisesti osana työryhmän ensimmäistä vaihetta. Vaikutusten arvioinnissa huomioitiin myös sääntelyn kohteille järjestetyn kuulemistilaisuuden palaute sekä työryhmän pysyvien asiantuntijoiden selvitykset omilta jäsenkunniltaan.

4.3.1 Taloudelliset ja muut vaikutukset toiminnanharjoittajiin

Sääntelyn taloudellisten vaikutusten tarkastelu toiminnanharjoittajien osalta on jaoteltu toiminnanharjoittajien käyttämän polttoainetyypin perusteella: biopolttoaineet ja bionesteet, kaasumaiset biomassapolttoaineet ja kiinteät biomassapolttoaineet.

4.3.1.1 Biopolttoaineet ja bionesteet

RED II:n kestävyyskriteerisääntelyn implementointi ei johda merkittäviin muutoksiin voimassa olevan biopolttoaineita ja bionesteitä koskevan kansallisen sääntelyn osalta. Biopolttoaine- ja

bionestetoimijoilla on jo voimassa olevan sääntelyn nojalla kestävyysjärjestelmät ja niiden päivitystarpeet RED II:n sääntelyn voimaan saattamisen myötä vaikuttavat jäävän vähäisiksi. Toisin bionesteitä käyttävät toiminnanharjoittajat käyttävät usein energian tuotannossa myös kiinteitä biomassapolttoaineita, ja tällöin heidän tulee päivittää kestävyysjärjestelmä kattamaan myös käyttämänsä kiinteät biomassapolttoaineet. Biopolttoaine- ja bionestetoimijoiden kustannuksiin tai liiketoimintaan yleensä ei kuitenkaan ole tulossa merkittäviä muutoksia.

Maatalousmaasta peräisin oleville jätteille ja tähteille asetetun lisäkriteerin täyttämiseksi toiminnanharjoittajien voi olla tarpeen päivittää kestävyysjärjestelmiään ja kriteerin täyttymisen osoittamisesta voi aiheutua myös muita kustannuksia, joiden suuruutta on vaikea arvioida ennen komission täytäntöönpanosäädösten antamista. Mikäli toiminnanharjoittajan tulee päivittää voimassa olevaa kestävyysjärjestelmäänsä sääntelyn muutosten johdosta Energiaviraston muutospäätös maksaa 4000 tai 1000 euroa per toiminnanharjoittaja riippuen siitä, onko kyse laajasta vai suppeasta kestävyysjärjestelmästä. Lisäksi kestävyysjärjestelmän päivittäminen vaatii toimentajan lausunnon kestävyysjärjestelmän vaatimuksenmukaisuudesta ja toiminnanharjoittajan sisäisten menettelyjen kehittämistä. Maatalousmaasta peräisin olevien raaka-aineiden osuus on kuitenkin verrattain pieni Suomessa käytettävistä biopolttoaineista ja niiden kestävyys osoittamisessa hyödynnetään yleensä komission hyväksymiä vapaaehtoisia järjestelmiä.

Yritysten väliseen kilpailuun liittyen merkittäviä vaikutuksia ei ole havaittavissa kestävyyskriteerien toimeenpanon osalta. Vuoden 2021 alusta toimintansa aloittaville laitoksille asetettu tiukempi kasvihuonekaasupäästövähennysvaatimus saattaa vaikeuttaa uusien yritysten markkinoille tuloa. Toisaalta tiukennetut kasvihuonekaasupäästövähennysvaatimukset mahdollisesti edistävät yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Lisäksi investointien syntyä saattaa edesauttaa sääntelyn myötä markkinoilta poistuva epävarmuus. Suurempi vaikutus biopolttoainetoimijoiden väliseen kilpailuun voi aiheutua kasvavan EU:n laajuisen uusiutuvan energian osuuden liikenteen tavoitteen osalta, sisältäen erillisen alatavoitteen kehittyneille biopolttoaineille. Tämä kiristää kilpailua erityisesti RED II:n liitteen IX A -osan raaka-aineista.

Kansainvälisen kilpailun osalta sujuva toimeenpano ja selkeät soveltamisohjeet ja –käytännöt voivat olla kilpailuetu ja siten vahvistaa suomalaisten yritysten kilpailuasemaa suhteessa muihin kansainvälisillä markkinoilla toimiviin yrityksiin.

4.3.1.2 Kaasumaiset biomassapolttoaineet

RED II:n toimeenpanon myötä laajentuvalla kestävyyskriteerisääntelyllä on vaikutuksia biokaasutoimialan yritysten kustannuksiin. Suurella osalla biokaasutoimialan yrityksiä tai alalle vasta tulevilla yrityksillä ei ole entuudestaan kokemusta kestävyyskriteereistä, todentamisesta tai laatuajärjestelmästä ja siten kestävyys osoittamiseen liittyvien velvoitteiden täyttäminen tulee vaatimaan yrityksiltä henkilöstöresursseja ja mahdollisesti järjestelmäinvestointeja. Kustannusten suuruuteen vaikuttaa toiminnan luonne, laajuus ja käytettävien raaka-aineiden määrä sekä alkuperä. Hallinnollinen taakka on kestävyysjärjestelmien hyväksymisvaiheessa suurempi ja se kevenee siirryttäessä järjestelmien hallinnointivaiheeseen.

Ehdotetun lakimuutoksen mukaan kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa kestävyyskriteereitä ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteereitä sovelletaan sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotannossa laitoksiin, joiden kokonaislämpöteho on vähintään 2 MW. Soveltamisalan rajauksella voi olla vaikutuksia uuden yritystoiminnan aloittamiseen ohjaamalla liiketoiminnan kokoluokkaa ja aloitusajankohtaa, tai olemassa olevan yritystoiminnan kasvumahdollisuuksiin ohjaamalla liiketoiminnallisia päätöksiä kuten raaka-aineiden hankintaa. Käytännössä soveltamisrajaus saattaa jatkossa ohjata yrityksiä esimerkiksi investoimaan alle 2 MW:n laitoksiin hallinnollisen taakan minimoimiseksi.

RED II:n mahdollistamat kokorajaukset eivät koske liikenteen kaasumaisia biomassapolttoaineita. Uuden sääntelyn vaikutukset saattavat kohdistua suhteellisesti voimakkaammin pieniin yrityksiin ja jopa vähentää uusien (pienen) toimijoiden markkinoille tuloa liikennebiokaasualalla. Pienen kokoluokan liikennebiokaasulaitoksien osalta kestävyysjärjestelmän perustamisen ja ylläpidon kustannukset suhteessa koko liiketoiminnan kokoon saattavat muodostua liian suureksi taloudelliseksi rasitteeksi. Tämän johdosta on mahdollista, että biokaasun jalostaminen ja jakelu liikenteeseen saattavat keskittyä harvojen tahojen käsiin ja siten johtaa markkinoiden keskittymiseen.

Biokaasualan sääntely ja toimijoiden toimintaympäristö on murroksessa ja siten RED II:n myötä voimaan saatettavan sääntelyn vaikutuksia investointeihin on hankala arvioida erikseen huomioimatta muita vaikuttavia tekijöitä kuten erilaisia tukia ja kannustimia. Samalla biokaasun tuotannon arvioidaan lisääntyvän merkittävästi lähitulevaisuudessa. Työryhmä on arvioinut väliraportissaan, että uusia investointeja saattaa edesauttaa sääntelyn myötä markkinoilta poistuva epävarmuus. Toisaalta, mikäli sääntelyn soveltamiseen, kuten esimerkiksi kasvihuonekaasupäästövähennemän laskentaan, liittyy epävarmuustekijöitä, saattaa se vaikuttaa yritysten investointihalukkuuteen myös negatiivisesti. Tulevaisuudessa kaasumarkkinoiden avauduttua erot kansallisessa säätelyssä vaikuttavat kotimaisen biokaasutuotannon ja myynnin kilpailukykyyn. On tärkeä huomioida, ettei kotimaisen biokaasun tuotantoon kohdistu tiukempia vaatimuksia kuin tuontibiokaasuun ja, ettei siten kotimaisen biokaasun kilpailukyky vaarannu. Avautuva kaasumarkkina mahdollistaa myös kotimaisen biokaasun viennin.

Tiukennetut kasvihuonekaasupäästövähennemävaatimukset mahdollisesti edistävät yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Lisäksi selvät soveltamissäännöt ja ohjeet saattavat jopa tehostaa yritysten toimintaa ja toimien vaikuttavuutta etenkin ravinteiden kierrätyksessä.

4.3.1.3 Kiinteät biomassapolttoaineet

RED II:n myötä kestävyyskriteerien ja KHK-päästöjen vähennyskriteerien täyttyminen on edellytyksenä kiinteiden biomassapolttoaineiden tukikelpoisuudelle. Esimerkiksi EU:n päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksien palauttamisvelvoitteisiin liittyvä erityiskohtelu katsotaan RES-direktiivin mukaiseksi tukijärjestelmäksi. Komissio valmistelee komission päästöjen tarkailun täytäntöönpanoasetuksen muutosta, jolla laajennettaisiin kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamisen vaatimus koskemaan RED II:n mukaisesti koskemaan myös biomassasta tuotettuja kaasumaisia ja kiinteitä polttoaineita. Näin ollen, mikäli päästökaupatoimija ei pystyisi osoittamaan laitoksessaan käyttämänsä kiinteää biomassapolttoainetta kestäväksi ja ei siten voisi ilmoittaa päästöselvityksessä laitoksessaan energian tuotantoon käytettyjen biomassapolttoaineiden päästökertoimeksi nollaa, merkitsisi se merkittäviä lisäkustannuksia biomassan poltosta päästökertoimen ja päästöoikeuden hinnan mukaisesti.

Kestävyyskriteerisääntelyn soveltamisalan laajentumisella on vaikutuksia paitsi kiinteitä biomassapolttoaineita käyttävien energiatuottajien kustannuksiin todentamisen ja niihin liittyvien todisteiden, järjestelmien ja sopimusten kautta, myös muihin tuotanto- ja toimitusketjun yrityksiin. Kestävyyden osoittamiseen tarvittavan alkuperätiedon keruu ja hallinnointi voi edellyttää metsäbiomassan toimitusketjun yrityksiltä uusia investointeja sekä toimintatapojen muutoksia. Kustannusten suuruuteen vaikuttaa toiminnan luonne, laajuus ja biomassasierien määrä sekä alkuperä. Kestävyyden osoittamiseen tarvittavia tietoja tullaan todennäköisesti sopimusteitse edellyttämään niiltä metsäbiomassan tuotanto- ja hankintaketjun yrityksiltä, jotka toimittavat metsäbiomassaa kestävyyslain mukaisille toiminnanharjoittajille. Metsähakkeella tuotetun sähkön tuotantotukijärjestelmään tehdyn järeän puun tuotantotuen rajauksen myötä metsähakkeelle

on edellytetty alkuperätietoa, jolla osoitetaan, että kyseessä ei ole järeän puun hakkuukohteilta hankittu jalostuskelpoinen puu. Tuotantotukijärjestelmän sähkön tuottajille metsäbiomassaa toimittavilla yrityksillä on siten hyvät edellytykset myös metsäbiomassan kestävyysosoittamiseen tarvittavan alkuperätiedon tuottamiseen. Kestävyyskriteerit -työryhmä tunnisti väliraportissaan, että sääntelyn myötä esimerkiksi PK-yritysten mahdollisuudet toimia polttoainetoimittajina voivat heikentyä, mikäli energiantuottaja vaatii toimittajilta hyvin perusteellisia todistuksia/järjestelmiä biomassan alkuperän osoittamiseksi.

Ottaen huomioon, että Suomi näyttäisi täyttävän metsäbiomassan osalta RED II:ssä asetetut kriteerit maatasolla ns. riskiperusteisen arvioinnin perusteella, kustannukset yrityksille kestävyysvaatimusten täyttymisen osoittamiseksi muodostuvat huomattavasti hankinta-aluekohtaista tarkastelua alhaisemmiksi. Tuontibiomassan kestävyysosoittamisen osalta sen sijaan kustannus- ja muut vaikutukset ovat vielä epävarmoja, ja niihin vaikuttaa olennaisesti täyttyykö biomassan alkuperämaassa maataso vaatimukset vai tuleeeko metsäbiomassan kestävyysosoittamista hankinta-alueen tasolla. Kestävyysosoittaminen lisää yritysten hallinnollisia kuluja. Työryhmän väliraportissaan esittämän arvion mukaan olemassa olevien menettelyjen yhdistämisellä ja järjestelmien hyödyntämisellä hallinnollinen lisätaakka voidaan pitää kohtuullisena. Hallinnollinen taakka on kestävyysjärjestelmien hyväksymisvaiheessa suurempi ja se kevenee siirryttäessä järjestelmien hallinnointivaiheeseen.

Kestävyyskriteerisääntely ei estä uusien toimijoiden markkinoille tuloa, vaikka se asettaakin uudet biomassaa käyttävät laitokset erilaiseen asemaan suhteessa olemassa oleviin laitoksiin kasvihuonekaasupäästövähennysvaatimuksien vuoksi. Kestävän biomassan saatavuudella voi kuitenkin olla vaikutusta uusien toimijoiden markkinoille tuloon, sillä investointipäätöksiä valmisteeltaessa kiinnitetään erityistä huomiota pitkän ajan polttoainesaatavuuteen. Työryhmä on tunnistanut väliraportissaan, että sääntelyn myötä markkinoiden keskittymisaste voi syventyä jonkin verran, koska kestävyyskriteerien täyttymisen osoittaminen edellyttää yrityksiltä osaaamista ja resursointia.

Esityksen mukaan kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa kestävyyskriteereitä ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteereitä sovelletaan sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotannossa laitoksiin, joiden kokonaislämpöteho on vähintään 20 MW. Sääntelyn soveltamisalan rajauksen myötä pienet energiantuottajayritykset jäävät soveltamisalan ulkopuolelle. Sääntelyllä voi kuitenkin olla vaikutusta muihin polttoaineen tuotanto- tai hankintaketjun pieniin toimijoihin erityisesti tiedonkeruu- ja -säilyttämisvaatimusten vuoksi.

Kasvihuonekaasupäästövähennysvaatimukset voivat mahdollisesti edistää uudenlaisia ratkaisuja ja innovaatioita kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi polttoaineen tuotannossa ja tuotantoketjussa.

Investointien tekemiseen vaikuttavat monet tekijät kuten arviot pitkän aikavälin polttoainesaatavuudesta ja mahdollisesti siten myös lähimaiden tuontipolttoaineiden saatavuus. Uusia investointeja saattaa toisaalta edesauttaa sääntelyn myötä markkinoilta poistuva epävarmuus.

4.3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan ja henkilöresursseihin

4.3.2.1 Energiavirasto

Energiavirasto jatkaisi kestävyyslain noudattamista valvovana viranomaisena myös laajennetun kestävyyskriteerisääntelyn osalta.

Sääntelyn laajentumisen myötä Energiaviraston tehtävien määrä lisääntyy, kun toiminnanharjoittajien kokonaismäärä kasvaa 15:sta noin 150:een toiminnanharjoittajaan. Energiavirastolle aiheutuu lisätyötä erityisesti sääntelyn muutosten edellyttämän ohjeistuksen päivittämisestä ja lomakkeiden laatimisesta sekä uusien kestävyysjärjestelmien hyväksymisestä sekä ylläpidosta ja valvonnasta. Energiavirastolle aiheutuu lisätyötä myös todentajille suunnattujen ohjeiden päivittämisestä ja todentajien muutoshakemuksien käsittelystä. Lisäksi Energiavirastolle aiheutuu lisätyötä Euroopan komission hyväksymien vapaaehtoisten järjestelmien sertifiointielinten valvonnasta.

Energiavirasto pystyy kestävyyskriteerisääntelyn toimeenpanossa soveltuvien osin hyödyntämään hyväksi todettuja nykyisiä käytäntöjä. Nykyiset toimintamallit ovat kuitenkin mitoitettu pienelle määrälle toiminnanharjoittajia, joten uuden sääntelyn sujuva toimeenpano edellyttää sekä uusien menettelyjen luomista että henkilöresurssien lisäämistä sekä kouluttautumista. Sujuvan toimeenpanon varmistamiseksi ja hallinnollisen taakan minimoimiseksi on todennäköisesti tarpeellista luoda myös sähköinen asiointijärjestelmä. Energiaviraston resurssitarve on vuosina 2020-2021 kolme henkilötyövuotta ja 200 000 euroa sähköisen asiointijärjestelmän investointiin. Lain toimeenpanossa vuonna 2022 ja siitä eteenpäin uusien tehtävien resurssitarve on kaksi henkilötyövuotta. Yksi henkilötyövuosi voidaan hoitaa Energiavirastossa sisäisin järjestelyin. Lisäksi vuonna 2021 hakemuskäsittely edellyttää kahta määräaikaista hakemuskäsittelijää hakemusruuhan purkamiseksi.

Viranomaisten välisen yhteistyön näkökulmasta kestävyysjärjestelmiin liittyvä hakemuskäsittely, valvonta ja tarkastustoiminta edellyttävät yhteistyötä ja tiedonvaihtoa Energiaviraston, Suomen metsäkeskuksen, Tullin, Verohallinnon ja Ruokaviraston kanssa. Sääntelyn laajentumisen myötä myös kansainvälinen yhteistyö muiden maiden viranomaisten kanssa lisääntyy.

4.3.2.2 Todentajat

Kestävyyskriteerisääntelyn laajentumisella on vaikutusta myös todentajien toimintaan kuten todentajilta vaadittuihin pätevyysalueisiin. Todentajien tulee hakea uudet pätevyysalueet, jotta he voivat todentaa biomasapolttoaineita sisältäviä kestävyysjärjestelmiä. Sääntelyn muutos aiheuttaa lisätyötä todentajille ja edellyttää kouluttautumista, lisähenkilöstöresursseja ja sisäisten menettelytapaohjeiden päivittämistä. Todentajat pystyvät kuitenkin työssään hyödyntämään tuotantotuki- ja päästökauppatodentamista.

4.3.3 Ympäristövaikutukset

RED II:n kestävyyskriteerisääntelyn tarkoituksena on varmistaa käytettävien biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomasapolttoaineiden kestävyys ympäristön kannalta.

Suomen kansallinen lainsäädäntö ja käytössä olevat seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmät näyttäisivät saavuttavan RED II:ssa vaaditun tason. Esityksellä ei ole vaikutusta metsien käyttöä ja ympäristönsuojelua koskevaan lainsäädäntöön ja siten myöskään esimerkiksi suojelutasoon ei ole tulossa muutoksia. Esityksen myötä uudet positiiviset vaikutukset ympäristöön voivat jäädä kansallisella tasolla rajallisiksi. Kansainvälisesti sääntely ohjaa toimijoita käyttämään ympäristön kannalta kestävämpiä menetelmiä ja tuontibiomassan osalta uudella sääntelyllä voi sitten olla positiivisia vaikutuksia ympäristön tilaan lähtö/alkuperämaassa.

Kriteerit ohjaavat toiminnanharjoittajia valitsemaan biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomasapolttoaineiden raaka-aineiksi sellaisia raaka-aineita, joita ei ole viljelty maalla, jonka maaperään tai kasvillisuuteen on sitoutunut suuria määriä hiiltä. Maatalousbiomassojen osalta kriteerit

voivatkin rajata osan raaka-aineista pois kestävämmäksi, millä voi olla positiivisia vaikutuksia esimerkiksi maaperään.

Kestävyyssäätelyllä pyritään osaltaan myös varmistamaan luonnonvarojen käytön kestävyttä. Merkittäviä suoria vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön ei siten uudella säätelyllä tulisi olla. Uuden säätelyn myötä luonnonvarojen käyttö voi vähentyä tai kohdentua tiettyihin raaka-aineisiin, jos joitain raaka-aineita rajautuu pois kestävämmäksi.

4.3.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

4.3.4.1 Aluevaikutukset

Energiaksi soveltuva metsäbiomassa on jakautunut alueellisesti epätasaisesti suhteessa sen kasvavaan kysyntään, joka painottuu Etelä-Suomeen. Biokaasun osalta raaka-ainepotentiaalia on tuotannon lisäämiseksi, erityisesti maatalouden sivuvirrat ja lanta, ja raaka-aineita on saatavilla kaikkialla Suomessa.

Säätelyllä voi olla positiivisia aluetaloudellisia vaikutuksia, jos sen avulla onnistutaan luomaan selkeä toimintaympäristö alan toimijoille. Toisaalta uudella säätelyllä voi olla vaikutuksia alueiden elinkeinotoimintaan ja yritysten rahoitukseen, varsinkin jos osa nykyisin markkinoilla liikkuvasta biomassasta todettaisiin olevan sellaista, ettei se täytä kestäväyskriteerejä.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Kestävyyssäätelyn soveltamisalan laajentaminen RED II:n mukaiseksi olisi mahdollista toteuttaa luomalla oma voimassa olevasta kansallisesta säätelystä poikkeava kestävyysjärjestelmänsä sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotannossa käytetyille kiinteille ja kaasumaisille biomassapolttoaineille. Lisäksi toteuttamisvaihtoehtona olisi kestävyden osoittaminen ainoastaan komission hyväksymien vapaaehtoisten järjestelmien kautta.

Kiinteiden ja kaasumaisten biomassapolttoaineiden kestävyyskriteerien osoittamisen mahdollistaminen nykyisen kansallisen järjestelmän kautta on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon, että nykyinen kansallinen kestävyysjärjestelmä on toiminut hyvin ja sen laajentaminen on mahdollista toteuttaa kustannustehokkaasti hyödyntäen olemassa olevia menettelyjä. Kansallinen järjestelmä mahdollistaa lisäksi kansallisten erityispiirteiden huomioimisen. Asiointi kansallisen viranomaisen kanssa on todennäköisesti erityisesti säätelyn piiriin tulevien pienien toimijoiden näkökulmasta tehokkain tapa järjestää toiminta säätelyn mukaiseksi ottaen huomioon suhteellisen tiukka aikataulu säätelyn toimeenpanossa ja vapaaehtoisten järjestelmien kustannukset.

Ehdotetun laajennetun kansallisen järjestelmän lisäksi toiminnanharjoittajan olisi mahdollista osoittaa biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden kestävyyskriteerien täyttyminen myös komission hyväksymien vapaaehtoisten kansainvälisten tai kansallisten järjestelmien kautta. Valittu säätelytapa ei siten estäisi toiminnanharjoittajia valitsemasta vaihtoehtoisia toimintamalleja kestävyden osoittamiseksi.

Velvollisuus osoittaa biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden kestävyyskriteerien mukaisuus voitaisiin säätää kestävyyslaissa yleisvelvoitteeksi kaikille toiminnanharjoittajille, koska unionin uusiutuvan energian tavoitteiden saavuttamiseksi ja velvoitteiden täyttämiseksi.

miseksi käytettyjen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden tulee täyttää kestävyyskriteerit. Lisäksi niiden tukikelpoisuus edellyttää kestävyysosoittamista. Voimassa oleva muuhun lainsäädäntöön tai investointia varten myönnettyyn valtionavustuspäätökseen perustuva velvoite kohdistuu biopolttoaine- ja bionestetoimijoihin kattavasti ja on samalla osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi sääntelytavaksi. Siten tarvetta eikä myöskään perusteita yleisvelvoitteen säätämiseksi ja nykyisen soveltamiskäytännön muuttamiselle biopolttoaineiden ja bionesteiden kestävyysosoittamisen osalta ei ole.

Biomassapolttoaineiden kestävyyskriteereiden ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteereiden osalta jäsenvaltioille on jätetty kansallista liikkumavaraa direktiivin täytäntöönpanossa mahdollistamalla kestävyysosoittamisen lisäkriteerien asettaminen. Kansallisten lisäkriteerien asettaminen biomassapolttoaineille saattaisi kuitenkin heikentää kestävyyskriteerisääntelyn yhdenmukaistamisen myönteisiä vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja voisi johtaa kilpailun vääristymiseen jäsenvaltioiden välillä. Tiukemmat biomassapolttoaineita koskevat kriteerit eivät välttämättä myöskään johtaisi biomassan tuotannon ja käytön vähenemiseen, vaan enemmän niiden käyttöön muissa maissa, erityisesti sääntelyn ulkopuolisissa kohteissa. Lisäksi tiukemmat kriteerit voisivat vaarantaa uusiutuvan energian tavoitteisiin pääsyn niin kansallisesti kuin unionin tasolla. Esityksessä on siten päädytty esittämään, ettei kansallisia lisäkriteereitä ei asetettaisi biomassapolttoaineille.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

RED II:n täytäntöönpano kestävyyskriteerisääntelyn osalta on tällä hetkellä pääsääntöisesti kesken kaikissa jäsenvaltioissa eikä sitä ole tämän hetken tiedon mukaan saatettu kansalliseen lainsäädäntöön vielä yhdessäkään maassa. Muutamilla jäsenvaltioilla on kuitenkin jo entuudestaan käytössä kestävyyskriteerit kiinteille ja kaasumaisille biomassoille. Laajempi tarkastelu löytyy kestävyyskriteerit –työryhmän väliraportista, joka löytyy valtioneuvoston hankeikkunan julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet/tunnus/TEM039:00/2019.

5.2.1 Ruotsi

Ruotsissa ei ole säädetty kestävyyskriteereitä kiinteälle biomassalle. Vuonna 2017 143 TWh Ruotsin kokonaisenergiatuotannosta tuotettiin biomassasta. Bioenergia on Ruotsin suurin uusiutuvan energian lähde energian loppukulutuksessa.

Ruotsissa biopolttoaineiden ja bionesteiden kestävyyskriteerisääntely on pantu täytäntöön biopolttoaineiden ja bionesteiden kestävyyskriteereitä koskevalla lailla (Lag (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen), joka tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 2010. Lakia on muutettu kolmeen otteeseen lakimuutoksilla (Lag (2011:1065), lag (2015:838) ja lag (2017:1094)), joilla on toteutettu mm. ILUC-direktiivin kansallisen täytäntöönpanon ja valtiontukisuuntaviivojen edellyttämät säännösmuutokset. Valvontaviranomaisena toimii Energimyndigheten.

Tarkemmat säännökset biopolttoaineiden ja bionesteiden kestävyyskriteereistä on annettu asetuksella (Förordning (2011:1088) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen (ändringar; SFS 2015:839, SFS 2018:1721)). Näiden lisäksi Energimyndigheten on tarkentanut säädöksiä edelleen ja julkaissut omat sitovat ohjeensa viranomaisen asetuksen muodossa (Staten energimyndighets föreskrifter om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen (STEMFS 2011:2, ändrad: STEMFS 2017:4)).

Ruotsin voimassa olevan kestävyyskriteerisääntelyn soveltamisala on RES-direktiivin vähimmäisvaatimusten mukainen. Kestävyyskriteereitä sovelletaan siten liikenteen kaasumaisiin ja

nestemäisiin biopolttoaineisiin sekä sähkön ja lämmön tuotannossa käytettäviin bionesteisiin. Ruotsin kestävyyskriteerejä koskevan lain soveltamisala määritellään raportointivelvollisuuden mukaan. Lain mukaan toiminnanharjoittaja on raportointivelvollinen, jos se on verovelvollinen energiaverolain (1994:1776) mukaan taikka jos se osittain tai kokonaan ei ole verovelvollinen, mutta käyttää liiketoiminnassa biopolttoaineita tai bionesteitä.

Lain mukaisen verohyvityksen saaminen biopolttoaineista ja bionesteistä edellyttää kestävyyskriteerien täyttymistä. Myös vihreän sähkön sertifikaatin saaminen edellyttää bionesteiltä kestävyyskriteerien täyttymistä.

Ruotsin lainsäädännön mukainen kestävyysjärjestelmä on pitkälti samankaltainen kuin Suomen kansallinen järjestelmä. Keskeisenä on viranomaisen hyväksymä toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä. Laissa säädetty kestävyyskriteerit ovat yhtenevät RES-direktiivin mukaisten kriteerien kanssa.

Ruotsissa RED II:n täytäntöönpanovalmistelut on jo aloitettu. Täytäntöönpanon ensimmäisessä vaiheessa tarkastellaan RED II:n 30 artiklan täytäntöönpanoa. Lisäksi Ruotsin paikallinen metsäkeskus on julkaisut selvityksen RED II:n 29 artiklan 6 ja 7 kohtien mukaisten maatason kriteerien täyttymisestä.

5.2.2 Tanska

Tanskan uusiutuvista energialähteistä tuotetusta energiasta kaksi kolmasosaa on bioenergiaa. Monet suuret tanskalaiset energiantuottajat ovat siirtyneet fossiilisista polttoaineista metsäpääraisiin biomassapolttoaineisiin. Myös biokaasun tuotanto on kasvanut viime vuosina. Vuonna 2015 yli puolet (62 prosenttia) uusiutuvan energian tuottamiseen käytetystä biomassasta oli kiinteää biomassaa, kuten puupellettejä ja metsähaketta. Suurin osa käytetystä kiinteästä biomassasta tuotetaan Tanskassa ja noin 20 prosenttia biomassasta tuodaan Baltiasta ja muista EU:n jäsenvaltioista. Tanska ei ole toimeenpannut kansallisia velvoitteita kestäväälle kiinteälle biomassalle.

Tanskalla ei ole käytössä omaa kansallista kestävyysjärjestelmää, eikä se tämän hetkisen tiedon mukaan ole myöskään suunnittelemassa sellaisen luomista. Biopolttoaineiden kestävyys osoitetaan vapaaehtoisilla järjestelmillä.

Tanskalaisen kaukolämpöyhdistyksen ja energiayhdistyksen laatiman vapaaehtoisen Industry Agreementin (IA) tarkoituksena on tukea pellettien ja metsähakkeen käyttöä sähkön ja lämmön tuotannossa. IA on ollut käytössä vuodesta 2015 alkaen ja sitä voidaan soveltaa ainoastaan yli 20 MW laitoksiin. Sopimuksen noudattaminen on kuitenkin vapaaehtoista. Maatalousbiomassat eivät kuulu IA:n soveltamisalaan. Sopimukseen on kirjattu kahdeksan vaatimusta liittyen mm. metsänhoidon ja -käytön laillisuuteen, metsäekosysteemien suojeluun ja metsien biodiversiteettiin ja herkkien ympäristöalueiden suojeluun sekä kasvihuonekaasupäästövähennykseen. Pelkät FSC- tai PEFC-sertifikaatit eivät riitä osoitukseksi vaatimusten täyttämiseksi. Toiminnanharjoittajien on julkaistava vuosittain vuosikertomuksen vaatimusten noudattamisesta. Vuosikertomuksen tulee olla riippumattoman kolmannen osapuolen laatima tai varmentama. Viranomaiset eivät valvo raportointia.

5.2.3 Saksa

Saksassa biopolttoaineiden kestävyyskriteereitä koskeva asetus (Verordnung über Anforderungen an eine nachhaltige Herstellung von Biokraftstoffen (Biokraft-NachV)) tuli voimaan 2 päivänä lokakuuta 2009.

Bionesteiden kestävyydestä on annettu erillinen asetus (Biomassestrom-Nachhaltigkeitsverordnung – BioSt-NachV). Bionesteiden ja biopolttoaineiden kestävyyskriteereiden toimivaltaisena viranomaisena toimii liittovaltion maatalous- ja elintarvikevirasto Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung (jäljempänä BLE).

Keskeinen työkalu kestävyysjärjestelmien hallinnoimiseksi on tietojärjestelmä Nachhaltige Biomasse System (Nabisy). BLE hallinnoi biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassojen kestävyyttä tietojärjestelmän kautta. Tietojärjestelmän kautta BLE myös antaa sähköisesti kestävyystodistuksia toiminnanharjoittajan tai jakelijan pyynnöstä, jos niille määritetyt ehdot täyttyvät. Nabisy on yhdistetty Itävallan eNa-tietojärjestelmään.

Biopolttoaineen tulee todistetusti täyttää kestävyyskriteerit, jotta siitä voi saada energiaveroa koskevan lain mukaista veroetua tai se luetaan mukaan päästörajoituksia koskevan lain mukaisiin tavoitteisiin. Bionesteen tulee todistetusti täyttää kestävyyskriteerit, jotta siitä voi saada uusiutuvia energianlähteitä koskevan lain mukaisen hyvityksen (NawaRo bonuksen).

Saksassa ei ole säädetty liittovaltion tasolla kestävyyskriteereitä kiinteälle biomassalle sähkön ja lämmön tuotannossa. Valtaosa sähkön ja lämmön tuotannossa käytetystä kiinteästä biomassasta kuitenkin tuotetaan Saksassa, jossa on tiukat kansalliset metsälait voimassa. Berliinin osavaltio ja energiayhtiö Vattenfall ovat allekirjoittaneet vapaaehtoisen sopimuksen Vattenfallin voimalaitoksissa käytetyn biomassan kestävyydestä. Sopimus sisältää 50 prosentin kasvihuonekaasupäästövähennämisen.

5.2.4 Alankomaat

Alankomaissa biopolttoaineiden ja bionesteiden kestävyyskriteerisääntely on pantu täytäntöön kansallisella ympäristölainsäädännön ("Wet milieubeheer") muutoksella, joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Kestävyyskriteereiden yksityiskohtaisempi sääntely sisällytettiin alemmistasoiseen säädökseen ("Besluit en ministeriële regeling hernieuwbare energie vervoer"). Järjestelmä perustuu laajalti vapaaehtoisten järjestelmien käyttöön.

Alankomaat on aloittanut RED II:n kansallisen täytäntöönpanon kestävyyskriteerisääntelyn osalta. Alankomaissa on jo entuudestaan kattavat kriteerit kiinteiden biomassojen käytölle sähkön ja lämmön tuotannossa.

Alankomaiden energiasopimus (Energieakkoord) on hallituksen, energiayhtiöiden ja kansalaisjärjestöjen välinen vuonna 2013 solmittu sopimus, jossa sovittiin muun muassa sähkön tuotannossa käytetyn biomassan kestävyyskriteereistä. Sopimus sisällytettiin 27 päivänä maaliskuuta 2015 voimaan tulleella asetusmuutoksella kansalliseen lainsäädäntöön. Sopimus sisältää myös enimmäismäärän hiilivoimalaloissa poltetulle biomassalle, joka voidaan ottaa huomioon Alankomaiden kansallisessa uusiutuvan energian tavoitteessa. Kansallisena valvontaviranomaisena toimii Rijkdienst voor Ondernemend (RVO).

Biomassojen kestävyys osoittaminen on sidottu valtiontukeen (SDE+). Kiinteiden biomassojen kestävyyskriteereistä energiantuotannossa säädetään asetuksessa kiinteän biomassan vaatimustenmukaisuuden arvioinnista ("Regeling conformiteitsbeoordeling vaste biomassa voor energietoepassing"). Tuen saajan on osoitettava kiinteän biomassan kestävyys, kun kiinteää biomassaa muutetaan puupellettejä polttamalla höyryksi yli 5 MW höyrykattilassa tai kun kiinteää biomassaa käytetään yhdessä hiilen kanssa sähkön tuottamiseen hiilivoimalaitoksessa, jonka kapasiteetti on yli 100 MW. Valtiontukea myönnetään kiinteiden biomassojen käytölle sekä sähkön tuotannossa että lämmityksessä. Laitoksien kasvihuonekaasupäästövähennämisen on

oltava vähintään 70 prosenttia verrattuna RES-direktiivin fossiiliselle polttoaineelle annettuun vertailuarvoon.

Tukiaika kiinteiden biomassojen käytölle lämmön tuotannossa on 12 vuotta. Tuen saajan on osoitettava kestävyyskriteereiden noudattaminen joko alueellisella tai metsänhoitoyksikön tasolla. Vuodesta 2026 lähtien kestävyys on osoitettavissa ainoastaan metsänhoitoyksikön tasolla.

Asetuksessa säädetään myös kestävyyskriteerit kiinteille biomassoille, joita käytetään sähkön tuotannossa tai CHP-laitoksilla. Tukiaika on kahdeksan vuotta. Tuen saajan on osoitettava kestävyyskriteereiden täyttyminen yli 500 hehtaarin metsänhoitoyksiköstä peräisin olevan biomassan osalta. Alle 500 hehtaarin metsänhoitoyksiköiltä tuotetun biomassan kestävyys osoittaminen riippuu siitä, milloin laitoksen toiminta on alkanut.

Kiinteitä biomassoja koskevat kestävyyskriteerit pitävät sisällään muun muassa vaatimukset kasvihuonekaasupäästövähennyksestä ja sen laskennasta, maanhoidosta, kun käytetään luonnon- ja maisemahoitoaluetta ja maataloudesta peräisin olevia tähteitä, maankäytönmuutoksista, kestävästä metsänhoidosta ja ainetaseesta. Vaatimukseen sisältyy yhteensä 15 alatavoitetta.

Biomassan kestävyys voidaan osoittaa joko todentamalla tai sertifiointilla. Alankomaiden elinkeino- ja ilmastopolitiikan ministeri päättää, mitkä sertifikaatit hyväksytään kestävyys osoittamiseksi. Tällä hetkellä maan hallitus on hyväksynyt muun muassa FSC:n ja ISCC Solid Biomass:n. Ministeri vahvistaa myös hyväksytyt todentajayhteisöt.

5.2.5 Belgia

Belgiassa vastuu kansallisen energiapolitiikan toteuttamisesta on annettu maan kolmelle provinssille Brysselille, Flanderille ja Valloniale. Vuonna 2002 provinssit ottivat käyttöön vihreät sertifikaatit, joilla edistetään uusiutuvien energialähteiden käyttöä sähkön tuotannossa kiintiöjärjestelmän avulla. Sähkön tuottajien on näytettävä toteen, että he ovat toimittaneet seutukohtaisen kiintiön mukaisesti uusiutuvista energialähteistä tuotettua energiaa loppukuluttajille.

Kaikilla kolmella provinssilla on kasvihuonekaasujen päästövähennystavoitteita. Valloniassa ja Brysselissä myönnettyjen sertifikaattien määrä määräytyy kasvihuonekaasupäästövähennyksen perusteella. Flanderissa puolestaan sertifikaatin arvo määräytyy elinkaariaikaisen energiataseen avulla. Flandersin ja Vallonian kiintiöjärjestelmät sisältävät myös kestävyyskriteerivaatimuksia metsäbiomassan käytölle: sähkön tuottajan pitää todistaa, että käytetty metsäbiomassa on tuotu kestävästi kasvatetulta ja vastuullisesti hoidetulta metsäalueelta.

Lisäksi Flandersissa ei saa myöntää vihreitä sertifikaatteja metsäbiomassalle, jota voitaisiin käyttää muihin käyttötarkoituksiin kuten esimerkiksi paperi- tai puunjalostusteollisuudessa. Edellä mainitun tyyppiset metsäbiomassat määritellään yhteistyössä jäteviranomaisen ja pape-riteollisuuden toimesta. Valloniassa raaka-aineiden pitää olla kestäviä siten, että niiden käyttö ei saa vaarantaa tulevien sukupolvien mahdollisuuksia hyödyntää samaa raaka-ainetta.

5.2.6 Itävalta

Itävallassa biopolttoaineiden viljaperäisiä raaka-aineita sääntelevä markkina-asetus ja polttoaineita sääntelevä polttoaineasetus muodostavat kansallisen biopolttoaineita koskevan sääntelykehyksen. Polttoaineasetuksen soveltamisalaan kuuluvat biopolttoaineiden tuottajat, maahan- tuojat/jälleenmyyjät sekä markkinoijat.

Itävallalla on käytössä oma kansallinen järjestelmä, jota ylläpitää Itävallan ympäristöviranomaisen. Yritykset voivat osoittaa biopolttoaineiden kestävyysjatkuvuuden joko vapaaehtoisesti tai kansallisen järjestelmän kautta. Mikäli yritys haluaa hyödyntää tuplalaskentaa, kansallisen järjestelmän käyttö muuttuu pakolliseksi. Itävallalla on käytössä kansallinen tietojärjestelmä nimeltään eINa. Tietojärjestelmän avulla toiminnanharjoittajat voivat käydä kauppaa ja antaa kestävyystodistuksia. eINa on yhdistetty Saksan Nabisys-järjestelmään.

Vuodesta 2009 lähtien biopolttoaineiden niin sanottu korvaavuusvelvoite on ollut 5,75 prosenttia. Korvaavuusvelvoite tarkoittaa biopolttoaineiden osuutta verrattuna fossiilisiin polttoaineisiin suhteutettuna niiden energiasisältöön. Lokakuusta 2020 alkaen velvoite on 8,45 prosenttia.

Itävalta ei ole säätänyt kestävyyskriteereitä kiinteälle biomassalle sähkön ja lämmön tuotannossa.

6 Lausuntopalaute

Esitysluonnos oli lausunnoilla 28 päivästä tammikuuta 13 päivään maaliskuuta 2020 lausuntopalvelu.fi –verkkopalvelussa. Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot liikenne- ja viestintäministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Energiavirastolta, Huoltovarmuuskeskukselta, Luonnonvarakeskukselta, Metsähallitukselta, Verohallinnolta, Suomen ympäristökeskukselta, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston FINAS-akkreditointipalvelulta, Motiva Oy:ltä, Teknologian tutkimuskeskus VTT:ltä, Tapio Oy:ltä, Bioenergia ry:ltä, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ry:ltä, Energiateollisuus ry:ltä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Metsäteollisuus ry:ltä, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry:ltä, Suomen Luonnonsuojeluliitolta sekä kestävyysjärjestelmän omavilto toiminnanharjoittajilta ja todentajayhtiöiltä.

Lausuntoja saatiin yhteensä 22. Lausunnonantajia olivat liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Energiavirasto, Huoltovarmuuskeskus, Metsähallitus, Verohallinto, Bioenergia ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Energiateollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Suomen kuntaliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliitto, WWF Suomi, ALVA yhtiöt Oy, Neste Oyj, North European Oil Trade Oy ja St1 Nordic Oy. Lausuntopyyntö ja saadut lausunnot ovat joko lausuntopalvelu.fi –sivustolla tai valtioneuvoston hankeikkunan julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnukset TEM039:00/2019. Annetuista lausunnoista on myös laadittu lausuntotiivistelmä, joka on tallennettu valtioneuvoston hankeikkunaan.

Lausunnoissa esitysluonnosta pidettiin pääosin asianmukaisena ja huolellisesti valmisteltuna. Lausunnoissa painotettiin sujuvan toimeenpanon merkitystä, joka on mahdollista saada aikaan riittävällä viranomaisohjeistuksella, Energiaviraston riittävien resurssien turvaamisella sekä sillä, että lakiehdotus tulee voimaan esitetyn mukaisesti 1.1.2021. Kaksi lausunnonantajista piti esityksen kestävyyskriteereitä riittämättöminä turvaamaan biomassan käytön kestävyttä. Toisaalta suurin osa lausunnonantajista piti tärkeänä, ettei biomassapolttolaitteille aseteta kansallisesti lisäkriteereitä. Lausunnonantajat pitivät lisäksi tärkeänä, että esityksen mukainen kestävyys osoittaminen ei lisäisi yritysten hallinnollista taakkaa kohtuuttomasti. Kestävyyskriteerien soveltamisen rajaamista kokonaislämpöteholtaan vähintään 20 MW kiinteitä biomassapolttolaitteita ja vähintään 2 MW kaasumaisia biomassapolttolaitteita käyttäviin laitoksiin pidettiin lausunnoissa hyväksyttävänä ja tarkoituksenmukaisena sääntelyratkaisuna. Lausunnoissa pyydettiin tarkennusta erityisesti lain soveltamisalaan valtionavustusta saaneiden hankkeiden osalta, laitosten kokonaislämpötehon määrittelyyn sekä kasvihuonekaasupäästövähennyksen soveltamiseen.

Lausuntopalautetta käsiteltiin kestävyyskriteerit -työryhmän kokouksessa 20.3.2020.

Lausuntojen perusteella kestävyyslain muuttamisesta annettavan lakiehdotuksen siirtymäsäännöksiä muutettiin ja määritelmiä sekä kestävyyskriteereitä, ainetasemenetelmän ja kestävyyskriteeriselvityksen sisältövaatimuksia täsmennettiin. Myös Energiaviraston valvontaoikeutta suhteessa vapaaehtoisten järjestelmien sertifiointielinten toimintaan sekä lain 32 §:ssä säädettyä tiedonsaantioikeutta koskevia perusteluja ja suhdetta perustuslakiin täsmennettiin. Lisäksi lakiehdotuksen 2 §:ään lisättiin säännös kestävyyslain soveltamisalan rajauksesta valtiontukea saaneiden pienen kokoluokan biomasapolttoaineista sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavien laitosten osalta. Lakiehdotukseen lisättiin myös asetuksenantovaltuutus koskien biomasapolttoaineista sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavan laitoksen kokonaislämpötehon määrittämistä ja laskentaa.

Muilta osin lausunnoissa ei esitetty ehdotukseen sellaisia muutoksia, jotka olisivat edellyttäneet esityksen täsmentämistä tai muuttamista.

Kokonaislämpötehon määrittelyä ja laskentaa sekä kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskentaa koskevaa lausuntopalautetta ei voitu ottaa kokonaisuudessaan huomioon tässä esityksessä. Saatu lausuntopalaute tullaan näiltä osin huomioimaan jatkotoimeenpanossa valtioneuvoston asetuksessa ja Energiaviraston ohjeistuksessa.

Esitysehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta

1 §. Lain soveltamisala. Kestävyyslain soveltamisalaa laajennettaisiin kattamaan RED II:n mukaisesti kiinteät ja kaasumaiset biomasapolttoaineet. Lakia sovellettaisiin jatkossa myös kiinteisiin ja muihin kuin liikennekäytössä käytettyihin kaasumaisiin biomasapolttoaineisiin.

RED II:n 29 artiklan 1 kohdan mukaan biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomasapolttoaineiden on täytettävä RED II:ssä säädetty kestävyyskriteerit ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiskriteerit, jotta ne voidaan huomioida unionin uusiutuvan energian tavoitteiden saavuttamisessa ja velvoitteiden täyttämässä sekä, jotta ne ovat tukikelpoisia.

2 §. Lain suhde muuhun lainsäädäntöön. Pykälän 1 ja 2 momenttia muutettaisiin siten, että suhde muuhun lainsäädäntöön laajennettaisiin koskemaan myös biomasapolttoaineita RED II:n 29 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Lisäksi pykälään lisättäisiin 3 momentti, jossa säädettäisiin RED II:n 29 artiklan 1 kohdan 4 alakohdan mukaisesta soveltamisalan rajoituksesta biomasapolttoaineiden tapauksessa.

Pykälän 1 momenttia täydennettäisiin siten, että velvollisuus soveltaa 2 luvun kestävyyskriteerejä koskevia säännöksiä sekä osoittaa kestävyyskriteerien täytyminen 3 luvussa säädetyn mukaisesti koskisi jatkossa myös biomasapolttoaineita ja niiden raaka-aineita.

Pykälän 2 momenttia täydennettäisiin siten, että kestävyyslakia sovellettaisiin jatkossa myös biomasapolttoaineisiin, joiden käyttöä tai tuotantoa koskevaan investointihankkeeseen on valtionavustuslain (688/2001) tai muun lain nojalla myönnetty valtionavustusta. Tässä momentissa tarkoitettua valtionavustusta eivät olisi metsä- ja maatalousbiomassan kasvatukseen myönnettyt tuet kuten kestävä metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) nojalla myönnettyt tuet.

Pykälän 3 momentin 1 kohdan mukaan 2 momentissa tarkoitettuun tuen saajaan ei kuitenkaan sovellettaisi tätä lakia, jos kiinteitä biomassapolttoaineita käytettäisiin sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle 20 megawattia. Vastaavasti 3 momentin 2 kohdan mukaan 2 momentissa tarkoitettuun tuen saajaan ei kuitenkaan sovellettaisi tätä lakia, jos kaasumaisia biomassapolttoaineita käytettäisiin sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle 2 megawattia. Energiavirasto arvioisi hankekohtaisesti kokorajauksen osalta, tulisiko kestävyyskriteereiden täyttymisen osoittamisessa soveltaa tätä lakia.

2 a §. *Velvollisuus osoittaa biomassapolttoaineiden kestävyys.* Uudessa 2 a §:ssä säädettäisiin toiminnanharjoittajan velvollisuudesta osoittaa biomassapolttoaineiden täyttävän kestävyyskriteerit, jos velvollisuudesta ei olisi säädetty muussa lainsäädännössä. Soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin RED II:n 29 artiklan 1 kohdan 4 alakohdan mukaisesti pienen kokoluokan sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavat laitokset.

Kestävyyslaki on nykyisin ns. puitelaki, jonka säännösten soveltaminen perustuu muualla lainsäädännössä säädettyyn velvoitteeseen tai valtionavustuspäätökseen. Ottaen huomioon, että unionin uusiutuvan energian tavoitteiden saavuttamiseksi ja velvoitteiden täyttämiseksi käytettyjen biomassapolttoaineiden tulee täyttää kestävyyskriteerit, olisi 2 a §:ssä tarpeen säätää velvoitteesta kestävyyskriteeriksi niille toiminnanharjoittajille, joilla ei olisi muuhun lainsäädäntöön tai valtionavustuspäätöksen perustuen velvollisuutta osoittaa biomassapolttoaineiden kestävyyskriteerien täyttymistä. Velvoite osoittaa biomassapolttoaine-erän tai biomassapolttoaineen raaka-aine-erän täyttävän kestävyyskriteerit perustuisi ensisijaisesti muuhun 2 §:ssä yksilöityyn lainsäädäntöön tai investointia varten myönnettyyn valtionavustuspäätökseen. Biopolttoaineiden tuottamiselle, valmistamiselle tai kulutukseen luovuttamiselle, eikä bionesteiden valmistamiselle tai käyttämiselle säädettäisi erikseen velvoitetta kestävyyskriteerien täyttymiseen.

Pykälän 1 kohdan nojalla jos toiminnanharjoittajalla ei olisi muun lainsäädännön tai valtionavustuspäätöksen perusteella velvollisuutta osoittaa kiinteiden biomassapolttoaineiden kestävyyttä, toiminnanharjoittajan olisi kuitenkin osoitettava niiden täyttävän kestävyyskriteerit, jos se käyttäisi niitä sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on vähintään 20 megawattia. Vastaavasti pykälän 2 kohdan mukaan toiminnanharjoittajan olisi osoitettava, että kaasumaiset biomassapolttoaineet täyttävät laissa säädetyt kestävyyskriteerit, jos se käyttäisi niitä sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on vähintään 2 megawattia. Velvoite ei koskisi biomassapolttoaineita tuottavia tai valmistavia toimijoita. Energiavirasto voisi kestävyyslain 35 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla määrätä toiminnanharjoittajaa hakemaan kestävyysjärjestelmän hyväksymistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Pykälän nojalla valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä laitoksen kokonaislämpötehosta kuten sen määrittämisestä ja laskennasta.

2 b §. *Oikeus kestävyyskriteerien täyttymiseen.* Uudessa 2 b §:ssä säädettäisiin huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain (1390/1992) 5 §:ssä tarkoitetun Huoltovarmuuskeskuksen oikeudesta osoittaa kestävyyskriteerien täyttyminen tämän lain mukaisesti. Säännöksellä varmistettaisiin, että Huoltovarmuuskeskus voisi jatkossa osoittaa raakaöljyn ja öljytuotteiden varmuusvarastoihin hankittujen biopolttoaineiden kestävyyskriteerien täyttymistä.

3 §. *Viranomaiset ja niiden tehtävät.* Pykälän toisessa momentissa muutettaisiin Energiaviraston nimi muuttui 1 tammikuuta 2014. Lisäksi pykälän toisessa momentissa säädettäisiin Energiavirastolle uudeksi tehtäväksi valvoa Euroopan komission

hyväksymien vapaaehtoisten kansallisten ja kansainvälisten järjestelmien sertifiointielinten toimintaa.

RED II:n 30 artiklan 9 kohdan 2 alakohdan mukaan jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on valvottava sellaisten sertifiointielinten toimia, jotka suorittavat riippumattomia tarkastuksia vapaaehtoisessa järjestelmässä. Sertifiointielinten on toimivaltaisten viranomaisten pyynnöstä toimitettava kaikki asiaan liittyvät tiedot, joita toiminnan valvontaa varten tarvitaan, mukaan lukien tarkastusten tarkat päivämäärät, ajankohdat ja paikat. Jos jäsenvaltiot havaitsevat, että toiminta ei ole vaatimustenmukaista, niiden on ilmoitettava tästä viipymättä vapaaehtoiselle järjestelmälle. Energiaviraston tiedonsaantioikeudesta säädetään tarkemmin lain 32 §:ssä.

Voimassa olevan kestävyyslain nojalla Energiavirastolla ei ole ollut oikeutta kohdistaa valvontatoimia vapaaehtoisten järjestelmien sertifiointielinten toimintaan. Pykälän nojalla Energiavirastolla olisi oikeus valvoa vapaaehtoisten järjestelmien sertifiointielinten toimintaa esimerkiksi tilanteissa, joissa biopolttoaineiden, bionesteiden tai biomassapolttoaineiden kestävyys osoitetaan vapaaehtoisten järjestelmien avulla. Energiaviraston olisi ilmoitettava vapaaehtoiselle järjestelmälle, jos se havaitsee, että sertifiointielimen toiminta ei ole vaatimustenmukainen.

4 §. Määritelmät. RED II:n 2 artiklassa säädetään direktiivin soveltamisen kannalta keskeisistä määritelmistä. Kestävyyskriteerisääntelyä koskevien määritelmien osalta tehtiin joitakin lisäyksiä ja muutoksia RES-direktiivin mukaisiin määritelmiin johtuen erityisesti kriteerien soveltamisalan laajentamisesta koskemaan myös kiinteitä ja muita kuin liikennekäytössä käytettyjä kaasumaisia biomassapolttoaineita. Yhdenmukaisen soveltamiskäytännön varmistamiseksi on tärkeää, että eri polttoaineet erotetaan määritelmällisesti toisistaan ja RED II:ssa säädetty määritelmät viedään sellaisenaan kestävyyslakiin.

RES-direktiivin mukainen prosessitähteen määritelmä muutettiin RED II:ssa tähteen määritelmäksi. Pykälän 2 kohdan määritelmän nimi muutettaisiin siten vastaamaan RED II:n terminologiaa. Sisällöllisesti tähteen määritelmä vastaisi nykyistä prosessitähteen määritelmää. Voimassa oleviin kestävyysjärjestelmiin hyväksytyjen prosessitähteen osalta Energiavirasto arvioisi tapauskohtaisesti muutoshakemusten käsittelyn yhteydessä raaka-aineen luokittelun.

Pykälän 3 kohdan tähteen määritelmä poistettaisiin ja kohdassa säädettäisiin RED II:n 2 artiklan 44 kohdan mukaisesta maataloudesta, vesiviljelystä, kalastuksesta ja metsätaloudesta suoraan peräisin olevien tähteen määritelmästä. Näillä tarkoitettaisiin tähteitä, joita syntyy suoraan maataloudessa, vesiviljelyssä, kalastuksessa ja metsätaloudessa. Niihin ei sisältyisi niihin liittyviltä teollisuudenaloilta tai jalostusteollisuudesta peräisin olevat tähteet.

Pykälän 5 kohdan biopolttoaineen määritelmää muutettaisiin RED II:n mukaiseksi siten, että jatkossa sillä tarkoitettaisiin ainoastaan nestemäisiä liikenteessä käytettäviä polttoaineita, jotka tuotetaan biomassasta. Kaasumaisia polttoaineita kuten biokaasu ei siten jatkossa enää luettaisi biopolttoaineiksi.

Pykälän 7 kohdassa säädettäisiin biomassapolttoaineen määritelmästä, josta säädetään RED II:n 2 artiklan 27 kohdassa. Biomassapolttoaineilla tarkoitettaisiin biomassasta tuotettuja kaasumaisia ja kiinteitä polttoaineita riippumatta käyttötarkoituksesta.

Myös biokaasulle lisättiin oma määritelmä RED II:n 2 artiklan 28 kohtaan. Pykälän 8 kohdassa säädettäisiin siten biokaasun määritelmästä, jonka mukaan biokaasulla tarkoitettaisiin biomassasta tuotettuja kaasumaisia polttoaineita.

Raaka-aineen määritelmä siirrettäisiin pykälän 9 kohtaan ja sitä täydennettäisiin lisäksi siten, että sillä tarkoitettaisiin jatkossa myös biomassaa, joka käytetään biomassapolttoaineen tuottamisessa tai valmistuksessa.

RED II:n 2 artiklaan lisättiin uudet määritelmät maatalousbiomassalle ja metsäbiomassalle, joille säädetään RED II:n 29 artiklassa erikseen omat kestävyyskriteerinsä. Pykälän 10 kohdassa säädetäisiin siten maatalousbiomassan ja 11 kohdassa metsäbiomassan määritelmästä.

Kulutukseen luovuttamisen määritelmä siirrettäisiin pykälän kohtaan 12.

Toiminnanharjoittajan määritelmä siirrettäisiin pykälän kohtaan 13. Määritelmää täydennettäisiin siten, että toiminnanharjoittajalla tarkoitettaisiin jatkossa oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka tuottaa, valmistaa, hankkii, tuo maahan, luovuttaa kulutukseen tai käyttää raaka-ainetta, biopolttoainetta, bionestettä, biomassapolttoainetta tai niitä sisältäviä polttoaineita tai tosiasiallisesti määrää toiminnasta ja johon lakia sovelletaan 2, 2 a tai 2 b §:n nojalla.

Kestävyyskriteereiden määritelmä siirrettäisiin pykälän kohtaan 14 ja sitä täydennettäisiin soveltamisalan laajentumisen mukaisesti. Kestävyyskriteereillä tarkoitettaisiin 5 a §:n 2 momentissa, 6–10 ja 10 a §:ssä säädettyjä biopolttoaineita, bionesteitä ja biomassapolttoaineita koskevia vaatimuksia.

Pykälän 15 kohtaan lisättäisiin RED II:n 2 artiklan 30 kohdan mukainen hankinta-alueen määritelmä. Hankinta-alueella tarkoitettaisiin maantieteellisesti määriteltyä aluetta, jolta metsäbiomassan raaka-aine hankitaan, josta on saatavilla luotettavaa ja riippumatonta tietoa ja jolla olosuhteet ovat riittävän yhdenmukaiset, jotta metsäbiomassan kestävyteen ja lainmukaisuuteen liittyvä riski voidaan arvioida.

Pykälän kohtia 1, 4 ja 6 ei muutettaisi.

5 §. Kestävyyskriteerien soveltaminen. Pykälää muutettaisiin siten, että jatkossa siinä säädetäisiin kestävyyskriteerien soveltamisesta biopolttoaineiden ja bionesteiden lisäksi myös biomassapolttoaineisiin. Lisäksi pykälään lisättäisiin säännöt maatalousbiomassaa ja metsäbiomassaa koskevien kriteerien soveltamisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden olisi täytettävä 6 §:ssä säädetty kasvihuonekaasupäästövähennystä koskeva kriteeri riippumatta siitä, onko raaka-aine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella. RED II:n 29 artiklan 10 kohdassa säädetään kasvihuonekaasupäästövähennyskriteerit biopolttoaineita, liikennealalla kulutettua biokaasua ja bionesteitä tuottavien laitoksien lisäksi myös laitoksille, jotka tuottavat sähköä, lämmitys- ja jäähdytysenergiaa biomassapolttoaineista.

Pykälän 2 momentin nojalla maatalousbiomassasta tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden olisi täytettävä 7-9 §:ssä säädetty kestävyyskriteerit riippumatta siitä, onko raaka-aine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella. Lain 7-9 §:ssä säädetty maatalousbiomassaa koskevat kestävyyskriteerit vastaisivat RED II:n 29 artiklan 3-5 kohtia.

Pykälän 3 momentin nojalla metsäbiomassasta tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden olisi täytettävä 10 ja 10 a §:ssä säädetty kriteerit riippumatta siitä, onko raaka-aine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella. Lain 10 ja 10 a §:ssä säädetty metsäbiomassaa koskevat kestävyyskriteerit vastaisivat RED II:n 29 artiklan 6 ja 7 kohtaa.

5 a §. Jätteet ja tähteet. Uudessa 5 a §:ssä säädettäisiin poikkeussäännöksestä koskien kestävyyskriteerien soveltamista muusta kuin maataloudesta, vesiviljelystä, kalastuksesta ja metsätaloudesta suoraan peräisin oleviin jätteisiin ja tähteisiin ja uudesta lisäkriteeristä maatalousmaasta peräisin oleville jätteille ja tähteille. Jätteen ja tähteen määritelmät sisältyisivät 4 §:ään.

RED II:n 29 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaan muista kuin maataloudesta, vesiviljelystä, kalastuksesta ja metsätaloudesta peräisin olevista jätteistä ja tähteistä tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden edellytetään täyttävän ainoastaan 10 kohdassa säädetty kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevat kriteerit. Alakohtaa sovelletaan myös jätteisiin ja tähteisiin, jotka jalostetaan ensin joksikin tuotteeksi ennen jatkojalostusta biopolttoaineiksi, bionesteiksi ja biomassapolttoaineiksi.

Pykälän 1 momentin nojalla muista kuin maataloudesta, vesiviljelystä, kalastuksesta ja metsätaloudesta suoraan peräisin olevista jätteistä ja tähteistä tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden edellytettäisiin täyttävän ainoastaan 6 §:ssä säädetty kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevat kriteerit. Momenttia sovellettaisiin myös jätteisiin ja tähteisiin, jotka jalostetaan ensin joksikin tuotteeksi ennen jatkojalostusta biopolttoaineiksi, bionesteiksi ja biomassapolttoaineiksi.

RED II 29 artiklan 2 kohdassa asetetaan lisäkriteeri maatalousmaasta peräisin oleville jätteille ja tähteille, jonka mukaan haltijoilla tai kansallisilla viranomaisilla tulee olla käytössä seuranta- tai hallintasuunnitelmat maan laatuun ja maaperän hiileen kohdistuviin vaikutuksiin puuttumiseksi. Artiklan mukaisella haltijalla tarkoitetaan toiminnanharjoittajaa, jonka vastuulla on biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden kestävyys osoittaminen.

Pykälän 2 momentin nojalla toiminnanharjoittajilla tulisi olla maatalousmaasta peräisin olevista jätteistä ja tähteistä tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden osalta käytössä seuranta- tai hallintasuunnitelmat maan laatuun ja maaperän hiileen kohdistuviin vaikutuksiin puuttumiseksi. Koska jätteen ja tähteen tulisi olla peräisin maatalousmaasta, lisäkriteeri ei koskisi automaattisesti kaikkia maataloudesta peräisin olevia jätteitä ja tähteitä.

Kansallisilla viranomaisilla ei ole tällä hetkellä käytössään sellaisia seuranta- tai hallintasuunnitelmia, joilla lisäkriteerin täyttyminen voidaan osoittaa. Seuranta- ja hallintasuunnitelmien laatiminen viranomaisten toimesta ei olisi tarkoituksenmukaista maatalousmaasta peräisin olevia tähteitä ja jätteitä käyttävien toiminnanharjoittajien vähäisen määrän sekä olosuhteiden tapauskohtaisuuden vuoksi. Siten vastuu lisäkriteerin osoittamisesta olisi tarkoituksenmukaisempaa asettaa toiminnanharjoittajalle.

Komission on tilannut hollantilaiselta Navigantilta selvityksen RED II:n kestävyyskriteerien täytäntöönpanon ohjeistuksen valmisteluun liittyen. Selvityksen yhtenä osana on tarkoitettu laatia ehdotus ohjeistuksesta maatalousbiomassojen koskevien kestävyyskriteerien täyttymisen arvioinnista ja käytettävissä olevista näyttökeinoista. Lisäkriteerin täyttymisen osoittamisessa komission ohjeistuksella olisi keskeinen rooli.

Kestävyyslain 11 §:ssä säädetyn kestävyyskriteereitä koskevan asetuksenantovaltuuden nojalla olisi mahdollista antaa tarkempia säännöksiä lisäkriteerin täyttymisen osoittamisesta kuten seuranta- tai hallintasuunnitelmien sisällöllisistä vaatimuksista. Lisäksi Energiaviraston ohjeissa tarkennettaisiin, miten lisäkriteerin täyttyminen voidaan osoittaa.

6 §. Kasvihuonekaasupäästövähennys. RED II:n mukaiset kasvihuonekaasupäästövähennämisen vähimmäisarvot sisällytettäisiin sellaisenaan lain 6 §:ään, kattaen biopolttoaineiden, liiken-

nealalla kulutetun biokaasun ja bionesteiden sekä biomasapolttoaineiden kasvihuonekaasupäästövähennämisen vaatimukset. Kriteereitä ei sovellettaisi kiinteästä yhdyskuntajätteestä tuotettuun sähköön, lämmitykseen ja jäähdytykseen.

Pykälän 1 ja 2 momentti muutettaisiin vastaamaan RED II:n 29 artiklan 10 kohtaa ja pykälään lisättäisiin 3 momentti. Samalla pykälän terminologia muutettaisiin RED II:n mukaiseksi. Lisäksi esityksen toisessa lakiehdotuksessa ehdotetaan, että muutoslain (388/2017) voimaantulosäännöksen 2 momentti koskien kasvihuonekaasupäästövähennyksiä kumottaisiin tarpeettomana.

Pykälän ensimmäisen momentin ensimmäisen kohdan mukaan biopolttoaineen, liikennealalla kulutetun biokaasun ja bionesteen elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen verrattuna korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonepäästöihin olisi oltava vähintään 50 prosenttia pienemmät laitoksissa, jotka olivat toiminnassa 5 päivänä lokakuuta 2015 tai sitä ennen. Toisen kohdan mukaan kasvihuonekaasupäästövähennystä koskeva vaatimus olisi vähintään 60 prosenttia laitoksissa, jotka aloittivat toimintansa 6 päivän lokakuuta 2015 ja 31 päivän joulukuuta 2020 välisenä aikana. Kolmannen kohdan mukaan kasvihuonekaasupäästövähennystä koskeva vaatimus kiristyisi 65 prosenttiin laitoksissa, jotka aloittaisivat toimintansa 1 päivänä tammikuuta 2021 tai sen jälkeen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevista kriteereistä biomasapolttoaineilla tuotetulle sähkölle, lämmölle ja jäähdytykselle. Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan biomasapolttoaineista tuotetun sähkön, lämmitysenergian ja jäähdytysenergian osalta elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen verrattuna korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonepäästöihin olisi oltava vähintään 70 prosenttia pienemmät laitoksissa, jotka aloittaisivat toimintansa 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2025 välisenä aikana. Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan kasvihuonekaasupäästövähennystä koskeva vaatimus kiristyisi 80 prosenttiin laitoksissa, jotka aloittaisivat toimintansa 1 päivänä tammikuuta 2026 tai sen jälkeen.

RED II:n 29 artiklan 10 kohdan toisen alakohdan mukaan laitoksen katsotaan olevan toiminnassa, jos biopolttoaineiden, liikennealalla kulutetun biokaasun ja bionesteiden fyysinen tuotanto ja lämmitys- ja jäähdytysenergian ja sähkön fyysinen tuotanto biomasapolttoaineista on alkanut.

RED II:n 31 artiklassa säädetään biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomasapolttoaineiden kasvihuonekaasuvaikutuksen laskemisesta. Biopolttoaineiden ja bionesteiden kasvihuonekaasupäästöjen yksityiskohtaisemmat laskentasäännöt on sisällytetty RED II:n liitteeseen V. Biomasapolttoaineiden kasvihuonekaasupäästöjä koskevat yksityiskohtaisemmat laskentasäännöt ovat RED II:n liitteessä VI. Kasvihuonekaasupäästövähennys voitaisiin osoittaa käyttämällä RED II:n liitteissä V ja VI esitettyjä oletusarvoja, laskemalla kasvihuonekaasupäästövähennys perustuen prosessin todellisiin arvoihin direktiivin liitteissä V ja VI esitetyillä laskentasäännöillä tai käyttämällä edellä mainittujen kahden keinon yhdistelmää.

Pykälän kolmanteen momenttiin siirrettäisiin tarkentava säännös koskien jätteiden ja tähteiden kasvihuonekaasupäästöjen määrittämistä. Jätteiden ja tähteiden ei katsottaisi aiheuttavan elinkaarenaikaisia kasvihuonekaasupäästöjä ennen niiden keräämistä riippumatta siitä, onko materiaalit prosessoitu välituotteiksi ennen jalostusta lopputuotteeksi. Säännös vastaisi RED II:n V liitteen C osan 18 kohdan kolmatta kappaletta, joka ei ole muuttunut aiemmasta RES-direktiivin säännöksestä.

Kestävyysslain 11 §:ssä säädetyn kestävyyskriteereitä koskevan asetuksenantovaltuuden nojalla olisi mahdollista antaa tarkempia säännöksiä kasvihuonekaasupäästövähennyslaskennasta.

6 a §. *Muut biomassapolttoaineista tuotettua sähköä koskevat vaatimukset.* Uudessa 6 a §:ssä säädettäisiin biomassapolttoaineista tuotetulle sähkölle asetetuista muista vaatimuksista.

Biomassapolttoaineista tuotetun sähkön tulee RED II:n 29 artiklan 11 kohdan mukaisesti täyttää yksi tai useampi artiklan a-d alakohdissa määritellyistä energiatehokkuusvaatimuksista. Laitoksiin, joiden kokonaislämpöteho on alle 50 megawattia, ei sovellettaisi tässä pykälässä säädettyjä vaatimuksia.

Pykälän 1 momentin mukaan jos biomassapolttoaineista tuotettu sähkö olisi tuotettu laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on vähintään 50 megawattia ja enintään 100 megawattia, tulisi laitoksen sähkön tuotannon täyttää vähintään yksi momentin kohdissa 1-3 säädettävistä vaatimuksista. Laitoksen sähkön tuotannossa tulisi joko soveltaa tehokkaan yhteistuotannon teknologiaa tai sähkön erillistuotantolaitoksen tapauksessa noudattaa komission täytäntöönpanopäätöksessä (EU) 2017/1442 määriteltyjä parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan liittyviä energiatehokkuustasoja (BAT-AEEL-tasot), taikka soveltaa biomassan hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia.

Pykälän 2 momentin mukaan jos biomassapolttoaineista tuotettu sähkö olisi tuotettu laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on yli 100 megawattia, tulisi laitoksen sähkön tuotannon täyttää vähintään yksi momentin kohdissa 1-3 säädettävistä vaatimuksista. Laitoksen sähkön tuotannossa tulisi joko soveltaa tehokkaan yhteistuotannon teknologiaa tai sähkön erillistuotantolaitosten tapauksessa saavuttaa vähintään 36 prosentin sähköntuotannon nettohyötysuhde, taikka soveltaa biomassan hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia.

Pykälän 3 momentissa täsmennettäisiin, että pykälän 1 ja 2 momentin mukaisia vaatimuksia sovellettaisiin laitoksiin, jotka aloittavat toimintansa tai jotka muunnetaan biomassapolttoaineita hyödyntäviksi laitoksiksi 25 päivän joulukuuta 2021 jälkeen.

RED II:n 29 artiklan 11 kohdan 3 alakohdan mukaisesti pykälässä säädetyillä vaatimuksella ei kuitenkaan ole vaikutusta tukikelpoisuuteen julkisen tuen osalta, joka myönnetään RED II 4 artiklan mukaisesti tukijärjestelmistä, jotka on hyväksytty viimeistään 25 päivänä joulukuuta 2021. Lisäksi vaatimuksen soveltamisalan ulkopuolelle on mahdollista jättää sellaiset laitokset, joiden osalta jäsenvaltion on tehtävä komissiolle erityinen ilmoitus sähkön toimitusvarmuuteen kohdistuvien riskien takia.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin RED II:n 29 artiklan 11 kohdan 2 alakohdan mukaisesta poikkeuksesta. 4 momentin mukaan sähkön erillistuotantolaitoksessa käytettyä biomassapolttoainetta, ei kuitenkaan voisi osoittaa kestäväksi, jos laitoksen pääpolttoaineena käytettäisiin fossiilisia polttoaineita ja tehokkaan yhteistuotannon teknologian kustannustehokas soveltaminen olisi mahdollista energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU 14 artiklan mukaisesti toteutetun arvioinnin perusteella. Fossiiliset polttoaineet katsotaan laitoksen pääpolttoaineeksi, jos niiden osuus on yli 50 %.

7 §. *Biologinen monimuotoisuus.* Pykälässä säädetty biologista monimuotoisuutta koskeva kestävyyskriteeri muutettaisiin koskemaan maatalousbiomassan alkuperää.

Pykälän nojalla biopolttoaineen, bionesteen ja biomassapolttoaineen valmistuksessa ei saisi käyttää sellaisella alueella tuotettua maatalousbiomassaa, joka on vertailuajankohtana tai sen

jälkeen ollut biologisesti erityisen monimuotoinen. Tällaisina alueina olisi pidettävä RED II:n 29 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettua aarniometsää ja muuta puustoista maata, b alakohdassa tarkoitettua biologisesti erittäin monimuotoista metsää tai muuta puustoista maata, c alakohdassa tarkoitettuja suojelualueita ja d alakohdassa tarkoitettuja yli hehtaarin suuruisia biologisesti erityisen monimuotoisia ruohoalueita. Raaka-aineen käyttäminen olisi kuitenkin sallittua, jos suojelualueen ollessa kyseessä esitettäisiin näyttöä siitä, että raaka-aineen tuotanto ei haittaa alueen luonnonsuojelutarkoitusta tai ruohoalueen osalta raaka-aineen korjuu on tarpeen, jotta alue säilyisi erittäin monimuotoisena ruohoalueena. RED II:n säännös vastaisi aiemmin RES-direktiivissä säädettyä lukuun ottamatta b alakohtaa.

Pykälän momentin ensimmäinen kohta säilyisi ennallaan. Pykälän momentin toista kohtaa muutettaisiin ja siinä säädettäisiin RED II:n 29 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettua biologisesti erittäin monimuotoista metsästä tai muusta puustoisesta maasta, joka on lajirikasta ja huonontumatonta tai jonka asianomainen toimivaltainen viranomainen on yksilöinyt erityisen monimuotoiseksi, ellei esitetä näyttöä siitä, että raaka-aineen tuotanto ei haittaa luonnonsuojelutarkoitusta.

Pykälän momentin 2 kohdassa säädetty kohta siirrettäisiin pykälän 3 kohtaan muuttamatta sen sisältöä.

Pykälän momentin 3 kohdassa säädetty kohta koskien biologisesti erityisen monimuotoista ruohoaluetta siirrettäisiin pykälän 4 kohtaan ja sitä täydennettäisiin lisäksi siten, ruohoalueen olisi oltava yli hehtaarin suuruinen. RED II:n 29 artiklan 3 kohdan 2 alakohdan mukaan komissio voi hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä, joilla tarkennetaan kriteerejä sen määrittämiseksi, mikä ruohoalue katsotaan yli hehtaarin suuruiseksi biologisesti erittäin monimuotoiseksi ruohoalueeksi.

8 §. Maankäytön muutos. Pykälän momentin johtolause muutettaisiin siten, että maankäytön muutosta koskeva kestävyyskriteeri muutettaisiin koskemaan maatalousbiomassaa RED II:n sääntelyn mukaisesti.

Pykälän nojalla biopolttoaineen, bionesteen tai biomassapolttoaineen valmistuksessa ei saisi käyttää sellaisella alueella tuotettua maatalousbiomassaa, joka on ollut erityisen runsashiilinen vertailuajankohdana, mutta ei sen jälkeen. Tällaisia erityisen runsashiilisiä alueita ovat RED II:n 29 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitetut kosteikot, b alakohdassa tarkoitetut pysyvästi metsän peittämät alueet ja c alakohdassa tarkoitetut yli hehtaarin laajuiset maa-alueet, joilla puuston pituus on yli viisi metriä ja latvuspeittävyys on 10—30 prosenttia. Maankäytön muutosta koskevaa kestävyyskriteeriä ei kuitenkaan sovellettaisi, jos alueen maankäyttömuoto ei ole pysyvästi muuttunut vertailuajankohdan jälkeen. RED II:n säännös vastaa aiemmin RES-direktiivissä säädettyä ja siten pykälän kohtia 1-3 ei ole tarpeen muuttaa.

9 §. Turvemaiden kuivattaminen. Pykälässä säädetty turvemaiden kuivattamista koskevan kestävyyskriteeri muutettaisiin koskemaan maatalousbiomassaa raaka-aineen sijaan. RED II:n 29 artiklan 5 kohta vastaa muuten RES-direktiivin vastaavaa säännöstä ja pykälän sisältö ja tulkinta säilyisi siten muilta osin ennallaan.

10 §. Metsäbiomassaa koskevat kriteerit. Pykälän otsikko ja sisältö muutettaisiin. Maatalouden raaka-ainetta koskeva sääntely poistettaisiin laista tarpeettomana ja pykälässä säädettäisiin RED II:n 29 artiklan 6 kohdassa säädetyistä metsäbiomassaa koskevista kriteereistä.

Metsäbiomassan kriteerien osalta sovelletaan ns. riskiperusteista lähestymistapaa, eli kriteerien perusteella arvioidaan joko maa- tai hankinta-alueella toteutettavien toimien asianmukaisuutta sen riskin minimoimiseksi, että bioenergian tuotantoon käytettäisiin kestäväntöntä metsäbiomassaa. RED II:n 29 artiklan 6 kohdan a alakohdassa säädetään metsäbiomassasta tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden maatason kriteereistä, joiden on täyttyvä, jotta riski siitä, että käytettäisiin kestäväntöntä tuotettua metsäbiomassaa, voidaan katsoa minimoiduksi. Tarkastelussa huomio kiinnittyy arvioinnin kohteena olevan maan voimassa olevaan kansalliseen lainsäädäntöön tai kansallista tasoa alemman tason lakeihin ja käytössä oleviin seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmiin, joilla varmistetaan kriteerien täyttyminen.

Pykälän ensimmäisessä momentissa säädettäisiin maatason kriteereistä. Pykälän 1 momentin mukaan jotta metsäbiomassa katsottaisiin kestäväksi, tulisi sen olla peräisin valtiosta, jossa voimassa olevilla kansallisilla laeilla tai kansallista tasoa alemman tasoilla laeilla ja käytössä olevilla seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmillä varmistettaisiin momentin kohdissa säädettyjen kriteerien täyttyminen. Ensinnäkin kansallisella lainsäädännöllä ja seurantajärjestelmillä tulisi varmistaa momentin 1 kohdan mukaan hakkuiden laillisuus ja 2 kohdan mukaan metsän uudistamista koskevan vaatimuksen täyttyminen. 3 kohdan mukaan kansallisella lainsäädännöllä ja seurantajärjestelmillä tulisi myös varmistaa luonnonsuojelutarkoitukseen osoitettujen alueiden eli alueiden, jotka on kansainvälisessä oikeudessa, kansallisessa lainsäädännössä tai asiankuuluvan toimivaltaisen viranomaisen toimesta osoitettu luonnonsuojelutarkoitukseen, mukaan lukien kosteikot ja turvemaat, suojelu. Lisäksi tarkastelumaan kansallisella lainsäädännöllä ja seurantajärjestelmillä olisi huolehdittava 1 momentin 4 kohdan mukaan siitä, että hakkuiden yhteydessä huomioidaan maaperän laadun ja biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen kielteisten vaikutusten minimoimiseksi ja 5 kohdan mukaan siitä, että metsän pitkän aikavälin tuotantokapasiteettia ylläpidetään tai parannetaan.

Komission on tilannut kestävyyskriteerisääntelyn täytäntöönpanon helpottamaksi selvityksen, jonka yhtenä osana on tarkoitettu kehittää ehdotus ohjeistuksesta metsäbiomassan riskipohjaisen malliin perustuvan tarkastelun täytäntöönpanosta sisältäen ohjeistuksen kriteerien täyttyminen arvioinnista ja käytettävissä olevista näyttökeinoista. Lisäksi selvityksessä käydään läpi kaikkien jäsenvaltioiden sekä viiden EU:n ulkopuolisen valtion (Yhdysvallat, Kanada, Venäjä, Ukraina ja Valko-Venäjä) kansalliset lainsäädännöt tarkastellen maatason kriteerien täyttymistä. Lisäksi muutamasta jäsenvaltiosta tehdään tarkempi case study, jossa havainnollistetaan keinoja osoittaa vaatimustenmukaisuus.

Pykälän toisessa momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta osoittaa metsäbiomassan kestävyys 4 §:n 15 kohdan mukaisella hankinta-alueella. Pykälän toisen momentin mukaan jos näyttöä metsäbiomassaa koskevien kriteerien täyttymisestä ei olisi saatavilla maatasolla, metsäbiomassasta tuotetut biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet olisivat kestäviä, jos hankinta-alueen tasolla olisi käytössä hallintajärjestelmiä, joilla varmistetaan kriteerien täyttyminen. RED II:n 29 artiklan 6 kohdan b alakohdassa säädetty hankinta-alueita koskevat kriteerit ovat miltei vastaavat kuin maatason tarkastelussa. Luonnonsuojelutarkoitukseen osoitettujen alueiden osalta hankinta-alueen tarkastelussa olisi lisäksi mahdollisuus esittää näyttöä siitä, että kyseisen raaka-aineen korjuu ei häiritse luonnonsuojelutarkoitusta.

10 a §. *Maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevat vaatimukset.* Uudessa 10 a §:ssä säädettäisiin maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevat vaatimukset metsäbiomassalle RED II:n 29 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

Pykälän 1 momentin mukaan metsäbiomassasta tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden olisi täytettävä maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta

(LULUCF) koskevat vaatimukset. Metsäbiomassaa koskevien kriteerien tavoin niiden täyttyminen osoitettaisiin joko maa- tai hankinta-alueella. Pykälän 1 momentin mukaan LULUCF-vaatimukset katsottaisiin täytetyksi maatasolla, jos valtio tai alueellisen taloudellisen yhdistymisen organisaatio olisi 1 kohdan mukaisesti Pariisin sopimuksen osapuoli ja täyttäisi lisäksi joko momentin 2 tai 3 kohdassa säädetyn kriteerin. Momentin 2 kohdan mukaan valtion tai alueellisen taloudellisen yhdistymisen organisaation olisi tullut antaa ilmastonmuutosta koskevaan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimukseen (UNFCCC) kansallisesti määritellyn panoksen (NDC), joka kattaa maa- ja metsätalouden ja maankäytön päästöt ja poistumat, varmistuen, että joko hiilivarantojen muutokset, jotka liittyvät biomassan korjuuseen, otetaan huomioon kyseisen maan sitoumuksissa vähentää tai rajoittaa kasvihuonekaasupäästöjä, kuten kansallisesti määritellyssä panoksessa tarkennetaan. Vaihtoehtoisesti momentin 3 kohdan mukaan sen tulisi soveltaa korjuualueella, josta metsäbiomassa on peräisin, kansallisia lakeja hiilivarantojen ja -nielujen säilyttämiseksi ja parantamiseksi. Tällöin tulisi lisäksi osoittaa, etteivät raportoidut LULUCF-sektorin päästöt ylitä poistumia.

Pykälän 2 momentin mukaan jos 1 momentin 1-3 kohdissa säädettyjen edellytyksien täyttymisestä ei olisi saatavissa näyttöä, voitaisiin LULUCF-vaatimusten täyttyminen osoittaa 4 §:n 15 kohdan mukaisen hankinta-alueen tasolla. Tällöin toiminnanharjoittajan olisi osoitettava, että hankinta-alueella on käytössä hallintajärjestelmiä, joilla varmistetaan, että metsän hiilivarannot ja -nielut säilytetään tai niitä vahvistetaan pitkällä aikavälillä.

12 §. Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat vaatimukset. Pykälän 2 ja 3 momenttia täydennettäisiin siten, että toiminnanharjoittajat voisivat osoittaa biopolttoaineiden ja bionesteiden lisäksi myös biomassapolttoaineiden kestävyyskriteerien täyttymisen kansallisella järjestelmällä. Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat vaatimukset perustuvat RED II:n 29 ja 30 artiklaan.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään tulisi sisällyttää biopolttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskemista ja erän 6 §:ssä säädetyn kestävyyskriteerin täyttymisen selvittämistä koskevat tiedot tai raaka-aine-erän kasvihuonekaasupäästön laskemista koskevat tiedot.

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään tulisi 2 momentin 2 kohdan nojalla sisällyttää myös tiedot biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden raaka-aineiden alkuperän selvittämiseksi 5 a §:n 2 momentissa, 7–10 ja 10 a §:ssä säädettyjen kestävyyskriteerien mukaisesti. Tietojen perusteella olisi pystyttävä osoittamaan, että maatalousbiomassan tuotannossa on noudatettu 5 a §:n 2 momentissa säädettyä maatalouden jätteille ja tähteille asetettua lisäkriteeriä, 7 §:ssä säädettyä biologista monimuotoisuutta koskevaa kestävyyskriteeriä, 8 §:ssä säädettyä maankäytön muutosta koskevaa kestävyyskriteeriä ja 9 §:ssä säädettyä turvemaiden kuivattamista koskevaa kestävyyskriteeriä eikä maatalousbiomassaa ole hankittu 7–9 §:n nojalla kielletyiltä alueilta. Lisäksi olisi pystyttävä osoittamaan, että metsäbiomassa täyttäisi 10 ja 10 a §:ssä säädetty kriteerit joko maa- tai hankinta-alueen tasolla.

RED II:n 30 artiklan 3 kohdan 1 alakohdan mukaan jotta voidaan noudattaa 29 artiklan 6 kohdan a alakohtaa ja 29 artiklan 7 kohdan a alakohtaa voidaan käyttää ensimmäisen tai toisen osapuolen tarkastuksia metsäbiomassan ensimmäiseen keräyspaikkaan saakka. Käytännössä toiminnanharjoittaja voisi osoittaa metsäbiomassan alkuperän polttoaineentoimittajan kanssa solmitun sopimuksen kautta esimerkiksi kuormakirjanpidolla tai vastaavalla muulla todisteella.

Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaisesti toiminnanharjoittajan tulisi selvittää kestävyysjärjestelmän hyväksymishakemuksessaan, että 6 a §:ssä säädetty muut biomassapolttoaineista tuotettua sähköä koskevat vaatimukset täyttyisivät.

Pykälän 3 momentissa säädetty ainetase laajennettaisiin koskemaan biomassapolttoaineita.

RED II:n ainetasemenetelmää koskeva säännöstä on täsmennetty jonkun verran suhteessa RES-direktiivin vastaavaan säännökseen. RED II:n 30 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan talouden toimijoilta on edellytettävä sellaisen ainetasemenetelmän käyttöä, joka ensinnäkin sallii raaka-aineiden tai polttoaineiden, joilla on erilaiset kestävyysominaisuudet ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisominaisuudet, erien yhdistämisen esimerkiksi kontissa, prosessointiin tai logistiikkaan liittyvässä laitoksessa, siirto- ja jakeluinfrastruktuurissa tai –paikassa. Lisäksi b alakohdan mukaan ainetasemenetelmän on sallittava eri energiasisältöisten raaka-aineiden erien yhdistämisen jatkojalostusta varten edellyttäen, että erien koko mukautetaan niiden energiasisällön mukaan. Ainetasemenetelmältä edellytetään myös, että a alakohdassa tarkoitettujen erien kestävyysominaisuuksia, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisominaisuuksia ja kokoa koskevat tiedot ovat jatkuvasti liitettävissä seokseen, sekä kaikkien seoksesta poistettujen erien kokonaisuuden kuvaamista siten, että sillä on samat kestävyysominaisuudet ja sitä on sama määrä kuin kaikkien seokseen lisättyjen erien kokonaisuudella ja että tämä tasapaino saavutetaan kohtuullisen ajan kuluessa.

Lisäksi ainetasemenetelmällä varmistetaan, että kukin biopolttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoaine-erä lasketaan vain kerran RED II:n 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a, b tai c alakohdassa laskettaessa uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kokonaisloppukulutusta, ja siihen on sisällyttävä tieto siitä, onko kyseisen erän tuotannolle myönnetty tukea, ja jos on, tieto tukijärjestelmän tyypistä. Jotta ainetaseella voidaan varmistaa, että bioneste- ja biomassapolttoaine-erät lasketaan vain kerran kansallisiin uusiutuvan energian tavoitteisiin, pykälän 3 momenttiin lisättäisiin bionesteitä ja biomassapolttoaineita käyttäville laitoksille velvoite seurata ainetaseella bioneste- ja biomassapolttoaine-eristä tuotetun sähkön, lämmön ja jäähdytyksen määriä. Mikäli sähkön, lämmön ja jäähdytyksen tuotantomäärien seurantaan olisi ole-massa jo seurantamenettelyt jonkin toisen järjestelmän puitteissa, voitaisiin näitä järjestelmiä hyödyntää sähkön, lämmön ja jäähdytyksen tuotantomäärien seurannassa.

Pykälän 3 momenttia tulkittaessa olisi jatkossa otettava huomioon, että ainetaseen sääntelyä on tarkennettu RED II:n 30 artiklan 2 kohdassa koskien raaka-aine-erän prosessointia. Jos erä prosessoidaan, erän kestävyysominaisuuksia ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisominaisuuksia koskevat tiedot on mukautettava ja liitettävä tuotokseen. Mikäli raaka-aine-erän prosessointi tuottaa vain yhden tuotoksen, joka on tarkoitettu biopolttoaineiden, bionesteiden tai biomassapolttoaineiden tuotantoon, erän koko ja erään liittyvät kestävyysominaisuuksien ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisominaisuuksien määrät on mukautettava soveltamalla muuntokerrointa, joka on tällaiseen tuotantoon tarkoitettujen tuotoksen massan ja prosessiin menevän raaka-aineen massan välinen suhde. Jos raaka-aine-erän prosessointi tuottaa enemmän kuin yhden tuotoksen, joka on tarkoitettu biopolttoaineiden, bionesteiden tai biomassapolttoaineiden tuotantoon, kuhunkin tuotokseen on sovellettava erillistä muuntokerrointa ja on käytettävä erillistä ainetasetta.

16 §. Hyväksymispäätöksen voimassaolon päättyminen. Pykälän 1 momenttia täydennettäisiin siten, että Energiavirasto voisi päättää, että hyväksyminen lakkaa olemasta voimassa, jos biomassapolttoaineiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotanto, valmistus, maahantuonti, kulutukseen luovuttaminen tai käyttäminen on ollut keskeytyneenä toiminnanharjoittajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden, jollei toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä ole edelleen tarpeen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettun valtionavustuspäätöksen kannalta. Pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin lisäksi Energiamarkkinavirasto Energiavirastoksi.

19 §. Hyväksymispäätöksen siirto. Hyväksymispäätöksen siirtämistä koskevia säännöksiä siirtopäivän määrittämisessä muutettaisiin.

Pykälän 1 momentissa muutettaisiin Energiamarkkinavirasto Energiavirastoksi.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siirron saaja vastaisi toiminnanharjoittajalle tässä laissa säädetyistä velvollisuuksista ja olisi oikeutettu antamaan kestävyystodistuksia 23 §:n nojalla hyväksymispäätöksen siirtopäivästä.

Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin poikkeussääntö siirtopäivän määrittämisessä tapauksissa, joissa siirron syynä olisi sulautuminen. Koska sulautumisen jälkeen sulautuva yhtiö lakkaisi olemasta, olisi siirtopäiväksi tarpeen määrittää sulautumisen täytäntöönpanopäivä.

Pykälän 3 momentti siirrettäisiin 4 momenttiin ja Energiamarkkinavirasto muutettaisiin Energiavirastoksi.

Pykälän 4 momentissa säädetty asetuksenantovaltuus siirrettäisiin 5 momenttiin muuttumattomana.

22 §. Toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuus. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin Energiamarkkinavirasto Energiavirastoksi. Pykälän 1 momentin 4 kohtaa täydennettäisiin lisäksi siten, että toiminnanharjoittajan olisi viipymättä ilmoitettava yli vuoden kestävästä katkoksesta toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmässä tarkoitettujen biomassapolttoaineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotannossa, valmistuksessa, maahantuonnissa, kulutukseen luovuttamisessa tai käyttämisessä.

23 §. Kestävyystodistukset. Pykälän 1 momenttia täydennettäisiin siten, että toiminnanharjoittaja voisi antaa myös biomassapolttoaine- ja raaka-aine-erästä kestävyystodistuksen osoituksena kestävyyskriteerien täytymisestä sääntelyn soveltamisalan laajentumisen mukaisesti. Oikeus kestävyystodistusten antamiseen olisi toiminnanharjoittajalla, jonka kestävyysjärjestelmä on hyväksytty ja joka noudattaa 3 luvussa säädettyjä vaatimuksia ja hyväksymispäätöksen määräyksiä. Toiminnanharjoittaja voisi ryhtyä antamaan kestävyystodistuksia, kun toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksymistä koskeva päätös on lainvoimainen.

Pykälän toiseen momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan toiminnanharjoittajan antama kestävyystodistus voisi koskea myös sellaista biopolttoaine-, bioneste- tai biomassapolttoaine-erää taikka raaka-aine-erää, joka on tuotettu, valmistettu, hankittu, tuotu maahan, luovutettu kulutukseen tai käytetty kestävyysjärjestelmän hyväksymishakemuksen tai vastaavasti muutoshakemuksen vireilletulon ja hyväksymispäätöksen tai muutospäätöksen lainvoimaiseksi tulon välisenä aikana, jos toiminnanharjoittaja pystyisi osoittamaan, että sillä on ollut käytössä asianmukaiset menettelyt kestävyyskriteereiden täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen. Kirjauksella olisi tarkoitus selkeyttää tulkintakäytäntöä kestävyysjärjestelmän osoittamisessa tilanteissa, joissa toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksymishakemuksen tai muutoshakemuksen jättämisen ja kestävyysjärjestelmän tai sen muutoksen hyväksymisen välinen aika on kestoaltaan merkittävä. Kestävyysjärjestelmän hyväksymishakemuksen katsottaisiin tulleen vireille tässä momentissa tarkoitettulla tavalla, kun toiminnanharjoittaja on toimittanut Energiavirastolle 13 §:n 2 momentin mukaisen hakemuksen. Vastaavasti muutoshakemus tulisi vireille kestävyyslain 17 §:n mukaisesti, kun toiminnanharjoittaja on toimittanut Energiavirastolle hakemuksen, jossa on kuvattu miltä osin kestävyysjärjestelmään haetaan muutosta ja johon on liitetty todentajan lausunto kestävyysjärjestelmän vaatimustenmukaisuudesta.

Pykälän 2 momentissa säädetty asetuksenantovaltuus siirrettäisiin pykälän 3 momenttiin muuttamatta sen sisältöä.

24 §. Vapaaehtoiset järjestelmät. Pykälän 1 momenttia täydennettäisiin siten, että toiminnanharjoittaja, joka on sertifioitu tai hyväksytty Euroopan komission hyväksymän vapaaehtoisen kansallisen tai kansainvälisen järjestelmän mukaisesti, voisi osoittaa bioneste-, biomassapolttoaine- ja raaka-aine-erien kestävyyskriteerien täyttymisen järjestelmän mukaisesti annetuilla todistuksilla tai tiedoilla siltä osin kuin komissio on katsonut järjestelmän sisältävän 6 §:n soveltamisen kannalta tarkkaa tietoa tai osoittavan bioneste-, biomassapolttoaine- tai raaka-aine-erän täyttävän 5 a §:n 2 momentissa, 7–10 ja 10 a §:ssä säädetty kestävyyskriteerit ja muilta osin sen mukaan kuin 3 luvussa säädetään.

RED II:n 30 artiklan 4 kohdassa säädetään komission toimivallasta hyväksyä vapaaehtoisia järjestelmiä. Kyseisen kohdan 1 alakohdan mukaan komissio voi katsoa, että vapaaehtoiset kansalliset tai kansainväliset järjestelmät, joissa asetetaan vaatimukset sellaisten biopolttoaineiden, bionesteiden tai biomassapolttoaineiden tai muiden polttoaineiden tuotannolle, jotka voidaan ottaa huomioon 27 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun osoittajan laskennassa, sisältävät tarkkaa tietoa kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä 29 artiklan 10 kohdan soveltamisen kannalta, tai osoittavat, että biopolttoaine-, bioneste- tai biomassapolttoaine-erät täyttävät 29 artiklan 2–7 kohdassa asetetut kestävyyskriteerit.

RED II:n 30 artiklan 9 kohdan mukaan jäsenvaltio ei saa vaatia lisänäyttöä 29 artiklan 2–7 ja 10 kohdassa säädettyjen kestävyyskriteerien ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevien kriteerien täyttämisestä sellaiselta toiminnanharjoittajalta, joka esittää kestävyyskriteerien täyttymisestä komission hyväksymän järjestelmän mukaisesti saadut todisteet tai tiedot.

25 §. Tietojen säilyttäminen valvontaa varten. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa täydennettäisiin siten, että kestävyystodistus hyväksyttäisiin osoitukseksi kestävyyskriteerien täyttymisestä, jos toiminnanharjoittaja säilyttäisi kestävyysjärjestelmään kuuluvan aineiston biomassapolttoaine-eristä koskevat tiedot, kunnes viisi vuotta on kulunut siitä, kun kyseinen biomassapolttoaine-erä on käytetty tai luovutettu kulutukseen tai raaka-aine-erä on luovutettu edelleen.

30 §. Todentajaksi hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin Energiamarkkinavirasto Energiavirastoksi.

Pykälän toisessa momentissa säädettäisiin Energiaviraston harkintavallasta antaa todentajalle huomautus tai varoitus, jos tämä ei täyttäisi lain 26 tai 27 §:ssä säädettyjä vaatimuksia taikka toimisi olennaisesti tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten tai hyväksymispäätöksen määräysten vastaisesti. Kyseisellä säännöksellä on tarkoitus selkeyttää Energiaviraston toimivaltaa ja perusteita huomautuksen tai varoituksen antamiselle.

Pykälän 2 momentissa säädetty todentajan hyväksymispäätöksen peruuttamisesta koskeva säännös siirrettäisiin pykälän 3 momentiksi muuttamatta sen sisältöä.

Pykälään lisättäisiin 4 momentti, jonka mukaan Energiaviraston olisi peruutettava todentajaksi hyväksymistä koskeva päätös, jos todentaja tekee asiaa koskevan hakemuksen.

31 §. Kestävyyskriteeriselvitys. Pykälän 1 ja 2 momenttia täydennettäisiin siten, että kestävyyskriteeriselvitys koskisi myös biomassapolttoaine-eriä, joita toiminnanharjoittaja on kalenterivuoden aikana käyttänyt Suomessa. RED II:n 30 artiklan 3 kohdan 1 alakohdassa jäsenvaltioille asetettu velvollisuus edellyttää sääntelyn täydentämistä kattamaan biomassapolttoaine-eriä koskevat tiedot.

Lisäksi 2 momenttiin lisättäisiin toiminnanharjoittajalle vaatimus ilmoittaa osana kestävyyskriteeriselvitystä myös bionesteistä ja biomassapolttoaineista tuotetun sähkön, lämmön ja jäähdytyksen määrät.

Velvollisuus toimittaa kestävyyskriteeriselvitys olisi kaikilla toiminnanharjoittajilla, jotka olisivat kalenterivuoden aikana tuottaneet, valmistaneet tai luovuttaneet kulutukseen Suomessa biopolttoaineita riippumatta siitä, osoitetaanko kestävyys kansallisen tai 24 §:ssä tarkoitetun komission hyväksymän vapaaehtoisen kansallisen tai kansainvälisen järjestelmän avulla. Lisäksi velvollisuus kestävyyskriteeriselvityksen toimittamiseen olisi kaikilla toiminnanharjoittajilla, jotka ovat valmistaneet tai käyttäneet bionesteitä taikka käyttäneet sähkön, lämmityksen tai jäähdytyksen tuotannossa biomassapolttoaineita taikka tuottaneet biokaasua liikenteeseen riippumatta siitä, osoitetaanko kestävyys kansallisen tai 24 §:ssä tarkoitetun komission hyväksymän vapaaehtoisen kansallisen tai kansainvälisen järjestelmän avulla.

32 §. Tiedonsaantioikeus. Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jolla Energiaviraston tiedoksisaantioikeus laajennettaisiin koskemaan Euroopan komission hyväksymien vapaaehtoisten kansallisten ja kansainvälisten järjestelmien sertifiointielimiä. Pykälän 1, 2 ja 3 momentissa muutettaisiin Energiamarkkinavirasto Energiavirastoksi.

Varsinaisia muutoksia pykälän 1-3 momentissa säädettyihin tiedonsaantisäännöksiin ei esitetäisi. 1 momentin nojalla Energiavirastolle turvataan tiedoksisaantioikeus valvontaa varten tarpeellisiin tietoihin, jotka ovat hyväksytyyn toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään ja toiminnanharjoittajan biopolttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoaine-erän kestävyyskriteerien täyttymiseen liittyviä sekä muita tämän lain säännösten noudattamisen valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja, joiden perusteella on mahdollista saada oikea ja riittävä kuva lain säännösten ja Energiaviraston päätöksissä annettujen määräysten noudattamisesta. Tiedonsaantioikeus voisi koskea tietoja, jotka liittyvät esimerkiksi toiminnanharjoittajan raaka-aineiden hankinta- ja toimitusketjuihin sekä määriin, tuotettuihin biopolttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoaineisiin tai annettuihin kestävyystodistuksiin. Tiedonsaantisäännöksellä turvataan siten Energiavirastolle oikeus saada tarpeellisia tietoja, sille säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Edellä mainittu tietojen tarpeellisuus valvontatehtävän hoitamiseksi koskee myös todentajalta 3 momentin nojalla pyydyttäviä tietoja. Tiedonsaantioikeuden piiriin ei sisälly arkaluonteisia henkilötietoja.

RED II:n 30 artiklan 9 kohdan 2 alakohdan mukaan jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on valvottava sellaisten sertifiointielinten toimia, jotka suorittavat riippumattomia tarkastuksia vapaaehtoisessa järjestelmässä. Sertifiointielinten on toimivaltaisten viranomaisten pyynnöstä toimitettava kaikki asiaan liittyvät tiedot, joita toiminnan valvontaa varten tarvitaan, mukaan lukien tarkastusten tarkat päivämäärät, ajankohdat ja paikat. Jos jäsenvaltiot havaitsivat, että toiminta ei ole vaatimustenmukaista, niiden on ilmoitettava tästä viipymättä vapaaehtoiselle järjestelmälle.

Pykälän 4 momentin nojalla Energiavirastolla olisi oikeus saada Euroopan komission hyväksymien vapaaehtoisten kansallisten ja kansainvälisten järjestelmien sertifiointielimiltä valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot. Tiedonsaantioikeus koskisi RED II:n 30 artiklan 9 kohdan 2 alakohdassa erikseen mainittuja tietoja koskien sertifiointielinten tarkastustoimintaa. Valvontaa varten tarpeelliset tiedot voisivat koskea paitsi yksittäiseen tarkastukseen liittyviä asiakirjoja myös sertifiointielimen tarkastustoiminnassa hyödynnettyjä muita tietoja, kuten yhteydenpitoa toiminnanharjoittajan ja sertifiointielimen välillä. Tiedonsaantioikeuden piiriin ei sisältyisi arkaluonteisia henkilötietoja.

34 §. Energiaviraston tarkastusoikeus. Pykälän otsikossa, 1, 3 ja 4 momentissa muutettaisiin Energiamarkkinavirasto Energiavirastoksi. Pykälän 1 momenttia täydennettäisiin siten, että Energiavirastolla olisi oikeus päästä tiloihin ja alueille, joilla biomassapolttoaineita tai raaka-aineita tuotetaan, valmistetaan tai käytetään, jos se olisi kestävyyslaissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, sekä tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin.

36 §. Virka-apu. Viittaus säädösnumeroon päivitettäisiin ajan tasalle. Muilta osin pykälä säilyisi ennallaan.

39 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa säädettyä oikaisuvaatimusmenettelyn soveltamisalaa laajennettaisiin, pykälän 2 momentti päivitettäisiin vastaamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, johon siirrettäisiin 2 momentissa säädetty muutoksenhakukieltoa koskeva säännös. Tämä parantaisi muutoksenhakua koskevan pykälän johdonmukaisuutta. Pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin Energiamarkkinavirasto Energiavirastoksi. Lakiehdotukseen sisältyvät muutokset vastaavat muutoksenhaun osalta muuttunutta lainsäädäntöä.

Pykälän 1 momenttia täydennettäisiin siten, että Energiaviraston 15 §:n 2 momentin nojalla tekemään päätökseen kestävyysjärjestelmän hyväksymispäätöksen voimassaolon jatkamisesta ei saisi hakea muutosta valittamalla, vaan ensin olisi haettava oikaisua Energiavirastolta. Oikaisuvaatimussäännösten soveltuvuus arvioidaan eri hallinnonalojen lainsäädännössä asiaryhmäkohtaisesti. Oikaisuvaatimusmenettelyn soveltamisalan laajentamista hyväksymispäätösten voimassaolon jatkamista koskevien päätösten osalta voidaan perustella pyrkimyksellä sovittaa yhteen nopea ja tehokas viranomaistoiminta tehokkaaseen oikeusturvaan.

Pykälän 2 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin vastaamaan uutta lainsäädäntöä. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 107 §:n 1 momentin mukaan hallinto-oikeuden päätöksestä saisi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupa korkeimpaan hallinto-oikeuteen olisi siten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaan pääsääntönä, joten yleislain kanssa päällekkäinen sääntely, 2 momentin kolmas virke, voitaisiin poistaa tarpeettomana.

Lakiehdotukseen sisältyvät muutokset vastaavat muutoksenhaun osalta muuttunutta lainsäädäntöä. Uudistuksen myötä valituslupajärjestelmän käyttöala on laajentunut koskemaan myös Energiaviraston 15 §:n 2 momentin nojalla tekemää päätöstä kestävyysjärjestelmän hyväksymispäätöksen voimassaolon jatkamisesta, 18 §:n nojalla tekemää toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksymispäätöksen peruuttamispäätöstä ja 30 §:n 2 momentin nojalla tekemää todentajan hyväksymistä koskevan päätöksen peruuttamista sekä 35 §:n nojalla rikkomuksen tai laiminlyönnin johdosta antamia kieltoja tai määräyksiä koskevaa muutoksenhakua. Edellä mainitut päätökset ovat laadultaan sellaisia, että oikeusturvan takeiden kannalta voidaan pitää riittävänä pääsyä korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitusluvan perusteella ottaen erityisesti huomioon, että valitusluvan ehtojen täytyessä korkeimman hallinto-oikeuden on myönnettävä valituslupa.

Pykälän 3 momenttiin siirrettäisiin aiemmin 2 momentissa ollut virke koskien muutoksenhakukieltoa. Päätökseen, jolla Energiavirasto on päättänyt olla antamatta ennakkotiedon, ei kuitenkaan saisi hakea muutosta.

7.2 Laki biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentin kumoamisesta

1 §. Pykälän mukaan tällä lailla kumottaisiin biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain (388/2017) voimaantulosäännöksen 2 momentti. Ensimmäisen lakiehdotuksen 6 §:n kasvihuonekaasupäästövähennyksiä koskevan säännöksen lisätään RED II:n mukaiset kasvihuonekaasupäästövähennemän vähimmäisarvot sellaisenaan ja sääntelyn päällekkäisyyden poistamiseksi edellä mainittu voimaantulosäännös kumottaisiin tarpeettomana.

2 §. Kumoamislaki tulisi voimaan 1.1.2021.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Ehdotetun lakimuutoksen 2 a §:n 2 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta, jolla nojalla olisi mahdollista antaa tarkempia säännöksiä biomassapolttoaineista sähköä, lämmitystä ja jäähdystystä tuottavan laitoksen kokonaislämpötehon määrittämisestä ja laskennasta. Esiityksellä ei muutettaisi voimassa olevia valtuuksia antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä. Asetuksenantovaltuudet on annettu kestävyyskriteereistä, toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmässä noudatettavista menettelyistä ja ainetaseesta, hyväksymishakemuksesta ja sen liitteenä toimitettavasta todentajan lausunnosta, hyväksymispäätöksen siirtämistä koskevasta ilmoituksesta, toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän noudattamisen tarkastamista, tarkastuskertomusta, toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista ilmoitettavista seikoista, kestävyystodistuksista, tietojen säilyttämisestä, todentajaksi hyväksymisen edellytyksistä, menettelyistä, jossa todentaja hyväksytään ja hyväksymisen edellytysten arvioinnista, todentajan tehtävistä ja niiden suorittamisesta sekä selvitysvelvollisuudesta, kestävyyskriteeriselvityksen toimittamisesta ja kestävyyskriteeriselvityksessä esitettävistä tiedoista sekä raaka-aineista ja ennakotietoa koskevasta hakemuksesta.

Kestävyyskriteerit -työryhmän toisessa vaiheessa arvioidaan valtioneuvoston asetuksen sisältötarpeita sekä tarvetta muulle kansalliselle toimeenpanolle RED II:n kestävyyskriteerisääntelyn osalta. Jatkotyössä tullaan huomiomaan erityisesti tulevat komission täytäntöönpanosäädökset.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

RED II:n 36 artiklan 1 kohdan mukaan RED II:n muutosten kansallinen täytäntöönpano tulee tehdä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2021. Ehdotetun lakimuutoksen siirtymäsäännöksillä tarkennetaan uuden sääntelyn, erityisesti velvollisuuksien, voimaantuloa suhteessa uusiin sääntelyn piiriin tuleviin toiminnanharjoittajiin sekä toiminnanharjoittajiin, joilla on voimassa olevan lain nojalla hyväksytty kestävyysjärjestelmä.

Ehdotetun lakimuutoksen siirtymäsäännöksen 2 momentin mukaan toiminnanharjoittaja voisi sen estämättä, mitä lain 23 §:ssä säädetään, osoittaa jo ennen 13 §:n mukaisen hyväksymishakemuksen tai 17 §:n mukaisen muutoshakemuksen jättämistä vuoden 2021 aikana tuotetut, valmistetut tai käytetyt biomassapolttoaine-erät ja niiden raaka-aine-erät kestäväksi, jos se pystyisi osoittamaan, että sillä on ollut käytössä asianmukaiset menettelyt kestävyyskriteereiden täyttämisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen. Toiminnanharjoittaja on kuitenkin voinut hankkia tai tuoda maahan edellä tarkoitettuja biomassapolttoaine-eriä tai niiden raaka-aine-eriä jo ennen vuotta 2021.

Toiminnanharjoittajan tulisi kyetä osoittamaan Energiavirastolle osana lain 13 §:n mukaista hyväksymishakemustaan tai 17 §:n mukaista muutoshakemusta, että sillä on ollut käytössä asianmukaiset menettelyt 1.1.2021 lähtien tai mahdollisesti jo ennen sitä, jotta siirtymäsäännöstä voitaisiin soveltaa. Asianmukaisiksi menettelyiksi ennen kestävyysjärjestelmän hyväksymisen yhteydessä vahvistettavia menettelyitä voitaisiin kotimaisen metsäbiomassan osalta katsoa esimerkiksi sellaisten tietojen hallinta ja säilyttäminen, joista käy ilmi, onko erä peräisin Suomesta ja sen määrätieto. Näitä tietoja kerättyä voitaisiin hyödyntää esimerkiksi metsähakkeella tuotetulle sähkölle maksettavan tuotantotukijärjestelmän kautta saatavia tietoja tai muita tietoja, joista erän alkuperä ja määrä käyvät ilmi. Tuotantotukijärjestelmässä sähkön tuottajan tulee täyden tuen saamiseksi tarvittaessa osoittaa voimalaitoksella käytetyn kokopuu- tai rankahakkeen alkuperä menettelyin, jotka on kuvattu Energiaviraston hyväksymässä seurantasuunnitelmassa. Näitä tietoja on kerätty vuoden 2019 alusta lähtien.

Ehdotetulla siirtymäsäännöksellä otettaisiin huomioon, että siirtyminen ehdotetun lain mukaiseen kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamiseen ei ole käytännössä mahdollista välittömästi lain tultua voimaan. Siirtymäsäännöksellä turvattaisiin siten lain soveltamisalan piiriin tuleville uusille toiminnanharjoittajille riittävä aika toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän perustamista, kestävyysjärjestelmän vaatimustenmukaisuutta koskevan todentajan lausunnon hankkimista ja kestävyysjärjestelmän hyväksymistä koskevan hakemuksen käsittelyä varten. Koska osa vuoden 2021 aikana käytettävistä biomassapolttoaine-eristä tai niiden raaka-aine-eristä on hankittu tai tuotu maahan jo ennen lakimuutoksen voimaan tuloa, mahdollistettaisiin siirtymäsäännöksellä myös tällaisten erien kestävyysjärjestelmän osoittaminen.

Hakemus tulisi toimittaa Energiavirastoon viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2021, jotta siirtymäsäännöstä sovellettaisiin toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään. Siirtymäsäännöstä sovellettaisiin myös toiminnanharjoittajan käyttämiin sääntelyn piiriin tuleviin biomassapolttoaineisiin, jos tämä hakisi 17 §:n nojalla muutosta kestävyysjärjestelmänsä uuden sääntelyn johdosta.

Ehdotetun lakimuutoksen siirtymäsäännöksen 3 momentin mukaan toiminnanharjoittajan, jolla olisi tämän lain voimaan tullessa voimassa oleva Energiaviraston hyväksymä kestävyysjärjestelmä, tulisi noudattaa ehdotetun lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä koskien biopolttoaineiden ja bionesteiden kestävyyskriteereitä 30 päivään kesäkuuta 2021. Toiminnanharjoittaja voisi kuitenkin toimittaa 17 §:n mukaisen muutoshakemuksen Energiaviraston käsiteltäväksi ehdotetun lain voimaantulosta lähtien.

Toiminnanharjoittaja, jolla olisi ehdotetun lakimuutoksen voimaan tullessa voimassa oleva Energiaviraston hyväksymä kestävyysjärjestelmä, saisi jatkaa toimintaansa hakematta kestävyysjärjestelmälleen uudelleen hyväksyntää. Kestävyysjärjestelmän voimassaolo jatkuisi hyväksymispäätöksen mukaisesti. Mikäli kuitenkin voimassa oleva kestävyysjärjestelmä ei täyttäisi enää lakimuutoksen johdosta kestävyysjärjestelmälle asetettuja vaatimuksia, toiminnanharjoittajan olisi haettava muutosta voimassa olevaan kestävyysjärjestelmänsä 17 §:n 2 momentin mukaisella hakemuksella.

Ehdotetun lakimuutoksen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä, esimerkiksi ohjeistusta ja tiedotusta, olisi tarkoitus tehdä jo ennen lain voimaantuloa. Energiavirastossa on tarpeen valmistella lisäksi todentajan hyväksymiseen ja toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksymiseen liittyviä menettelyitä ja sähköistä asiointijärjestelmää. Näihin lakimuutoksen täytäntöönpanotoimiin on varattava riittävästi aikaa.

Siirtymäsäännöksen 4 momentin mukaan biomassapolttoaineiden osalta kestävyyskriteeriselvitys olisi ensimmäisen kerran toimitettava Energiavirastolle vuoden 2021 aikana sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotannossa käytetyistä biomassapolttoaine-eristä.

10 Toimeenpano ja seuranta

10.1 Toimeenpano

Ehdotetun lakimuutoksen tehokas toimeenpano edellyttää, että sekä sääntelyn kohteet että toimeenpaneaviranomainen ehtivät valmistautumaan sääntelyn muutoksiin riittävästi. Energiaviraston ohjeistuksella, tiedottamisella ja järjestämällä infotilaisuuksilla sekä mahdollisilla koulutuksilla on suuri rooli onnistuneen toimeenpanon varmistamisessa.

Muutokset kestävyyskriteereihin edellyttävät toiminnanharjoittajien ohjeiden uudelleen laatimista sekä todentajan ohjeiden päivittämistä. Lakimuutoksen toimeenpano edellyttää Energiavirastossa henkilöstön rekrytointia.

Energiaviraston osalta kestävyyskriteerien täyttymisen arviointiin liittyvän tehtävän haltuunotto tarkoituksenmukaisella tavalla tulee edellyttämään etenkin alkuvaiheessa yhteistyötä ja tiedon vaihtoa esimerkiksi Suomen metsäkeskuksen, Tullin, Verohallinnon ja Ruokaviraston kanssa. Esityksen tosiasiallisia toimeenpanon vaikutuksia on arvioitu jaksossa 4.3 *Pääasialliset vaikutukset*.

10.2 Seuranta

Toimeenpanon vaikutuksia seurataan työ- ja elinkeinoministeriössä.

Energiavirasto seuraa kestävyyskriteerien täyttymistä toiminnanharjoittajien vuosittain toimittaman kestävyyskriteeriselvityksen sekä muun valvonnan kautta.

RED II:n toimeenpanoa seurataan myös EU-tasolla. Komissio seuraa unionissa kulutettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden alkuperää ja niiden tuotannon vaikutusta maankäyttöön unionissa ja tärkeimmissä kolmansissa maissa. Seuranta perustuu kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiin sekä energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 mukaiseen raportointiin.

Komissio hyväksyy viimeistään 31 päivänä tammikuuta 2021 täytäntöönpanosäädöksiä, jolla vahvistetaan toimintaohjeet näytön antamiseksi sen osoittamiseksi, että metsäbiomassaa koskevia kriteereitä noudatetaan. Komission täytäntöönpanosäädökset voivat edellyttää, että sääntelyä joudutaan tarkistamaan esityksen voimaantulon jälkeen.

11 Suhde muihin esityksiin

Eduskunnan käsittelyssä ei ole muita esityksiä, jotka voivat olla riippuvaisia tästä esityksestä tai päinvastoin.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausunnossaan todennut, että laiksi biopolttoaineista ja bionesteistä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 13/2013 vp) valtiosääntöoikeudellisesti merkitykselliset säännökset liittyivät lähinnä todentamisen kansalliseen järjestelmään ja lakiehdotukset eivät antaneet aihetta valtiosääntöoikeudellisiin huomautuksiin (PeVL 12/2013 vp).

RED II:n keskeisimmät muutokset suhteessa RES-direktiiviin koskevat kestävyyskriteerisääntelyn soveltamisalan laajentumista koskemaan kiinteitä ja kaasumaisia biomassapolttoaineita sekä joitakin muutoksia kestävyyskriteereihin. RED II:n toimeenpanon myötä kansallista kestävyysjärjestelmää koskeviin säännöksiin ei esitettäisi muutoksia, joitakin täsmennyksiä lukuun ottamatta. Siten ehdotetun lakimuutoksen myötä kestävyyslakiin ei ehdoteta sellaisia muutoksia, jotka antaisivat aihetta esityksen perustuslainmukaisuuden arviointiin aiemmasta poikkeavalla tavalla.

12.1 Muutoksenhaku

Ehdotetun lakimuutoksen säännökset vastaavat muutoksenhaun osalta muuttunutta lainsäädäntöä, sillä valituslupajärjestelmän käyttöala on laajentunut aikaisemmasta koskemaan kaikkia hallinto-oikeuden hallintolainkäyttöasioissa antamia päätöksiä 1 tammikuuta 2020 voimaan tulleen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 107 §:n myötä ja koskee siten Energiaviraston tämän lain nojalla antamia päätöksiä lukuun ottamatta muutoksenhakukiellon piiriin erikseen säädettyä.

Perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt valituslupajärjestelmää perustuslain 21 §:n vastaisena. Aiemmassa käytännössään perustuslakivaliokunta on kuitenkin katsonut, että valituslupajärjestelmä oli hallintolainkäytössä poikkeuksellinen järjestely ja sen laajentamiseen tuli suhtautua pidättyvästi. Uudemmassa käytännössään valiokunta on todennut hallintoasioiden käsittelyssä ja muutoksenhakujärjestelmässä tapahtuneeseen kehitykseen viitaten, ettei nykyisin ole enää perusteita suhtautua lähtökohtaisen pidättyvästi valituslupajärjestelmään ja sen laajentamiseen (PeVL 32/2012 vp). Sitten perustuslakivaliokunta on katsonut (PeVL 50/2018 vp), että korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätösroolia korostavaa tavoitetta voidaan perustuslakivaliokunnan mielestä pitää oikeusturvan toteutumisen ja yhdenvertaisuuden edistämisen kannalta tärkeänä ja siten perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävänä perusteena ehdotetulle muutoksenhakuoikeuden kavennukselle. Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätösroolin vahvistamisen voidaan katsoa osaltaan lisäävän hallinto-oikeudellisen oikeusturvajärjestelmän toimivuutta, vaikka samalla yksittäisten valitusten tutkimiselle korkeimmassa hallinto-oikeudessa asetettu kynnyks jossakin määrin korottuu.

Valituslupasääntely ei vaikuta oikeuteen valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä, vaan siihen, missä laajuudessa valitus tutkitaan. Hallinto-oikeuden päätöksestä saa valituslupa-asiassa valittaa samalla tavoin kuin muissakin asioissa. Valituslupa-asiassa korkein hallinto-oikeus tutkii ensin, onko kyseessä olevassa tapauksessa valitusluvan myöntämisen perustetta. Jos laissa säädetty valituslupaperuste on olemassa, korkeimman hallinto-oikeuden on myönnettävä valituslupa. Kun valituslupa on myönnetty, korkein hallinto-oikeus antaa myös perustellun ratkaisun pääasiassa. Muussa tapauksessa korkein hallinto-oikeus antaa päätöksen, jossa todetaan, ettei asiassa ole valitusluvan myöntämisen perustetta, joten valituslupaa ei myönnetä.

Ehdotetulla lakimuutoksella turvataan siten perustuslain 21 §:n 1 momentissa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6(1) artiklassa tarkoitetun asianosaisen oikeuden saada oikeuksiaan ja

velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

12.2 Tiedonsaantioikeudet

Energiaviraston tiedonsaantioikeudesta on säädetty kestävyyslain 32 §:ssä. Varsinaisia muutoksia tiedonsaantioikeuden osalta pykälän 1-3 momenttiin ei esitetä, mutta lakiehdotuksen 32 §:n 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Energiaviraston tiedonsaantioikeudesta kansallisilta ja kansainvälisiltä sertifiointielimiltä. Tiedonsaantisäännös perustuu RED II:n 30 artiklan 9 kohdan 2 alakohtaan. Perustuslakivaliokunta on korostanut (PeVL 12/2019), että siltä osin kuin Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (ks. esim. PeVL 9/2019 vp, PeVL 6/2019 vp ja PeVL 25/2005 vp). Lisäksi perustuslakivaliokunta on pitänyt selvänä (PeVL 12/2019), että EU:n sekundäärioikeuden etusijan vuoksi yhteistyöasetuksessa säädettyjen tiedonsaantioikeuksien asianmukaista soveltamista on pidettävä perustuslakivaliokunnan viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaan sääntelyyn liittyvässä vakiintuneessa käytännössä tarkoitettulla tavalla välttämättömänä. Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä yleensä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat valiokunnan mukaan voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitettujen tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. PeVL 17/2016 vp ja siinä viitatu lausunnot).

Perustuslakivaliokunta on arvioinut kansallisesta tietosuojalakiehdotuksesta antamassaan lausunnossa (PeVL 14/2018 vp.) tarvetta henkilötietojen käsittelyä koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön. Tässä lausunnossa perustuslakivaliokunta on tietosuoja-asetuksen soveltamisen alkamisen johdosta tarkistanut aiempaa kantaansa henkilötietojen suojan kannalta tärkeistä sääntelykohteista. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että henkilötietojen suoja tulee jatkossa turvata ensisijaisesti tietosuoja-asetuksen ja kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Valiokunta on pitänyt lähtökohtaisesti riittävänä sitä, että henkilötietojen suoja ja käsittelyä koskeva sääntely on yhteensopivaa tietosuoja-asetuksen kanssa. Myös sääntelyn selkeyden vuoksi kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee jatkossa suhtautua pidättyvästi ja rajata sellaisen säätäminen vain välttämättömään tietosuoja-asetuksen antaman kansallisen liikkumavaran puitteissa. Perustuslakivaliokunnan mielestä erityislainsäädännön tarpeellisuutta on arvioitava myös tietosuoja-asetuksen edellyttämän riskiperustaisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan arkaluonteiset tiedot ovat edelleen tarkemman sääntelyn kohteena.

Ehdotetulla tiedonsaantisäännöksellä toimeenpannaan RED II:ssä jäsenvaltioille asetettu velvoite varmistaa toimeenpannevalle viranomaiselle riittävät tiedonsaantivaltuudet suhteessa vapaaehtoisten järjestelmien käyttämiin sertifiointielimiin ja tiedonsaantioikeuden ulottaminen salassa pidettäviin tietoihin, erityisesti julkisuuslain 24 §:n 20 kohdan mukaisiin liikesalaisuuksiin, on välttämätöntä. Lisäksi tiedonsaantioikeutta koskevan pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa on todettu, että tiedonsaantioikeus on sidottu nimenomaan valvontatehtävän suorittami-

sen kannalta tarpeellisiin tietoihin ja perusteluissa on lisäksi pyritty täsmentämään mahdollisimman tyhjentävästi, mitä tietoja Energiaviraston tiedonsaantioikeuden piiriin kuuluisi. Ehdotettu säännös ei sulkisi tiedonsaantioikeuden ulkopuolelle henkilötietoja, mutta niiden ei lähtökohtaisesti katsota kuitenkaan olevan valvonnassa tarpeen. Arkaluonteiset henkilötiedot on kuitenkin suljettu tiedonsaantioikeuden soveltamisen ulkopuolelle ja siten perusteita tarkemmalle erityissääntelylle ei henkilötietojen suojan osalta katsota olevan. Ehdotettu tiedonsaantisäännös täyttää edellä kuvatussa perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä vakiintuneet edellytykset tiedonsaantioikeuden tarkkarajaisuudesta ja välttämättömyydestä ja ei muodosta siten estettä lakiehdotuksen käsittelylle tavallisessa lainsäätämisyjärestyksessä.

12.3 Säättämisyjärjestyksen arviointi

Lakiehdotukset eivät sisältäisi perustuslain kannalta ongelmallisia perusoikeusrajoituksia tai muita valtiosääntöoikeudellisia kysymyksiä. Sen vuoksi on perusteltua katsoa, että esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärestyksessä.

Ponsi

Koska RED II:ssa on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain (393/2013) nimike, 1 ja 2 §, 3 §:n 2 momentti, 4—10 §, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 16 ja 19 §, 22 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta, 23 ja 24 §, 25 §:n 1 momentin 1 kohta, 30 §, 31 §:n 1 ja 2 momentti, 32, 34, 36 ja 39 §,
sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 420/2019, 4 § osaksi laissa 388/2017 sekä 6 § ja 31 §:n 1 ja 2 momentti laissa 388/2017, sekä
lisätään lakiin uusi 2 a, 2 b, 5 a, 6 a ja 10 a § seuraavasti:

Laki

biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään biopolttoaineille, bionesteille ja biomassapolttoaineille asetettavista vaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta.

2 §

Lain suhde muuhun lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan biopolttoaineisiin, bionesteisiin ja biomassapolttoaineisiin sen mukaan kuin biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetussa laissa (446/2007), neste-mäisten polttoaineiden valmisteverosta annetussa laissa (1472/1994), päästökauppalaissa (311/2011), lentoliikenteen päästökaupasta annetussa laissa (34/2010), eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetussa laissa (170/2018) ja biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetussa laissa (418/2019) säädetään.

Tätä lakia sovelletaan myös biopolttoaineisiin, bionesteisiin ja biomassapolttoaineisiin, joiden käyttöä tai tuotantoa koskevaan investointihankkeeseen on valtionavustuslain (688/2001) tai muun lain nojalla myönnetty valtionavustusta. Valtionavustuspäätöksessä voidaan tarkemmin määrätä, miten tämän lain kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskevaa 12–25 §:ää sovelletaan tuettavaan investointihankkeeseen, ja tuen saajan velvollisuudesta selvittää tuen myöntäjälle, miten kestävyyskriteerien täytyminen on osoitettu.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun tuen saajaan ei kuitenkaan sovelleta tätä lakia, jos biomassapolttoaineita käytetään sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle:

- 1) 20 megawattia kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa; ja
- 2) 2 megawattia kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa.

2 a §

Velvollisuus osoittaa biomassapolttoaineiden kestävyys

Jos toiminnanharjoittajalla ei ole muun lainsäädännön tai valtionavustuspäätöksen perusteella velvollisuutta osoittaa biomassapolttoaineiden kestävyttä, on sen kuitenkin osoitettava, että biomassapolttoaineet täyttävät tässä laissa säädetyt kestävyyskriteerit, jos se käyttää niitä sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on vähintään:

- 1) 20 megawattia kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa; ja
- 2) 2 megawattia kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa.

Tarkempia säännöksiä laitoksen kokonaislämpötehosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

2 b §

Oikeus kestävyiden osoittamiseen

Huoltovarmuuskeskus voi osoittaa, että sen hankkimat biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet täyttävät tässä laissa säädetyt kestävyyskriteerit.

3 §

Viranomaiset ja niiden tehtävät

Energiavirasto valvoo tämän lain noudattamista sekä hoitaa muut tässä laissa säädetyt tehtävät. Lisäksi Energiavirasto valvoo Euroopan komission hyväksymien vapaaehtoisten kansallisten ja kansainvälisten järjestelmien sertifiointielinten toimintaa.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *jätteellä* jätelain (646/2011) 5 §:ssä tarkoitettua jätettä lukuun ottamatta ainetta, jota on tarkoituksellisesti muunnettu, jotta se luettaisiin jätteeksi;
- 2) *tähteellä* ainetta, joka syntyy sellaisessa tuotantoprosessissa tai on sellaisen tuotantoprosessin lopputuote, jonka ensisijaisena tarkoituksena ei ole tämän aineen valmistaminen, ja jonka tuottamiseksi tuotantoprosessia ei ole tarkoituksellisesti muutettu;
- 3) *maataloudesta, vesiviljelystä, kalastuksesta ja metsätaloudesta suoraan peräisin olevilla tähteillä* tähteitä, joita syntyy suoraan maataloudessa, vesiviljelyssä, kalastuksessa ja metsätaloudessa; niihin eivät sisälly niihin liittyviltä teollisuudenaloilta tai jalostusteollisuudesta peräisin olevat tähteet;
- 4) *biomassalla* maataloudesta tai metsätaloudesta, niihin liittyviltä tuotannonaloilta taikka kalastuksesta tai vesiviljelystä peräisin olevien biologista alkuperää olevien tuotteiden, jätteiden ja tähteiden sekä teollisuus- ja yhdyskuntajätteiden biohajoavaa osaa;
- 5) *biopolttoaineella* biomassasta tuotettua nestemäistä liikenteessä käytettävää polttoainetta;
- 6) *bionesteellä* biomassasta muuhun energiakäyttöön kuin liikennettä varten tuotettua nestemäistä polttoainetta; 7) *biomassapolttoaineella* biomassasta tuotettuja kaasumaisia ja kiinteitä polttoaineita;

- 8) *biokaasulla* biomassasta tuotettuja kaasumaisia polttoaineita;
9) *raaka-aineella* biomassaa, joka käytetään biopolttoaineen, bionesteen tai biomassapolttoaineen tuottamisessa tai valmistuksessa;
10) *maatalousbiomassalla* maatalouden tuottamaa biomassaa;
11) *metsäbiomassalla* metsätalouden tuottamaa biomassaa;
12) *kulutukseen luovuttamisella* valmisteverotuslain (182/2010) 8 §:ssä tarkoitettua kulutukseen luovuttamista;
13) *toiminnanharjoittajalla* oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka tuottaa, valmistaa, hankkii, tuo maahan, luovuttaa kulutukseen tai käyttää raaka-ainetta, biopolttoainetta, bionestettä, biomassapolttoainetta tai niitä sisältäviä polttoaineita tai joka tosiasiallisesti määrää mainitusta toiminnasta ja johon lakia sovelletaan 2, 2 a tai 2 b §:n nojalla;
14) *kestävyyskriteereillä* 5 a §:n 2 momentissa, 6–10 ja 10 a §:ssä säädettyjä biopolttoaineita, bionesteitä ja biomassapolttoaineita koskevia vaatimuksia;
15) *hankinta-alueella* maantieteellisesti määriteltä aluetta, josta on saatavilla luotettavaa ja riippumatonta tietoa ja jolla olosuhteet ovat riittävän yhdenmukaiset, jotta metsäbiomassan kestävyys on lainmukaisuuteen liittyvä riski voidaan arvioida.

5 §

Kestävyyskriteerien soveltaminen

Biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden on täytettävä 6 §:ssä säädetty kestävyyskriteeri riippumatta siitä, onko raaka-aine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella.

Maatalousbiomassasta tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden on täytettävä 7-9 §:ssä säädetty kestävyyskriteerit riippumatta siitä, onko raaka-aine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella.

Metsäbiomassasta tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden on täytettävä 10 ja 10 a §:ssä säädetty kriteerit riippumatta siitä, onko raaka-aine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella.

5 a §

Jätteet ja tähteet

Muista kuin maataloudesta, vesiviljelystä, kalastuksesta ja metsätaloudesta suoraan peräisin olevista jätteistä ja tähteistä tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden tulee täyttää ainoastaan 6 §:ssä säädetty kestävyyskriteeri.

Maatalousmaasta peräisin olevista jätteistä ja tähteistä tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden osalta tulee toiminnanharjoittajalla olla käytössä seuranta- tai hallintasuunnitelmat maan laatuun ja maaperän hiileen kohdistuviin vaikutuksiin puuttumiseksi.

6 §

Kasvihuonekaasupäästövähennys

Biopolttoaineen, liikennealalla kulutetun biokaasun ja bionesteen elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen on oltava vähintään:

- 1) 50 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos oli toiminnassa 5 päivänä lokakuuta 2015 tai sitä ennen;

2) 60 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos aloitti toimintansa 6 päivän lokakuuta 2015 ja 31 päivän joulukuuta 2020 välisenä aikana; ja

3) 65 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos aloittaa toimintansa 1 päivänä tammikuuta 2021 tai sen jälkeen.

Biomassapolttoaineista tuotetun sähkön, lämmitysenergian ja jäähdytysenergian osalta elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen on oltava vähintään:

1) 70 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos aloittaa toimintansa 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2025 välisenä aikana; ja

2) 80 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos aloittaa toimintansa 1 päivänä tammikuuta 2026 tai sen jälkeen.

Jätteiden ja tähteiden ei katsota aiheuttavan elinkaarenaikaisia kasvihuonekaasupäästöjä ennen niiden keräämistä.

6 a §

Muut biomassapolttoaineista tuotettua sähköä koskevat vaatimukset

Jos biomassapolttoaineista tuotettu sähkö on tuotettu laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on vähintään 50 megawattia ja enintään 100 megawattia, tulee laitoksen sähkön tuotannon täyttää vähintään yksi seuraavista vaatimuksista:

1) tuotannossa sovelletaan tehokkaan yhteistuotannon teknologiaa;

2) tuotannossa noudatetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU mukaisten parhaita käytettävissä olevia tekniikoita (BAT) koskevien päätelmien vahvistamisesta suuria polttolaitoksia varten annetussa komission täytäntöönpanopäätöksessä (EU) 2017/1442 määritellyjä parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan liittyviä energiatehokkuustasoja; tai

3) tuotannossa sovelletaan biomassan hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia.

Jos biomassapolttoaineista tuotettu sähkö on tuotettu laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on yli 100 megawattia, tulee laitoksen sähkön tuotannon täyttää vähintään yksi seuraavista vaatimuksista:

1) tuotannossa sovelletaan tehokkaan yhteistuotannon teknologiaa;

2) tuotannossa saavutetaan vähintään 36 prosentin sähköntuotannon nettohyötysuhde; tai

3) tuotannossa sovelletaan biomassan hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja vaatimuksia sovelletaan laitoksiin, jotka aloittavat toimintansa tai jotka muunnetaan biomassapolttoaineita hyödyntäviksi laitoksiksi 25 päivän joulukuuta 2021 jälkeen.

Sähkön erillistuotantolaitoksessa käytettyä biomassapolttoainetta, ei kuitenkaan voi osoittaa kestäväksi, jos:

1) laitoksen pääpolttoaineena käytetään fossiilisia polttoaineita; ja

2) tehokkaan yhteistuotannon teknologian kustannustehokas soveltaminen on mahdollista energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU 14 artiklan mukaisesti toteutetun arvioinnin perusteella.

7 §

Biologinen monimuotoisuus

Maatalousbiomassa ei saa olla peräisin alueelta, joka tammikuussa vuonna 2008 tai sen jälkeen oli:

1) aarniometsä tai muu puustoinen maa, jossa ei näy selviä merkkejä ihmisen toiminnasta ja jossa ekologiset prosessit eivät ole merkittävästi häiriintyneet;

2) biologisesti erittäin monimuotoinen metsä tai muu puustoinen maa, joka on lajirikasta ja huonontumatonta tai jonka toimivaltainen viranomainen on yksilöinyt erityisen monimuotoiseksi, ellei esitetä näyttöä siitä, että raaka-aineen tuotanto ei haittaa luonnonsuojelutarkoitusta;

3) luonnonsuojelualue, jolle esitetä näyttöä siitä, että raaka-aineen tuotanto ei haittaa alueen suojelutarkoitusta; tai

4) yli hehtaarin suuruinen biologisesti erityisen monimuotoinen ruohoalue.

8 §

Maankäytön muutos

Maatalousbiomassa ei saa olla peräisin alueelta, jonka maankäyttömuoto on muuttunut pysyvästi vuoden 2008 tammikuun jälkeen, jos alue oli:

1) kosteikko;

2) pysyvästi metsän peittämä alue;

3) metsä, jolla latvuspeittävyys on 10-30 prosenttia, ellei esitetä näyttöä siitä, 6 §:ssä säädetty kasvihuonekaasupäästövähennys toteutuu maankäyttömuodon muutoksesta aiheutuvasta hiilivarannon muutoksesta huolimatta.

9 §

Turvemaiden kuivattaminen

Maatalousbiomassa ei saa olla peräisin aiemmin kuivattamattomalta turvemaalta, jonka kuivatus on tapahtunut vuoden 2008 tammikuun jälkeen.

10 §

Metsäbiomassaa koskevat kriteerit

Metsäbiomassan tulee olla peräisin valtiosta, jossa voimassa olevalla kansallisella lainsäädännöllä ja käytössä olevilla seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmillä varmistetaan seuraavien kriteerien täytyminen:

1) hakkuiden laillisuus;

2) metsän uudistaminen hakatuilla alueilla;

3) luonnonsuojelutarkoitukseen osoitettujen alueiden suojelu;

4) maaperän laadun ja biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen hakkuiden yhteydessä; ja

5) metsän pitkän aikavälin tuotantokapasiteetin ylläpito ja parantaminen.

Jos 1 momentissa tarkoitettusta valtiosta ei ole saatavissa näyttöä mainitussa momentissa tarkoitettujen kriteerien täyttymisestä, voidaan metsäbiomassan kestävyys osoittaa hankinta-alueen tasolla. Tällöin on osoitettava, että hankinta-alueella on käytössä hallintajärjestelmiä, joilla varmistetaan 1 momentissa tarkoitettujen kriteerien täytyminen hankinta-alueella.

10 a §

Maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevat vaatimukset

Metsäbiomassasta tuotetut biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet täyttävät maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevat vaatimukset, jos metsäbiomassa on peräisin valtiosta tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen organisaatiosta, joka:

1) on ilmastomuutosta koskevaan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimukseen liittyvän Pariisin sopimuksen (SopS 76/2016) osapuoli; ja

2) on antanut ilmastomuutosta koskevaan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimukseen (SopS 61/1994) kansallisesti määritellyn panoksen; tai

3) soveltaa korjuualueella kansallista lainsäädäntöä hiilivarantojen ja -nielujen säilyttämiseksi ja parantamiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen vaatimusten täyttymisestä ei ole saatavissa näyttöä, voidaan maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevien vaatimusten täyttyminen osoittaa hankinta-alueen tasolla. Tällöin on osoitettava, että hankinta-alueella on käytössä hallintajärjestelmiä, joilla varmistetaan, että metsän hiilivarannot ja -nielut säilytetään tai niitä vahvistetaan pitkällä aikavälillä.

12 §

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat vaatimukset

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän perusteella:

1) lasketaan biopolttoaine-, bioneste- tai biomassapolttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähenys ja selvitetään, että erä täyttää 6 §:ssä säädetyn kestävyyskriteerin, tai lasketaan raaka-aine-erän kasvihuonekaasupäästö;

2) selvitetään, että raaka-aineiden alkuperä täyttää 5 a §:n 2 momentissa ja 7–10 ja 10 a §:ssä säädetty kestävyyskriteerit;

3) selvitetään, että 6 a §:ssä säädettyt muut biomassapolttoaineista tuotettua sähköä koskevat vaatimukset täyttyvät.

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään sisältyy ainetase, johon kirjataan seoksesta poistettuja ja siihen lisättyjä kestävyyskriteerien soveltamiseen vaikuttavilta ominaisuuksiltaan (*kestävyysominaisuuksiltaan*) toisistaan poikkeavia biopolttoaine-, bioneste- tai biomassapolttoaine-eriä taikka raaka-aine-eriä koskevat tiedot. Bionesteitä tai biomassapolttoaineita käyttävillä laitoksilla ainetaseella seurataan lisäksi bioneste- ja biomassapolttoaine-eristä tuotetun sähkön, lämmön ja jäähdityksen määriä. Ainetaseessa seoksesta poistettujen ja siihen lisättyjen erien kestävyysominaisuuksien ja määrien on vastattava toisiaan.

16 §

Hyväksymispäätöksen voimassaolon päättyminen

Energiavirasto voi päättää, että hyväksyminen lakkaa olemasta voimassa, jos biopolttoaineiden, bionesteiden, biomassapolttoaineiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotanto, valmistus, maahantuonti, kulutukseen luovuttaminen tai käyttäminen on ollut keskeytyneenä toiminnanharjoittajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden, jollei toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä ole edelleen tarpeen 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun valtionavustuspäätöksen kannalta.

Energiaviraston on päätettävä, että hyväksymispäätös lakkaa olemasta voimassa, jos toiminnanharjoittaja sitä hakee.

19 §

Hyväksymispäätöksen siirto

Energiaviraston on siirrettävä hyväksymispäätös toiselle toiminnanharjoittajalle, jos toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä siirtyy kokonaisuudessaan toiselle toiminnanharjoittajalle. Siirtämistä varten toiminnanharjoittajan on kirjallisesti ilmoitettava Energiavirastolle kestävyysjärjestelmän siirtymisestä sekä toimitettava tarpeelliset tiedot siirron saajasta ja tämän suostumus siirtoon.

Siirron saaja vastaa toiminnanharjoittajalle tässä laissa säädetyistä velvollisuuksista ja on oikeutettu antamaan kestävyystodistuksia 23 §:n nojalla hyväksymispäätöksen siirtopäivästä.

Jos siirron synnä on sulautuminen, vastaa siirron saaja tässä laissa säädetyistä velvollisuuksista ja on oikeutettu antamaan kestävyystodistuksia 23 §:n nojalla sulautumisen täytäntöönpanopäivästä.

Päättyessään hyväksymispäätöksen siirtämisestä Energiaviraston on samalla tarkistettava hyväksymispäätöstä 14 §:n 2 momentissa mainittujen seikkojen osalta.

Tarkempia säännöksiä siirtämistä koskevasta ilmoituksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

22 §

Toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Energiavirastolle:

4) yli vuoden kestävästä katkoksesta toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmässä tarkoitettujen biopolttoaineiden, bionesteiden, biomassapolttoaineiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotannossa, valmistuksessa, maahantuonnissa, kulutukseen luovuttamisessa tai käyttämisessä.

23 §

Kestävyystodistukset

Toiminnanharjoittaja, jonka kestävyysjärjestelmä on hyväksytty tässä luvussa säädetyllä tavalla lainvoimaisella päätöksellä ja joka noudattaa tässä luvussa säädettyjä vaatimuksia ja hyväksymispäätöksen määräyksiä, saa antaa biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine- ja raaka-aine-erästä kestävyystodistuksen osoituksena kestävyyskriteerien täyttymisestä.

Toiminnanharjoittaja saa antaa kestävyystodistuksen 13 §:n mukaisen hakemuksen tai 17 §:n mukaisen muutoshakemuksen jättämisen jälkeen tuotetusta, valmistetusta, hankitusta, maahan tuodusta, kulutukseen luovutetusta tai käytetystä biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine- ja raaka-aine-erästä, jos toiminnanharjoittaja pystyy osoittamaan, että sillä on ollut käytössä asianmukaiset menettelyt kestävyyskriteerien täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen.

Tarkempia säännöksiä kestävyystodistuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Vapaaehtoiset järjestelmät

Toiminnanharjoittaja, joka on sertifioitu tai hyväksytty Euroopan komission hyväksymän vapaaehtoisen kansallisen tai kansainvälisen järjestelmän mukaisesti, voi osoittaa biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine- ja raaka-aine-erien kestävyyskriteerien täyttymisen järjestelmän mukaisesti annetuilla todistuksilla tai tiedoilla siltä osin kuin komissio on katsonut järjestelmän

sisältävän 6 §:n soveltamisen kannalta tarkkaa tietoa tai osoittavan biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine- tai raaka-aine-erän täyttävän 5 a §:n 2 momentissa, 7–10 ja 10 a §:ssä säädetty kestävyysskriteerit ja muilta osin sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään.

25 §

Tietojen säilyttäminen valvontaa varten

Kestävyystodistus hyväksytään osoitukseksi kestävyysskriteerien täyttymisestä, jos toiminnanharjoittaja säilyttää:

1) toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään kuuluvan aineiston biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine- ja raaka-aine-eristä sekä annettuja kestävyystodistuksia koskevat tiedot, kunnes viisi vuotta on kulunut siitä, kun kyseinen biopolttoaine-, bioneste- tai biomassapolttoaine-erä on käytetty tai luovutettu kulutukseen tai raaka-aine-erä on luovutettu edelleen; sekä

30 §

Todentajaksi hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Energiavirasto voi muuttaa todentajaksi hyväksymistä koskevassa päätöksessään määriteltyä pätevyysaluetta. Pätevyysalueen muuttamiseen sovelletaan, mitä 26 §:ssä ja 27 §:n 1 momentissa säädetään todentajaksi hyväksymisestä ja sen edellytyksistä. Energiavirasto voi myös muuttaa päätöksessä annettua määräystä, jos se on tarpeen sen varmistamiseksi, että todentajan tehtävät suoritetaan asianmukaisesti. Määräyksen muuttamiseen sovelletaan, mitä 27 §:n 2 momentissa säädetään. Pätevyysalueen ja määräyksen muuttamista koskeva asia voi tulla vireille myös todentajan hakemuksesta.

Jos todentaja ei täytä 26 tai 27 §:ssä säädettyjä edellytyksiä taikka toimii olennaisesti tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten tai hyväksymispäätöksen määräysten vastaisesti, Energiavirasto voi antaa todentajalle huomautuksen tai varoituksen.

Energiavirasto voi peruuttaa todentajaksi hyväksymistä koskevan päätöksen, jos:

1) hakemuksessa tai sen liitteessä on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet päätökseen liittyvään harkintaan;

2) todentaja ei enää täytä todentajaksi hyväksymisen edellytyksiä taikka todentaja on olennaisella tavalla laiminlyönyt tai rikkonut tässä laissa säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta taikka päätöksessä annettua määräystä eivätkä todentajalle annetut huomautukset ja varoitukset ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

Energiaviraston on peruutettava todentajaksi hyväksymistä koskeva päätös, jos todentaja tekee asiaa koskevan hakemuksen.

31 §

Kestävyyskriteeriselvitys

Toiminnanharjoittajan tulee laatia selvitys niiden biopolttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoaine-erien kestävyyskriteerien täyttymiseen liittyvistä seikoista (*kestävyyskriteeriselvitys*), joita se on kalenterivuoden aikana Suomessa tuottanut, valmistanut, luovuttanut kulutukseen tai käyttänyt, sekä toimittaa selvitys Energiavirastolle kalenterivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Kestävyyskriteeriselvityksessä tulee ilmoittaa 1 momentissa tarkoitettujen biopolttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoaine-erien raaka-aineita koskevat tiedot, näiden erien sisältämät bio-

polttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoainemäärät sekä kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskeva tieto. Lisäksi kestävyyskriteeriselvityksessä tulee ilmoittaa bionesteistä ja biomassapolttoaineista tuotetun sähkön, lämmön ja jäähdytyksen määrät. Kestävyyskriteeriselvitykseen tulee liittää jäljennös tarkastuskertomuksesta tai vastaavat tarkastusta koskevat tiedot.

32 §

Tiedonsaantioikeus

Energiavirastolla on oikeus saada tämän lain säännösten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajalta.

Energiavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisilta viranomaisilta ja muilta julkista hallintotehtävää hoitavilta tämän lain säännösten noudattamisen valvontaa varten välttämättömiä tietoja toiminnanharjoittajaa koskevista seikoista, joilla on olennaista merkitystä toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksymisen edellytysten arvioinnin ja hyväksymisen sekä kestävyyskriteeriselvityksessä annettujen tietojen arvioinnin kannalta.

Todentajat ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia antamaan todentajien yhteistoiminnan kannalta tarpeellisia tietoja toisilleen sekä valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja Energiavirastolle.

Energiaviraston on oikeus saada Euroopan komission hyväksymien vapaaehtoisten kansallisten ja kansainvälisten järjestelmien sertifiointielimiltä valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

34 §

Energiaviraston tarkastusoikeus

Energiavirastolla on oikeus päästä tiloihin ja alueille, joita toiminnanharjoittaja hallitsee taikka joilla biopolttoaineita, bionesteitä, biomassapolttoaineita tai raaka-aineita tuotetaan, valmistetaan tai käytetään, jos se on tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, sekä tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään. Tarkastuksessa voi olla läsnä myös muun viranomaisen edustajia.

Pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettuihin tiloihin valvontatoimenpiteet voidaan ulottaa vain, jos on syytä epäillä, että on tehty rikoslain (39/1889) 16 luvun 8 §:ssä, 30 luvun 1 §:ssä tai 33 luvun 1 §:ssä tarkoitettu rikos, ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi.

Toiminnanharjoittajan ja muun tarkastuksen kohteena olevan tulee avustaa Energiavirastoa tarkastuksen suorittamisessa.

Energiavirastolla on tarkastusta suorittaessaan oikeus ottaa toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat asiakirjat tai niistä laadittu jäljennös, biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden sekä raaka-aineiden kestävyyskriteerien täyttymistä koskeva aineisto tai siitä laadittu jäljennös sekä muuta tarkastettavaa aineistoa haltuunsa, jos se on tarkastuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastus ei enää edellytä aineiston hallussapitoa.

36 §

Virka-apu

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilaissa (872/2011). Tulliviranomaiset ovat toimialallaan velvollisia antamaan virka-apua tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi.

39 §

Muutoksenhaku

Energiaviraston 14 §:ssä, 15 §:n 2 momentissa, 16, 17, 19 ja 27 §:ssä, 30 §:n 1 momentissa ja 38 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Päätökseen, jolla Energiavirasto on päättänyt olla antamatta ennakkotiedon, ei kuitenkaan saa hakea muutosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Sen estämättä, mitä 23 §:ssä säädetään, toiminnanharjoittaja voi osoittaa jo ennen 13 §:n mukaisen hyväksymishakemuksen tai 17 §:n mukaisen muutoshakemuksen jättämistä vuoden 2021 aikana tuotetut, valmistetut tai käytetyt biomassapolttoaine-erät ja niiden raaka-aine-erät kestäväksi, jos se toimittaa hakemuksen Energiavirastolle viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2021 ja pystyy osoittamaan, että sillä on ollut käytössä asianmukaiset menettelyt kestävyyskriteereiden täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen. Toiminnanharjoittaja on kuitenkin voinut hankkia tai tuoda maahan kyseiset biomassapolttoaine-erät tai niiden raaka-aine-erät jo ennen vuotta 2021.

Toiminnanharjoittajan, jolla on tämän lain voimaan tullessa Energiaviraston hyväksymä kestävyysjärjestelmä, tulee noudattaa tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä kestävyysjärjestelmän osoittamisessa 30 päivään kesäkuuta 2021. Toiminnanharjoittaja voi kuitenkin toimittaa Energiavirastolle 17 §:n mukaisen muutoshakemuksen tämän lain voimaantulosta lähtien.

Kestävyyskriteeriselvitys on ensimmäisen kerran toimitettava Energiavirastolle vuoden 2021 aikana sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotannossa käytetyistä biomassapolttoaine-eristä.

2.

Laki

biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain (388/2017) voimaantulosäännöksen 2 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 14.5.2020

Pääministeri

Sanna Marin

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

1.

Laki

biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain (393/2013) nimike, 1 ja 2 §, 3 §:n 2 momentti, 4—10 §, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 16 ja 19 §, 22 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta, 23 ja 24 §, 25 §:n 1 momentin 1 kohta, 30 §, 31 §:n 1 ja 2 momentti, 32, 34, 36 ja 39 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 420/2019, 4 § osaksi laissa 388/2017, 6 § ja 31 §:n 1 ja 2 momentti laissa 388/2017, sekä
lisätään lakiin uusi 2 a, 2 b, 5 a, 6 a ja 10 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Laki

biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään biopolttoaineille ja bionesteille asetettavista vaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta.

2 §

Lain suhde muuhun lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan biopolttoaineisiin ja bionesteisiin sen mukaan kuin biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetussa laissa (446/2007), nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetussa laissa (1472/1994), päästökauppalaisissa (311/2011), lentoliikenteen päästökaupasta annetussa laissa (34/2010), eräiden polttoaineiden elin-

Laki

biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään biopolttoaineille, bionesteille ja biomassapolttoaineille asetettavista vaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta.

2 §

Lain suhde muuhun lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan biopolttoaineisiin, bionesteisiin ja biomassapolttoaineisiin sen mukaan kuin biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetussa laissa (446/2007), nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetussa laissa (1472/1994), päästökauppalaisissa (311/2011), lentoliikenteen päästökau-

Voimassa oleva laki

kaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetussa laissa (170/2018) ja biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetussa laissa (418/2019) säädetään.

Tätä lakia sovelletaan myös biopolttoaineisiin ja bionesteisiin, joiden käyttöä tai tuotantoa koskevaan investointihankkeeseen on valtionavustuslain (688/2001) tai muun lain nojalla myönnetty valtionavustusta. Valtionavustuspäätöksessä voidaan tarkemmin määrätä, miten tämän lain kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskevaa 12–25 §:ää sovelletaan tuettavaan investointihankkeeseen, ja tuen saajan velvollisuudesta selvittää tuen myöntäjälle, miten kestävyyskriteerien täyttyminen on osoitettu.

Ehdotus

toaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetussa laissa (170/2018) ja biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetussa laissa (418/2019) säädetään.

Tätä lakia sovelletaan myös biopolttoaineisiin, bionesteisiin ja biomassapolttoaineisiin, joiden käyttöä tai tuotantoa koskevaan investointihankkeeseen on valtionavustuslain (688/2001) tai muun lain nojalla myönnetty valtionavustusta. Valtionavustuspäätöksessä voidaan tarkemmin määrätä, miten tämän lain kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskevaa 12–25 §:ää sovelletaan tuettavaan investointihankkeeseen, ja tuen saajan velvollisuudesta selvittää tuen myöntäjälle, miten kestävyyskriteerien täyttyminen on osoitettu.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun tuen saajaan ei kuitenkaan sovelleta tätä lakia, jos biomassapolttoaineita käytetään sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle:

- 1) 20 megawattia kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa; ja*
- 2) 2 megawattia kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa.*

2 a §

Velvollisuus osoittaa biomassapolttoaineiden kestävyys

Jos toiminnanharjoittajalla ei ole muun lain säädännön tai valtionavustuspäätöksen perusteella velvollisuutta osoittaa biomassapolttoaineiden kestävyyttä, on sen kuitenkin osoitettava, että biomassapolttoaineet täyttävät tässä laissa säädetyt kestävyyskriteerit, jos se käyttää niitä sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on vähintään:

- 1) 20 megawattia kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa; ja*
- 2) 2 megawattia kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa.*

Tarkempia säännöksiä laitoksen kokonaislämpötehosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

2 b §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Oikeus kestävyiden osoittamiseen

Huoltovarmuuskeskus voi osoittaa, että sen hankkimat biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet täyttävät tässä laissa säädetyt kestävyyskriteerit.

3 §

3 §

Viranomaiset ja niiden tehtävät

Viranomaiset ja niiden tehtävät

Energiamarkkinavirasto valvoo tämän lain noudattamista sekä hoitaa muut tässä laissa säädetyt tehtävät.

Energiavirasto valvoo tämän lain noudattamista sekä hoitaa muut tässä laissa säädetyt tehtävät. Lisäksi Energiavirasto valvoo Euroopan komission hyväksymien vapaaehtoisten kansallisten ja kansainvälisten järjestelmien sertifiointielinten toimintaa.

4 §

4 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *jätteellä* jätelain (646/2011) 5 §:ssä tarkoitettua jätettä lukuun ottamatta ainetta, jota on tarkoituksellisesti muunnettu, jotta se luettaisiin jätteeksi;

2) *prosessitähteellä* ainetta, joka syntyy sellaisessa tuotantoprosessissa tai on sellaisen tuotantoprosessin lopputuote, jonka ensisijaisena tarkoituksena ei ole tämän aineen valmistaminen, ja jonka tuottamiseksi tuotantoprosessia ei ole tarkoituksellisesti muutettu;

3) *tähteellä prosessitähdettä sekä* suoraan maataloudesta, vesiviljelystä, kalastuksesta ja metsätaloudesta peräisin olevaa tähdettä;

4) *biomassalla* maataloudesta tai metsätaloudesta, niihin liittyviltä tuotannonaloilta taikka kalastuksesta tai vesiviljelystä peräisin olevien biologista alkuperää olevien tuotteiden, jätteiden ja tähteiden sekä teollisuus- ja yhdyskuntajätteiden biohajoavaa osaa;

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *jätteellä* jätelain (646/2011) 5 §:ssä tarkoitettua jätettä lukuun ottamatta ainetta, jota on tarkoituksellisesti muunnettu, jotta se luettaisiin jätteeksi;

2) *tähteellä* ainetta, joka syntyy sellaisessa tuotantoprosessissa tai on sellaisen tuotantoprosessin lopputuote, jonka ensisijaisena tarkoituksena ei ole tämän aineen valmistaminen, ja jonka tuottamiseksi tuotantoprosessia ei ole tarkoituksellisesti muutettu;

3) *maataloudesta, vesiviljelystä, kalastuksesta ja metsätaloudesta suoraan peräisin olevilla tähteillä* tähteitä, joita syntyy suoraan maataloudessa, vesiviljelystä, kalastuksessa ja metsätaloudessa; niihin eivät sisälly niihin liittyviltä teollisuudenaloilta tai jalostusteollisuudesta peräisin olevat tähteet;

4) *biomassalla* maataloudesta tai metsätaloudesta, niihin liittyviltä tuotannonaloilta taikka kalastuksesta tai vesiviljelystä peräisin olevien biologista alkuperää olevien tuotteiden, jätteiden ja tähteiden sekä teollisuus- ja yhdyskuntajätteiden biohajoavaa osaa;

Voimassa oleva laki

5) *biopolttolaineella* biomassasta tuotettua nestemäistä tai kaasumaista liikenteessä käytettävää polttoainetta;

6) *bionesteellä* biomassasta muuhun energia- käyttöön kuin liikennettä varten tuotettua nestemäistä polttoainetta;

7) *raaka-aineella* biomassaa, joka käytetään biopolttolaineen tai bionesteen tuottamisessa tai valmistuksessa;

8) *kulutukseen luovuttamisella* valmisteverotuslain (182/2010) 8 §:ssä tarkoitettua kulutukseen luovuttamista;

9) *toiminnanharjoittajalla* oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka tuottaa, valmistaa, tuo maahan, luovuttaa kulutukseen tai käyttää raaka-ainetta, biopolttolainetta, bionestettä tai niitä sisältäviä polttoaineita tai tosiasiallisesti määrää toiminnasta ja johon lakia sovelletaan 2 §:n nojalla;

10) *kestävyyskriteereillä* 6–10 §:ssä säädettyjä biopolttolaineita ja bionesteitä koskevia vaatimuksia.

5 §

Kestävyyskriteerien soveltaminen

Biopolttolaineiden ja bionesteiden on täytettävä 6 §:ssä säädetty kestävyyskriteeri riippumatta siitä, onko raaka-aine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella. *Muihin raaka-aineisiin kuin jätteisiin ja prosessitähhteisiin sovelletaan myös 7–9 §:ssä säädettyjä kestävyyskriteerejä riippumatta siitä, onko*

Ehdotus

5) *biopolttolaineella* biomassasta tuotettua nestemäistä liikenteessä käytettävää polttoainetta;

6) *bionesteellä* biomassasta muuhun energia- käyttöön kuin liikennettä varten tuotettua nestemäistä polttoainetta;

7) **biomassapolttolaineella** biomassasta tuotettuja kaasumaisia ja kiinteitä polttoaineita;

8) **biokaasulla** biomassasta tuotettuja kaasumaisia polttoaineita;

9) *raaka-aineella* biomassaa, joka käytetään biopolttolaineen, bionesteen tai *biomassapolttolaineen* tuottamisessa tai valmistuksessa;

10) **maatalousbiomassalla** maatalouden tuottamaa biomassaa;

11) **metsäbiomassalla** metsätalouden tuottamaa biomassaa;

12) *kulutukseen luovuttamisella* valmisteverotuslain (182/2010) 8 §:ssä tarkoitettua kulutukseen luovuttamista;

13) *toiminnanharjoittajalla* oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka tuottaa, valmistaa, *hankkii*, tuo maahan, luovuttaa kulutukseen tai käyttää raaka-ainetta, biopolttolainetta, bionestettä, *biomassapolttolainetta* tai niitä sisältäviä polttoaineita tai *joka* tosiasiallisesti määrää *mainitusta* toiminnasta ja johon lakia sovelletaan 2, 2 a tai 2 b §:n nojalla;

14) *kestävyyskriteereillä* 5 a §:n 2 momentissa, 6–10 ja 10 a §:ssä säädettyjä biopolttolaineita, bionesteitä ja *biomassapolttolaineita* koskevia vaatimuksia;

15) **hankinta-alueella** maantieteellisesti määriteltä aluetta, josta on saatavilla luotettavaa ja riippumatonta tietoa ja jolla olosuhteet ovat riittävän yhdenmukaiset, jotta *metsäbiomassan kestävyteen ja lainmukaisuuteen* liittyvä riski voidaan arvioida.

5 §

Kestävyyskriteerien soveltaminen

Biopolttolaineiden, bionesteiden ja *biomassapolttolaineiden* on täytettävä 6 §:ssä säädetty kestävyyskriteeri riippumatta siitä, onko raaka-aine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella.

Voimassa oleva laki

raaka-aine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella. Maatalouden raaka-aineisiin sovelletaan lisäksi 10 §:ssä säädettyä kestävyyskriteeriä, jos raaka-aine on viljelty Euroopan unionin alueella.

Ehdotus

Maatalousbiomassasta tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden on täytettävä 7-9 §:ssä säädetty kestävyyskriteerit riippumatta siitä, onko raaka-aine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella.

Metsäbiomassasta tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden on täytettävä 10 ja 10 a §:ssä säädetty kriteerit riippumatta siitä, onko raaka-aine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella.

5 a §

Jätteet ja tähteet

Muista kuin maataloudesta, vesiviljelystä, kalastuksesta ja metsätaloudesta suoraan peräisin olevista jätteistä ja tähteistä tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden tulee täyttää ainoastaan 6 §:ssä säädetty kestävyyskriteeri.

Maatalousmaasta peräisin olevista jätteistä ja tähteistä tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden osalta tulee toiminnanharjoittajalla olla käytössä seuranta- tai hallintasuunnitelmat maan laatuun ja maaperän hiileen kohdistuviin vaikutuksiin puuttumiseksi.

6 §

Kasvihuonekaasupäästövähennys

Sekä biopolttoaineen että bionesteen elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen on oltava vähintään 60 prosenttia pienemmät verrattuna korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöihin.

6 §

Kasvihuonekaasupäästövähennys

Biopolttoaineen, liikennealalla kulutetun biokaasun ja bionesteen elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen on oltava vähintään:

1) 50 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos oli toiminnassa 5 päivänä lokakuuta 2015 tai sitä ennen;

2) 60 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos aloitti toimintansa 6 päivänä lokakuuta 2015 ja 31 päivän joulukuuta 2020 välisenä aikana; ja

Voimassa oleva laki

Jätteiden ja tähteiden ei katsota aiheuttavan elinkaarenaikaisia kasvihuonekaasupäästöjä ennen niiden keräämistä.

Ehdotus

3) 65 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos aloittaa toimintansa 1 päivänä tammikuuta 2021 tai sen jälkeen.

Biomassapolttoaineista tuotetun sähkön, lämmitysenergian ja jäähdytysenergian osalta elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen on oltava vähintään:

1) 70 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos aloittaa toimintansa 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2025 välisenä aikana, ja

2) 80 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos aloittaa toimintansa 1 päivänä tammikuuta 2026 tai sen jälkeen.

Jätteiden ja tähteiden ei katsota aiheuttavan elinkaarenaikaisia kasvihuonekaasupäästöjä ennen niiden keräämistä.

6 a §

Muut biomassapolttoaineista tuotettua sähköä koskevat vaatimukset

Jos biomassapolttoaineista tuotettu sähkö on tuotettu laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on vähintään 50 megawattia ja enintään 100 megawattia, tulee laitoksen sähkön tuotannon täyttää vähintään yksi seuraavista vaatimuksista:

1) tuotannossa sovelletaan tehokkaan yhteistuotannon teknologiaa;

2) tuotannossa noudatetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU mukaisten parhaita käytettävissä olevia tekniikoita (BAT) koskevien päätelmien vahvistamisesta suuria polttolaitoksia varten annetussa komission täytäntöönpanopäätöksessä (EU) 2017/1442 määritellyjä parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan liittyviä energiatehokkuustasoja; tai

3) tuotannossa sovelletaan biomassan hiili-dioksidin talteenottoa ja varastointia.

Jos biomassapolttoaineista tuotettu sähkö on tuotettu laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on yli 100 megawattia, tulee laitoksen sähkön tuotannon täyttää vähintään yksi seuraavista vaatimuksista:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1) tuotannossa sovelletaan tehokkaan yhteistuotannon teknologiaa;

2) tuotannossa saavutetaan vähintään 36 prosentin sähköntuotannon nettohyötysuhde; tai

3) tuotannossa sovelletaan biomassan hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja vaatimuksia sovelletaan laitoksiin, jotka aloittavat toimintansa tai jotka muunnetaan biomassapolttoaineita hyödyntäviksi laitoksiksi 25 päivän joulukuuta 2021 jälkeen.

Sähkön erillistuotantolaitoksessa käytettyä biomassapolttoainetta, ei kuitenkaan voi osoittaa kestäväksi, jos:

1) laitoksen pääpolttoaineena käytetään fossiilisia polttoaineita; ja

2) tehokkaan yhteistuotannon teknologian kustannustehokas soveltaminen on mahdollista energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU 14 artiklan mukaisesti toteutetun arvioinnin perusteella.

7 §

7 §

Biologinen monimuotoisuus

Biologinen monimuotoisuus

Raaka-aine ei saa olla peräisin alueelta, joka tammikuussa vuonna 2008 tai sen jälkeen oli:

1) aarniometsä tai muu puustoinen maa, jossa ei näy selviä merkkejä ihmisen toiminnasta ja jossa ekologiset prosessit eivät ole merkittävästi häiriintyneet;

2) luonnonsuojelualue, jollei esitetä näyttöä siitä, että raaka-aineen tuotanto ei haittaa alueen suojelutarkoitusta; tai

3) biologisesti erityisen monimuotoinen ruohoalue.

Maatalousbiomassa ei saa olla peräisin alueelta, joka tammikuussa vuonna 2008 tai sen jälkeen oli:

1) aarniometsä tai muu puustoinen maa, jossa ei näy selviä merkkejä ihmisen toiminnasta ja jossa ekologiset prosessit eivät ole merkittävästi häiriintyneet;

2) biologisesti erittäin monimuotoinen metsä tai muu puustoinen maa, joka on lajirikasta ja huonontumatonta tai jonka toimivaltainen viiranomainen on yksilöinyt erityisen monimuotoiseksi, ellei esitetä näyttöä siitä, että raaka-aineen tuotanto ei haittaa luonnonsuojelutarkoitusta;

3) luonnonsuojelualue, jollei esitetä näyttöä siitä, että raaka-aineen tuotanto ei haittaa alueen suojelutarkoitusta; tai

4) yli hehtaarin suuruinen biologisesti erityisen monimuotoinen ruohoalue.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

8 §

*Maankäytön muutos**Maankäytön muutos*

Raaka-aine ei saa olla peräisin alueelta, jonka maankäyttömuoto on muuttunut pysyvästi vuoden 2008 tammikuun jälkeen, jos alue oli:

- 1) kosteikko;
- 2) pysyvästi metsän peittämä alue;
- 3) metsä, jolla latvuspeittävyys on 10-30 prosenttia, ellei esitetä näyttöä siitä, 6 §:ssä säädetty kasvihuonekaasupäästövähennys toteutuu maankäyttömuodon muutoksesta aiheutu- vasta hiilivarannon muutoksesta huolimatta.

Maatalousbiomassa ei saa olla peräisin alu- eelta, jonka maankäyttömuoto on muuttunut pysyvästi vuoden 2008 tammikuun jälkeen, jos alue oli:

- 1) kosteikko;
- 2) pysyvästi metsän peittämä alue;
- 3) metsä, jolla latvuspeittävyys on 10-30 prosenttia, ellei esitetä näyttöä siitä, 6 §:ssä sää- detty kasvihuonekaasupäästövähennys toteu- tuu maankäyttömuodon muutoksesta aiheutu- vasta hiilivarannon muutoksesta huolimatta.

9 §

9 §

*Turvemaiden kuivattaminen**Turvemaiden kuivattaminen*

Raaka-aine ei saa olla peräisin aiemmin kui- vattamattomalta turvemaalta, jonka kuivatus on tapahtunut vuoden 2008 tammikuun jäl- keen.

Maatalousbiomassa ei saa olla peräisin aiemmin kuivattamattomalta turvemaalta, jonka kuivatus on tapahtunut vuoden 2008 tammikuun jälkeen.

10 §

10 §

*Maatalouden raaka-aine**Metsäbiomassaa koskevat kriteerit*

Raaka-aineiden tuotannossa on noudatettava Euroopan unionissa suoria tukia saavan viljeli- jän noudatettavaksi säädettyjä ympäristöä ja kasvinsuojelua koskevia hoitovaatimuksia sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaati- muksia.

Metsäbiomassan tulee olla peräisin valti- osta, jossa voimassa olevalla kansallisella lainsäädännöllä ja käytössä olevilla seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmillä varmistetaan seuraavien kriteerien täyttyminen:

- 1) hakkuiden laillisuus;
- 2) metsän uudistaminen hakatuilla alueilla;
- 3) luonnonsuojelutarkoitukseen osoitettujen alueiden suojelu;
- 4) maaperän laadun ja biologisen monimuo- toisuuden säilyttäminen hakkuiden yhteydessä; ja
- 5) metsän pitkän aikavälin tuotantokapasiteetin ylläpito ja parantaminen.

Jos 1 momentissa tarkoitettusta valtiosta ei ole saatavissa näyttöä mainitussa momentissa tarkoitettujen kriteerien täyttymisestä, voidaan metsäbiomassan kestävyys osoittaa hankinta- alueen tasolla. Tällöin on osoitettava, että han- kinta-alueella on käytössä hallintajärjestel-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

miä, joilla varmistetaan 1 momentissa tarkoitettujen kriteerien täytyminen hankinta-alueella.

10 a §

Maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevat vaatimukset

Metsäbiomassasta tuotetut biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet täyttävät maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevat vaatimukset, jos metsäbiomassa on peräisin valtiosta tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen organisaatiosta, joka on:

1) on ilmastonmuutosta koskevaan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimukseen liittyvän Pariisin sopimuksen (SopS 76/2016) osapuoli; ja

2) on antanut ilmastonmuutosta koskevaan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimukseen (SopS 61/1994) kansallisesti määritellyn panoksen; tai

3) soveltaa korjuualueella kansallisista lainsäädäntöä hiilivarantojen ja -nielujen säilyttämiseksi ja parantamiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen vaatimusten täyttymisestä ei ole saatavissa näyttöä, voidaan maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevien vaatimuksien täytyminen osoittaa hankinta-alueen tasolla. Tällöin on osoitettava, että hankinta-alueella on käytössä hallintajärjestelmiä, joilla varmistetaan, että metsän hiilivarannot ja -nielut säilytetään tai niitä vahvistetaan pitkällä aikavälillä.

12 §

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat vaatimukset

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän perusteella:

1) lasketaan biopolttoaine- tai bioneste-erän kasvihuonekaasupäästövähennys ja selvite-

12 §

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat vaatimukset

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän perusteella:

1) lasketaan biopolttoaine-, bioneste- tai biomassapolttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennys ja selvitetään, että erä täyttää 6 §:ssä

Voimassa oleva laki

tään, että erä täyttää 6 §:ssä säädetyn kestävyyskriteerin, tai lasketaan raaka-aine-erän kasvihuonekaasupäästö;

2) selvitetään, että raaka-aineiden alkuperä täyttää 7–9 §:ssä säädettyt kestävyyskriteerit;

3) saadaan 10 §:ssä tarkoitetun raaka-aineen tuottajalta viipymättä tieto, jos toimivaltainen valvontaviranomainen toteaa mainitussa pykälässä tarkoitettujen vaatimusten noudattamisessa puutteita, ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin erän kestävyyskriteerien täyttymisen varmistamiseksi taikka, jos raaka-aine ei kuulu mainitussa pykälässä tarkoitettuja suoria tukia koskevan valvonnan piiriin, selvitetään, että raaka-aineiden alkuperä täyttää mainitussa pykälässä säädetyn kestävyyskriteerin.

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään sisältyy ainetase, johon kirjataan seoksesta poistettuja ja siihen lisättyjä kestävyyskriteerien soveltamiseen vaikuttavilta ominaisuuksiltaan (*kestävyysominaisuuksiltaan*) toisistaan poikkeavia biopolttoaine- tai bionestieriä taikka raaka-aine-eriä koskevat tiedot. Ainetaseessa seoksesta poistettujen ja siihen lisättyjen erien kestävyysominaisuuksien ja määrien on vastattava toisiaan.

16 §

Hyväksymispäätöksen voimassaolon päättyminen

Energiamarkkinavirasto voi päättää, että hyväksyminen lakkaa olemasta voimassa, jos biopolttoaineiden, bionesteiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotanto, valmistus, maahantuonti, kulutukseen luovuttaminen tai käyttäminen on ollut keskeytyneenä toiminnanharjoittajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden, jollei toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä ole edelleen tarpeen 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun valtionavustuspäätöksen kannalta.

Ehdotus

säädetyn kestävyyskriteerin, tai lasketaan raaka-aine-erän kasvihuonekaasupäästö;

2) selvitetään, että raaka-aineiden alkuperä täyttää 5 a §:n 2 momentissa ja 7–10 ja 10 a §:ssä säädettyt kestävyyskriteerit;

3) selvitetään, että 6 a §:ssä säädettyt muut biomassapolttoaineista tuotettua sähköä koskevat vaatimukset täyttyvät.

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään sisältyy ainetase, johon kirjataan seoksesta poistettuja ja siihen lisättyjä kestävyyskriteerien soveltamiseen vaikuttavilta ominaisuuksiltaan (*kestävyysominaisuuksiltaan*) toisistaan poikkeavia biopolttoaine-, bioneste- tai biomassapolttoaine-eriä taikka raaka-aine-eriä koskevat tiedot. Bionesteitä tai biomassapolttoaineita käyttävillä laitoksilla ainetaseella seurataan lisäksi bioneste- ja biomassapolttoaine-eristä tuotetun sähkön, lämmön ja jäädytyksen määriä. Ainetaseessa seoksesta poistettujen ja siihen lisättyjen erien kestävyysominaisuuksien ja määrien on vastattava toisiaan.

16 §

Hyväksymispäätöksen voimassaolon päättyminen

Energiavirasto voi päättää, että hyväksyminen lakkaa olemasta voimassa, jos biopolttoaineiden, bionesteiden, biomassapolttoaineiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotanto, valmistus, maahantuonti, kulutukseen luovuttaminen tai käyttäminen on ollut keskeytyneenä toiminnanharjoittajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden, jollei toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä ole edelleen tarpeen 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun valtionavustuspäätöksen kannalta.

Voimassa oleva laki

Energiamarkkinaviraston on päätettävä, että hyväksymispäätös lakkaa olemasta voimassa, jos toiminnanharjoittaja sitä hakee.

19 §

Hyväksymispäätöksen siirto

Energiamarkkinaviraston on siirrettävä hyväksymispäätös toiselle toiminnanharjoittajalle, jos toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä siirtyy kokonaisuudessaan toiselle toiminnanharjoittajalle. Siirtämistä varten toiminnanharjoittajan on kirjallisesti ilmoitettava Energiamarkkinavirastolle kestävyysjärjestelmän siirtymisestä sekä toimitettava tarpeelliset tiedot siirron saajasta ja tämän suostumus siirtoon.

Siirron saaja vastaa toiminnanharjoittajalle tässä laissa säädettyistä velvollisuuksista ja on oikeutettu antamaan kestävyystodistuksia 23 §:n nojalla *saatuaan tiedon* hyväksymispäätöksen siirtämisestä.

Päätäessään hyväksymispäätöksen siirtämisestä Energiamarkkinaviraston on samalla tarkistettava hyväksymispäätöstä 14 §:n 2 momentissa mainittujen seikkojen osalta.

Tarkempia säännöksiä siirtämistä koskevasta ilmoituksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

22 §

Toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Energiamarkkinavirastolle:

4) yli vuoden kestävästä katkoksesta toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmässä tarkoitettujen biopolttoaineiden, bionesteiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotannossa, valmistuksessa, maahantuonnissa, kulutukseen luovuttamisessa tai käyttämisessä.

Ehdotus

Energiaviraston on päätettävä, että hyväksymispäätös lakkaa olemasta voimassa, jos toiminnanharjoittaja sitä hakee.

19 §

Hyväksymispäätöksen siirto

Energiaviraston on siirrettävä hyväksymispäätös toiselle toiminnanharjoittajalle, jos toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä siirtyy kokonaisuudessaan toiselle toiminnanharjoittajalle. Siirtämistä varten toiminnanharjoittajan on kirjallisesti ilmoitettava Energiavirastolle kestävyysjärjestelmän siirtymisestä sekä toimitettava tarpeelliset tiedot siirron saajasta ja tämän suostumus siirtoon.

Siirron saaja vastaa toiminnanharjoittajalle tässä laissa säädettyistä velvollisuuksista ja on oikeutettu antamaan kestävyystodistuksia 23 §:n nojalla hyväksymispäätöksen *siirtopäivästä*.

Jos siirron syynä on sulautuminen, vastaa siirron saaja tässä laissa säädettyistä velvollisuuksista ja on oikeutettu antamaan kestävyystodistuksia 23 §:n nojalla sulautumisen täytäntöönpanopäivästä.

Päätäessään hyväksymispäätöksen siirtämisestä *Energiaviraston* on samalla tarkistettava hyväksymispäätöstä 14 §:n 2 momentissa mainittujen seikkojen osalta.

Tarkempia säännöksiä siirtämistä koskevasta ilmoituksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

22 §

Toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava *Energiavirastolle*:

4) yli vuoden kestävästä katkoksesta toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmässä tarkoitettujen biopolttoaineiden, bionesteiden, *biomassapolttoaineiden*, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotannossa, valmistuksessa, maahantuonnissa, kulutukseen luovuttamisessa tai käyttämisessä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

Kestävyystodistukset

Toiminnanharjoittaja, jonka kestävyysjärjestelmä on hyväksytty tässä luvussa säädetyllä tavalla ja joka noudattaa tässä luvussa säädettyjä vaatimuksia ja hyväksymispäätöksen määräyksiä, voi antaa biopolttoaine-, bioneste- ja raaka-aine-erästä kestävyystodistuksen osoituksena kestävyyskriteerien täyttymisestä.

Tarkempia säännöksiä kestävyystodistuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Vapaaehtoiset järjestelmät

Toiminnanharjoittaja, joka on sertifioitu tai hyväksytty Euroopan komission hyväksymän vapaaehtoisen kansallisen tai kansainvälisen järjestelmän mukaisesti, voi osoittaa biopolttoaine- ja raaka-aine-erien kestävyyskriteerien täyttymisen järjestelmän mukaisesti annetuilla todistuksilla tai tiedoilla siltä osin kuin komissio on katsonut järjestelmän sisältävän 6 §:n soveltamisen kannalta tarkkaa tietoa tai osoittavan biopolttoaine-erän täyttävän 7–9 §:ssä säädetyt kestävyyskriteerit ja muilta osin sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään.

25 §

23 §

Kestävyystodistukset

Toiminnanharjoittaja, jonka kestävyysjärjestelmä on hyväksytty tässä luvussa säädetyllä tavalla *lainvoimaisella päätöksellä* ja joka noudattaa tässä luvussa säädettyjä vaatimuksia ja hyväksymispäätöksen määräyksiä, saa antaa biopolttoaine-, bioneste-, *biomassapolttoaine-* ja raaka-aine-erästä kestävyystodistuksen osoituksena kestävyyskriteerien täyttymisestä.

Toiminnanharjoittaja saa antaa kestävyystodistuksen 13 §:n mukaisen hakemuksen tai 17 §:n mukaisen muutoshakemuksen jättämisen jälkeen tuotetusta, valmistetusta, hankitusta, maahan tuodusta, kulutukseen luovutetusta tai käytetystä biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine- ja raaka-aine-erästä, jos toiminnanharjoittaja pystyy osoittamaan, että sillä on ollut käytössä asianmukaiset menettelyt kestävyyskriteereiden täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen.

Tarkempia säännöksiä kestävyystodistuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Vapaaehtoiset järjestelmät

Toiminnanharjoittaja, joka on sertifioitu tai hyväksytty Euroopan komission hyväksymän vapaaehtoisen kansallisen tai kansainvälisen järjestelmän mukaisesti, voi osoittaa biopolttoaine-, bioneste-, *biomassapolttoaine-* ja raaka-aine-erien kestävyyskriteerien täyttymisen järjestelmän mukaisesti annetuilla todistuksilla tai tiedoilla siltä osin kuin komissio on katsonut järjestelmän sisältävän 6 §:n soveltamisen kannalta tarkkaa tietoa tai osoittavan biopolttoaine-, bioneste-, *biomassapolttoaine-* tai raaka-aine-erän täyttävän 5 a §:n 2 momentissa, 7–10 ja 10 a §:ssä säädetyt kestävyyskriteerit ja muilta osin sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään.

25 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tietojen säilyttäminen valvontaa varten

Tietojen säilyttäminen valvontaa varten

Kestävyystodistus hyväksytään osoitukseksi kestävyyskriteerien täyttymisestä, jos toiminnanharjoittaja säilyttää:

1) toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään kuuluvan aineiston biopolttoaine-, bioneste- ja raaka-aine-eristä sekä annettuja kestävyystodistuksia koskevat tiedot kunnes viisi vuotta on kulunut siitä, kun kyseinen biopolttoaine- tai bioneste-erä on käytetty tai luovutettu kulutukseen tai raaka-aine-erä on luovutettu edelleen; sekä

Kestävyystodistus hyväksytään osoitukseksi kestävyyskriteerien täyttymisestä, jos toiminnanharjoittaja säilyttää:

1) toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään kuuluvan aineiston biopolttoaine-, bioneste-, *biomassapolttoaine-* ja raaka-aine-eristä sekä annettuja kestävyystodistuksia koskevat tiedot, kunnes viisi vuotta on kulunut siitä, kun kyseinen biopolttoaine-, bioneste- tai *biomassapolttoaine-*erä on käytetty tai luovutettu kulutukseen tai raaka-aine-erä on luovutettu edelleen; sekä

31 §

31 §

Kestävyyskriteeriselvitys

Kestävyyskriteeriselvitys

Toiminnanharjoittajan tulee laatia selvitys niiden biopolttoaine- ja bioneste-erien kestävyyskriteerien täyttymiseen liittyvistä seikoista (kestävyyskriteeriselvitys), joita se on kalenterivuoden aikana Suomessa tuottanut, valmistanut tai luovuttanut kulutukseen, sekä toimittaa selvitys Energiavirastolle kalenterivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Kestävyyskriteeriselvityksessä tulee ilmoittaa 1 momentissa tarkoitettujen biopolttoaine- ja bioneste-erien raaka-aineita koskevat tiedot, näiden erien sisältämät biopolttoaine- ja bionestemäärät sekä kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskeva tieto. Kestävyyskriteeriselvitykseen tulee liittää jäljennös tarkastuskertomuksesta tai vastaavat tarkastusta koskevat tiedot.

Toiminnanharjoittajan tulee laatia selvitys niiden biopolttoaine-, bioneste- ja *biomassapolttoaine-*erien kestävyyskriteerien täyttymiseen liittyvistä seikoista (kestävyyskriteeriselvitys), joita se on kalenterivuoden aikana Suomessa tuottanut, valmistanut, luovuttanut kulutukseen tai *käyttänyt*, sekä toimittaa selvitys Energiavirastolle kalenterivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Kestävyyskriteeriselvityksessä tulee ilmoittaa 1 momentissa tarkoitettujen biopolttoaine-, bioneste- ja *biomassapolttoaine-*erien raaka-aineita koskevat tiedot, näiden erien sisältämät biopolttoaine-, bioneste- ja *biomassapolttoainemäärät* sekä kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskeva tieto. *Lisäksi kestävyyskriteeriselvityksessä tulee ilmoittaa bionesteistä ja biomassapolttoaineista tuotetun sähkön, lämmön ja jäähdytyksen määrä.* Kestävyyskriteeriselvitykseen tulee liittää jäljennös tarkastuskertomuksesta tai vastaavat tarkastusta koskevat tiedot.

32 §

32 §

Tiedonsaantioikeus

Tiedonsaantioikeus

Voimassa oleva laki

Energiamarkkinavirastolla on oikeus saada tämän lain säännösten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajalta.

Energiamarkkinavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisilta viranomaisilta ja muilta julkista hallintotehtävää hoitavilta tämän lain säännösten noudattamisen valvontaa varten välttämättömiä tietoja toiminnanharjoittajaa koskevista seikoista, joilla on olennaista merkitystä toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksymisen edellytysten arvioinnin ja hyväksymisen sekä kestävyyskriteeriselvityksessä annettujen tietojen arvioinnin kannalta.

Todentajat ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia antamaan todentajien yhteistoiminnan kannalta tarpeellisia tietoja toisilleen sekä valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja Energiamarkkinavirastolle.

34 §

Energiamarkkinaviraston tarkastusoikeus

Energiamarkkinavirastolla on oikeus päästä tiloihin ja alueille, joita toiminnanharjoittaja hallitsee taikka joilla biopolttoaineita tai bionesteitä tai raaka-aineita tuotetaan tai valmistetaan *kestävyyskriteerien mukaisesti*, jos se on tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, sekä tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään. Tarkastuksessa voi olla läsnä myös muun viranomaisen edustajia.

Pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettuihin tiloihin valvontatoimenpiteet voidaan ulottaa vain, jos on syytä epäillä, että on tehty rikoslain (39/1889) 16 luvun 8 §:ssä, 30 luvun 1 §:ssä tai 33 luvun 1 §:ssä tarkoitettu rikos, ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi.

Ehdotus

Energiavirastolla on oikeus saada tämän lain säännösten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajalta.

Energiavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisilta viranomaisilta ja muilta julkista hallintotehtävää hoitavilta tämän lain säännösten noudattamisen valvontaa varten välttämättömiä tietoja toiminnanharjoittajaa koskevista seikoista, joilla on olennaista merkitystä toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksymisen edellytysten arvioinnin ja hyväksymisen sekä kestävyyskriteeriselvityksessä annettujen tietojen arvioinnin kannalta.

Todentajat ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia antamaan todentajien yhteistoiminnan kannalta tarpeellisia tietoja toisilleen sekä valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja Energiavirastolle.

Energiaviraston on oikeus saada Euroopan komission hyväksymien vapaaehtoisten kansallisten ja kansainvälisten järjestelmien sertifiointielimiltä valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

34 §

Energiaviraston tarkastusoikeus

Energiavirastolla on oikeus päästä tiloihin ja alueille, joita toiminnanharjoittaja hallitsee taikka joilla biopolttoaineita, bionesteitä, biomassapolttoaineita tai raaka-aineita tuotetaan, valmistetaan, tai käytetään, jos se on tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, sekä tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään. Tarkastuksessa voi olla läsnä myös muun viranomaisen edustajia.

Pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettuihin tiloihin valvontatoimenpiteet voidaan ulottaa vain, jos on syytä epäillä, että on tehty rikoslain (39/1889) 16 luvun 8 §:ssä, 30 luvun 1 §:ssä tai 33 luvun 1 §:ssä tarkoitettu rikos, ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi.

Voimassa oleva laki

Toiminnanharjoittajan ja muun tarkastuksen kohteena olevan tulee avustaa Energiamarkkinavirastoa tarkastuksen suorittamisessa.

Energiamarkkinavirastolla on tarkastusta suorittaessaan oikeus ottaa toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat asiakirjat tai niistä laadittu jäljennös, biopolttoaineiden ja bionesteiden sekä raaka-aineiden kestävyyskriteerien täyttymistä koskeva aineisto tai siitä laadittu jäljennös sekä muuta tarkastettavaa aineistoa haltuunsa, jos se on tarkastuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastus ei enää edellytä aineiston hallussapitoa.

36 §

Virka-apu

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilaissa (493/1995). Tulliviranomaiset ovat toimialallaan *tarvittaessa* velvollisia antamaan virka-apua tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi.

39 §

Muutoksenhaku

Energiamarkkinaviraston 14, 16, 17, 19 ja 27 §:ssä, 30 §:n 1 momentissa ja 38 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Energiamarkkinavirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ja muuhun tämän lain nojalla annettuun Energiamarkkinaviraston päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätökseen, jolla Energiamarkkinavirasto on päättänyt olla antamatta ennakkotiedon, ei kuitenkaan saa hakea muutosta. Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee 1 momentissa tarkoitettua Energiamarkkinaviraston päätöstä, saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ehdotus

Toiminnanharjoittajan ja muun tarkastuksen kohteena olevan tulee avustaa *Energiavirastoa* tarkastuksen suorittamisessa.

Energiavirastolla on tarkastusta suorittaessaan oikeus ottaa toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat asiakirjat tai niistä laadittu jäljennös, biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden sekä raaka-aineiden kestävyyskriteerien täyttymistä koskeva aineisto tai siitä laadittu jäljennös sekä muuta tarkastettavaa aineistoa haltuunsa, jos se on tarkastuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastus ei enää edellytä aineiston hallussapitoa.

36 §

Virka-apu

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilaissa (872/2011). Tulliviranomaiset ovat toimialallaan velvollisia antamaan virka-apua tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi.

39 §

Muutoksenhaku

Energiaviraston 14 §:ssä, 15 §:n 2 momentissa, 16, 17, 19 ja 27 §:ssä, 30 §:n 1 momentissa ja 38 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Päätökseen, jolla *Energiavirasto* on päättänyt olla antamatta ennakkotiedon, ei kuitenkaan saa hakea muutosta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Sen estämättä, mitä 23 §:ssä säädetään, toimin-
nharjoittaja voi osoittaa jo ennen 13 §:n
mukaisen hyväksymishakemuksen tai 17 §:n
mukaisen muutoshakemuksen jättämistä vuo-
den 2021 aikana tuotetut, valmistetut tai käyte-
tyt biomassapolttoaine-erät ja niiden raaka-
aine-erät kestäväksi, jos se toimittaa hakemuk-
sen Energiavirastolle viimeistään 30 päivänä
kesäkuuta 2021 ja pystyy osoittamaan, että
sillä on ollut käytössä asianmukaiset menette-
lyt kestävyyskriteereiden täyttymisen varmista-
miseksi ja erä on luotettavasti kirjattu aineta-
seeseen. Toimin-
nharjoittaja on kuitenkin
voinut hankkia tai tuoda maahan kyseiset bio-
massapolttoaine-erät tai niiden raaka-aine-
erät jo ennen vuotta 2021.*

*Toimin-
nharjoittajan, jolla on tämän lain
voimaan tullessa Energiaviraston hyväksymä
kestävyysjärjestelmä, tulee noudattaa tämän
lain voimaan tullessa voimassa olleita sään-
nöksiä kestävyyskriteeriselvityksessä 30 päivään
kesäkuuta 2021. Toimin-
nharjoittaja voi kui-
tenkin toimittaa Energiavirastolle 17 §:n mu-
kaisen muutoshakemuksen tämän lain voi-
maantulosta lähtien.*

*Kestävyyskriteeriselvitys on ensimmäisen
kerran toimitettava Energiavirastolle vuoden
2021 aikana sähkön, lämmityksen ja jäähdy-
tyksen tuotannossa käytetyistä biomassapoltto-
aine-eristä.*
